

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SAĞLIKTA KALİTE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**İSTANBUL'DA YAPILAN ÖZEL SAĞLIK KURULUŞLARI DENETİM
ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Havva ERDOĞAN

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Onur YARAR**

İSTANBUL, 2018

T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SAĞLIKTA KALİTE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL'DA YAPILAN ÖZEL SAĞLIK KURULUŞLARI DENETİM
ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Havva ERDOĞAN
Öğrenci No: 142021010

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Onur YARAR

İSTANBUL, 2018

T.C
İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Y Ü K S E K L İ S A N S
T E Z O N A Y I

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı : Havva Erdoğan

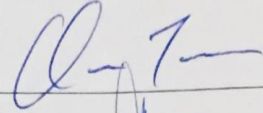
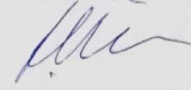
Öğrenci No : 142021010

Anabilim/Bilim Dalı : Sağlıkta Kalite Yönetimi Anabilim Dalı Tez Savunma Tarihi: 09.01.2019

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Onur Yazar Tez Savunma Saati : 10:00

Tez Konusu : "İstanbul'da Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Denetim Etkinliğinin Değerlendirilmesi"

TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 28.Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULU ne OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi Onur Yazar (Danışman)	KABUL	
Dr. Öğr. Üyesi Yıldırım B. Gülhan	KABUL	
Dr. Öğr. Üyesi Selden Çepni (Işık Üniversitesi)	KABUL	

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)	İMZA
Prof. Dr. Mithat Kıyak		
Doç. Dr. Birkan Tapan (İstanbul Bilim Univ.)		

ÖZET

Çalışma İstanbul Sağlık Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Denetleme Birimi tarafından yapılan denetimlerde görevli sağlık personelinin (denetleyici) görev ve sorumluluklarını yerine getirmedeki etkinliklerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini İstanbul Sağlık Müdürlüğü'nde denetleyici olarak görev yapan sağlık personeli, örneklemi ise 2017 yılında denetleyici olarak görev yapmış olan, 2018 yılında denetleyici görevini yapmak için Valilik Onayı alınan ve araştırmaya katılmayı kabul eden denetleyiciler oluşturmuştur.

Etik kurul izni alınarak, Ocak 2018- Mayıs 2018 tarihleri arasında, 5 aylık bir sürede araştırmanın veri toplama süreci tamamlanmıştır. Katılımcılara yüz yüze ve elektronik anket uygulanarak toplam 204 katılımcıya ulaşılmıştır.

Araştırmada veriler Demografik Özellikler Formu ve Denetim Etkinliğini Değerlendirme Formu ile toplanmıştır.

Araştırmada veriler IBM SPSS Statistics 22 (IBM SPSS, Türkiye) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken istatistiksel yöntem olarak ortalama, standart sapma, frekans, Shapiro Wilks testi, Kruskal Wallis testi ve Mann Whitney U test kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda denetleyicilerin bağımsız olarak faaliyet gösterdikleri, yeterli yetkinliğe sahip olduğu, denetleyicilere mesleki gelişimleri için imkan tanındığı, denetim mevzuatlarının denetim faaliyetlerinin yürütülmesinde etkili olduğu, denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması denetim faaliyetlerini olumlu etkilediği, denetlenen kuruluşların denetimle ilgili yükümlülüklerinin farkında olduğu, denetim sonrasında hazırlanan raporların dikkate alındığı, denetleyicilerin mevzuatta yer alan görev ve sorumluluklarının farkında olduğu, denetleyicilerin profesyonel etik kuralların farkında olduğu ve denetleyiciler iş tatminine sahip olup olmadıkları konusunda kararsız olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Denetim etkinliği, Denetleyici, Kalite, Hastane

ABSTRACT

EVALUATION OF INSPECTION EFFICIENCY OF PRIVATE HEALTH INSTITUTIONS IN ISTANBUL

This research has been carried out to determine the efficiency of supervisory staff in fulfilling their duties and responsibilities in the inspection, conducted by Istanbul Health Directorate, Health Services Supervision Unit personnel.

The universe of the research is the health personnel working as supervisors in the Istanbul Health Directorate and the sample is composed of health personnel who have been working as a supervisor in 2017 and received the approval of the Governor's Office in 2018 to accept the responsibility for participation in the research.

The data collection process has been completed in a 5 months period between January 2018 and May 2018, with the permission of the ethics committee. Totally 204 participants were reached through face to face and electronic survey.

The Data were collected with two separate forms: one is to determine the descriptive characteristics of the inspectors and the other one is to check the effectiveness of the evaluation.

The data in this study have been analysed by using IBM SPSS Statistics 22 program (IBM SPSS, Türkiye) As descriptive statistical methods for evaluating data, frequency, percentage, average standard deviation, Shapiro Wilks test, Kruskal Wallis test and Mann Whitney U test were used.

As a result of the research it is considered for the inspectors that they operate independently, have sufficient competence and opportunity is given for their professional development. It is concluded that the inspection regulations are effective in the conduct of the inspection activities, the institutionalization of the inspection activities positively affect the inspections, the inspected organizations are aware of the inspection related obligations, inspection reports are taken in to accounts by the Istanbul Health Directorate. Inspectors are aware of their duties and responsibilities and professional ethics. However, they are unstable about their job satisfaction

Key words: Inspection efficiency, Inspector, Quality, Hospital

ÖNSÖZ

Bu araştırmada İstanbul'da yapılan özel sağlık kuruluşları denetim etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma yaklaşık 10 aylık bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmanın her aşamasında gerçek bilgi ve verilere ulaşmak için uygun bilimsel yöntemler kullanılmış olup, özenle çalışma yürütülmüştür.

Araştırmamın ortaya çıkmasında ve araştırma süresince bilgi, tecrübe ve güler yüzü ile çalışmama ışık tutan, her türlü yardım ve fedakârlığı sağlayan, tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Onur Yazar'a,

Beni yetiştirip bu günlere getiren hayatımın her döneminde destek olan anne ve babama,

Bu süreçte bana destek olan eşim Alpaslan'a, çocuklarım Ahmet ve Mustafa Kıvanç'a,

Değerli vakitlerini ayıran veri toplama aşamasında bana yardımcı olan İstanbul Sağlık Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Denetleme Birimi, İlçe Sağlık Müdürlükleri çalışanlarına, yöneticilerine gösterdikleri ilgiden ve anlayıştan dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Havva ERDOĞAN

BEYAN

Bu çalışmanın kendi tez çalışmam olduğunu, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında akademik kuralları ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Havva ERDOĞAN

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
BEYAN	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİL LİSTESİ	ix
SEMBOLLER / KISALTMALAR LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. DENETİM KAVRAMI ve TANIMI	3
2.2. DENETİMİN TARİHÇESİ	6
2.3. DENETİM İLKELERİ	8
2.4. DENETİM TÜRLERİ	10
2.4.1. Amacı ve Konusuna Göre Denetim Türleri	10
2.4.2. Denetçi Statüsüne Göre Denetim Türleri	12
2.4.3. Yapılış Nedenine Göre Denetim Türleri	14
2.4.4. Uygulama Zamanına Göre Denetim Türleri	15
2.4.5. Kapsamına Göre Denetim Türleri	16
2.5. DENETÇİ TÜRLERİ	16
2.5.1. Bağımsız Denetçiler	17
2.5.2. İç Denetçiler	17
2.5.3. Kamu Denetçileri	17
2.6. SAĞLIK HİZMETLERİ ve SAĞLIK DENETİMİ	18
2.6.1. Sağlık ve Sağlık Hizmeti Kavramı	18
2.6.2. Sağlık Hizmetlerinin Özellikleri	19
2.6.3. Sağlık Hizmetlerinin Sınıflandırılması	21
2.6.4. Sağlık Denetimi	23
2.6.5. Sağlık Denetiminin Tarihçesi	24
2.6.6. Sağlık Denetimi Yapan Kuruluşlar	25

2.6.7. Kanun ve Yönetmelikler.....	27
2.7. ÖZEL SAĞLIK KURULUŞLARI VE DENETİMİ.....	27
2.7.1. Özel Hastaneler.....	28
2.7.2. Tıp Merkezleri	28
2.7.3. Poliklinikler	29
2.7.4. Laboratuvarlar	29
2.7.5. Müesseseler	29
2.7.6. Muayenehaneler	29
3. GEREÇ ve YÖNTEM	30
4. BULGULAR.....	35
5. TARTIŞMA	64
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	66
KAYNAKÇA.....	72
EKLER.....	81

TABLolar LİSTESİ

SAYFA NO

Tablo 1: Demografik özelliklerin dağılımı.....	35
Tablo 2: Denetleyici dışındaki görev yapanların görevlerinin dağılımı	36
Tablo 3: Denetim etkinliği formundaki görüşlere verilen cevapların dağılımları	37
Tablo 4: Denetleyicilerin bağımsız olarak faaliyet gösterme durumu ile ilgili görüşleri	42
Tablo 5: Bağımsız olarak faaliyet gösterme durumunun sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları	43
Tablo 6: Denetleyicilerin yetkinlik ile ilgili görüşleri	44
Tablo 7: Yetkinlik durumunun sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları	45
Tablo 8: Denetleyicilerin mesleki gelişim imkanları hakkındaki görüşleri.....	46
Tablo 9: Mesleki gelişimin sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları.....	47
Tablo 10: Denetleyicilerin iş tatmini hakkındaki görüşleri	48
Tablo 11: İş tatmininin sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları	49
Tablo 12: Denetleyicilerin denetim mevzuatları hakkındaki görüşleri	50
Tablo 13: Denetim mevzuatlarının sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları.....	51
Tablo 14: Denetleyicilerin denetim faaliyetlerinin kurumsallaşmaması hakkındaki görüşleri	52
Tablo 15: Denetim faaliyetlerinin kurumsallaşmasının sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları	53
Tablo 16: Denetleyicilerin denetlenen kuruluşların denetimle ilgili yükümlülükleri hakkındaki görüşleri	54
Tablo 17: Denetlenen kuruluşların yükümlülüklerinin sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları.....	55
Tablo 18: Denetleyicilerin denetim sonrasında hazırlanan raporlar hakkındaki görüşleri.....	56
Tablo 19: Denetim raporlarının sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları.....	57
Tablo 20: Denetleyicilerin görev ve sorumlulukları hakkındaki görüşleri	58
Tablo 21: Denetleyici görev ve sorumluluklarının sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları	59
Tablo 22: Denetleyicilerin profesyonel etik kuralları hakkındaki görüşleri	60
Tablo 23: Etik Kuralların sosyo demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları.....	62
Tablo 24: Ölçek alt boyutlarının minimum, maksimum, ortalama, standart sapma değerleri ve cronbach's alpha katsayıları.....	66
Tablo 25: Hipotezlere ilişkin sonuçlar	67

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2: Etkili Bir Sağlık Hizmetinin Temel Özellikleri	20
---	----

SEMBOLLER / KISALTMALAR LİSTESİ

IIA	: The Institute of Internal Auditors
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
SS	: Standart Sapma

1. GİRİŞ

Denetim işlevi, kurumların başarılı olması için gerekli standartların oluşturularak, sonuçların, standartlar çerçevesinde uygun olup olmadığının karşılaştırılması, varolan uygunsuzluğun ya da sapmaların belirlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınmasını içermektedir. Denetim sürecinde yalnızca kurumsal etkililik düzeyi ölçülmemekte aynı zamanda başarılammamasının nedenleri araştırılmakta ve başarısızlığa yol açan faktörlerin giderilmesi için çalışılmaktadır. Bu nedenlerle ister özel sektör ister kamu sektörü olsun tüm hizmet kuruluşları için denetim önemlidir. Denetim, kamu ve özel kurumlarda, kurumların devamlılığı için vazgeçilmez bir süreçtir (1).

Günümüzde denetim, globalleşme ve ekonomik hayattaki gelişmeler nedeni ile kaynakların ülkelerce paylaşılması, kurumların iç ve dış müşterilerin oluşturduğu tarafların her geçen gün sayısının artması sonucunda daha da önem kazanmıştır. Dünyada yaşanan krizlerin en büyük sebepleri arasında denetim eksikliği ve işlerliği bulunmayan mali yapıların bulunduğu bilinmektedir. Krizlere dayanıklı olabilmek için ise, mali yapıların yönetim anlamında güçlendirilmesi, kurumların yönetim kapasitelerinin artırılması ve etkin bir denetim yapılması gerekmektedir.

Denetim kavramı çok geniş bir alanı kapsamakta olup eğitim, sağlık, gıda gibi kamu hizmetinin sunulduğu alanlarda uygulanabilir ve bu denetim etkinlikleri de mali denetlemeden, siyasi denetlemeye, performans denetiminden çalışanların denetimine kadar çeşitli alanlarda yapılabilir.

Toplumsal gelişmenin en önemli öğelerinden birisi sağlık hizmetlerinin etkin sunumudur. Sağlık hizmetinin sunumunda etkinlik ve verimliliğin artırılabilmesi için ilk olarak sağlık hizmetlerinin kalite ve niteliğinin arttırılması ve devletin bu hizmetlere öncelik vermesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Sağlık hizmetlerinin işleyebilmesi, gelişebilmesi için gereken para ve kredinin sağlamasında ve sunumunda ve özel sektör de yer almaktadır (2).

Devlet, sağlık hizmetleri sunan kurum ve kuruluşları denetlemekle yükümlüdür. Denetim devletin en temel fonksiyonlarından birisidir. Devlet sağlık hizmeti sunan kurum ve kuruluşlara yönelik olarak, kurallara uygun sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesinin sağlanıp sağlanmadığı, erişilebilir olma durumu, kalite ve gerek olan

koşullar açısından kontrol edilmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu açıdan sağlık denetimi; sağlık hizmet sunucularının kanunlara uygun hareket edip etmediklerini, tespit edilen yanlış uygulamaların düzeltilmesini, sağlık alanındaki suistimal ve hataların önlenmesi amacıyla yapılan işlemlerin tamamıdır.

“Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının İl Sağlık Müdürlüklerince Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönerge” 1449 sayılı Makam Onayı ile 05/08/2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yapılan yasal düzenlemeler ile özel sağlık kuruluşlarının denetimi önem kazanmıştır. Özel sağlık kuruluşlarına yapılan denetimlerin etkinliğinin değerlendirilerek belirlenen sorunlar çerçevesinde çözüm önerilerinde bulunmak önem arz etmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. DENETİM KAVRAMI ve TANIMI

Denetim kavramı, yönetim kavramı ile birlikte gelişmiştir. Hukuk devleti anlayışının ortaya çıkmasıyla, yönetenlerin hukuk kurallarına uygun davranıp davranmadığı ile ilgili kaygının oluşması, denetimin sadece hukuk kurallarına uygun olup olmadığının tespit edilmeye çalışılmasına neden olmuştur. Denetimin kurumsal bir nitelik kazanmasının nedenlerinin başında; ekonomik ve ticari gelişmeler, yönetim felsefesinde değişimler, devlet anlayışının değişmesi, sosyal, demokratik ve refah devleti anlayışlarının ortaya çıkması ve gelişmesi, sosyal yapıların değişip gelişmesidir (3).

Bir denetimden bahsedebilmesi için, ortada bir iş olması bu işin belirlenen kurallara uygun yapıp yapılmadığının araştırılması için bir inceleme faaliyetinin bulunması gerekmektedir. Bu inceleme, işin yapılması öncesinde, yapılması sırasında ve işin tamamlanma aşamasından sonra da yapılabilmektedir (4).

Yönetim sürecinin en kritik aşamalarından biri olan denetim; herhangi bir kurumun hedeflerine ulaşip ulaşmadığının, ulaşamama sebeplerinin neler olduğunun ve bu sebeplerin ortadan kaldırılması için neler yapılacağının raporlanarak karar verici mercilere bildirilmesi ve gerekli önlemlerin alınmasını sağlar (5).

Denetim Türk Dil Kurumu Sözlüğünde “denetleme” olarak belirtilmekle birlikte denetleme için “bir görevin yolunda yürütülüp yürütülmediğini anlamak için yapılan araştırma, denetim, bakı, teftiş, murakabe, kontrol” ifadeleri kullanılmaktadır (3).

Denetim, sistematik bir süreç olmakla birlikte ekonomik faaliyetler ve olayların belirlenmiş kriterlere uygun olup olmadığının araştırılması, elde edilen sonuçların ilgili makamlara bildirmek amacıyla tarafsızca delil toplanması ve bu delillerin değerlendirilmesi olup, kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyetlerinde kamu düzenini, yasaya uymayan durumlara karşı koruyan en temel araçtır (5, 6).

“Genel olarak denetim, bir kurum veya kuruluşun, işleyişi ve çıktılarının önceden belirlenmiş standartlara uygunluk derecesinin araştırma, gözlemleme, sorgulama gibi yöntemlerle tespit edilmesi ve elde edilen bulguların objektif ve sistematik bir biçimde değerlendirilerek ilgili taraf veya taraflara iletilmesi süreci olarak tanımlanabilir (7).”

H. Fayol denetimden; “her şeyin, verilen emirlere ve konulmuş kurallara uygun yapılıp yapılmadığının gözetimi” olarak bahsetmiştir. Denetim; ilgili personelin işten elde ettiği verim ve başarılarının ölçülmesi, gerektiğinde düzeltmelerin yapılarak kurumun hedef ve planların gerçekleştirilmesidir (8).

Denetim sözcüğünün eş anlamlısı “rabk” ve “rükub” köklerinden türeyen “murakabe”dir. Murakabe; gözetleme, bakma, sansür, gözetim altında bulundurma anlamlarına gelmektedir (9).

Denetim kavramı toplumsal açıdan, bireylerin ortaya koyduğu her türlü hareketlerin toplumsal ve kişisel kaidelere uygun olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılan bir değerlendirmedir (10).

Hukuki anlamda denetleme ise kamu kurum ve kuruluşlarının yasa, düzenleme ve statülerine göre çalışıp çalışmadıklarının kamu yararı açısından incelenmesidir. Avrupa komisyonu ise denetimi, bir muamele, prosedür veya raporun tüm yönlerini doğrulayacak şekilde ve daha sonra yapılan her türlü inceleme faaliyeti olarak tanımlar (11).

Denetim; daha önceden belirlenmiş hedef ve standartlara uygun olarak ortaya çıkan sonuçların tarafsız bir şekilde incelenmesi, ölçülmesi, değerlendirilmesi neticesinde sorunların önlenmesidir. Ayrıca denetim sistemli bir süreç olup, iktisadi faaliyet ve olaylarla ilgili iddiaların, ilgili kişi ve makamlara bildirilmesi için uygulanmakla birlikte önceden belirlenmiş standartlara uygunluk derecesinin araştırılması, sonuçların ilgili kişi ve makamlara duyurulmasıdır (12, 13).

“Denetim; bir kurum, kuruluş, plan, program veya projenin mümkün olduğu kadar planlara uygun olmasını sağlamak amacıyla yapısı, işleyişi ve çıktılarının önceden belirlenmiş standartlarla uygunluk derecesini araştırma, gözlemleme, sorgulama gibi yöntemlerle test edilerek karşılaştırılmasıdır. Uygulamaların plandan ayrıldığı noktalarda düzeltici önlemlerinin belirlenmesi ve elde edilen bulguların objektif ve sistematik bir biçimde değerlendirilerek ilgili taraflara iletilmesi sürecidir (9).”

Bahsedilen tanımlara göre denetimin özelliklerini şu şekilde sıralanabilir.

- **Denetim, ekonomik bir yapının belirli bir dönem içerisinde gerçekleştirdiği bilgileri içerir.** Denetimi gerçekleştirilecek yapı, bir devlet kuruluşu, bir özel kuruluş veya bir kişinin yerine getirmiş olduğu faaliyetleri de içerebilir. Denetim faaliyeti planlanan yapının belirlenmesi ile birlikte denetimi yapacak kişinin de denetleme alanı ve sorumluluğu belirlenebilir. Denetimi yapılacak yapının

belirlenmesinden sonra ise denetim faaliyetinin hangi sıklıkta yapılacağı belirlenebilmektedir.

- **Denetim, bir süreçtir.** Denetleme faaliyetinin başlaması ile birlikte planlama, ilgili faaliyetlere ilişkin olarak delillerin toplanarak değerlendirilmesi, sonrasında ise bir karar verilmesi ve elde edilen sonuçlarla rapor hazırlanmasını kapsayan dinamik bir süreçtir.
- **Denetim, elde edilen bulguların doğruluğunun araştırılmasıdır.** Yapılan denetim sonucunda kurumun ne kadar doğru ve standartlara uygun olarak faaliyet gösterdiği anlaşılabilir. Bu bağlamda denetim, elde edilen bilgilerin gerçekliğini ve güvenilirliğini ortaya koyar.
- **Denetim, bir kıyaslama etkinliğidir.** Denetim, denetimi yapılan kuruluşun önceki yıllara ait bilgileri denetim esnasındaki bilgilerin karşılaştırılmasıdır. Denetim somut bilgilere dayalı yasal düzenlemeler, bütçeler, kuruluşun yönetimi tarafından belirlenmiş başarı kriterleri, muhasebe standartları ve delilleri gibi kriterler ile bilgilerin karşılaştırılmasıdır.
- **Denetim, delil elde etme ve değerlendirme etkinliğidir.** Denetim yapan kişiler tarafından denetim sonucunda bir karara varabilmek amacıyla denetim sırasında toplanan belge, bilgi ve kayıtlar denetim delilidir. Delil toplamadan bir karar verilemeyeceğinden dolayı denetim sonucunda karar verebilmek için delillerin toplanması önemli olmakla birlikte delil toplamadan denetim etkinliği gerçekleşmemektedir.
- **Denetim, alanında uzman ve bağımsız kişilerce yapılmaktadır.** Denetimi yapacak olan kişilerin denetim yapacakları alanda uzmanlık, bilgi, beceri ve tecrübesine sahip olması, denetimi baskı altında kalmadan etkin, objektif ve dürüst bir şekilde yapması gerekir.
- **Denetim etkinliğinden sonra rapor düzenlenmektedir.** Denetimi yapan kişiler tarafından, kişisel fikirlerini içeren, denetim sonrasında denetimi yapılan kuruluş hakkında toplanan deliller neticesinde, saptanan bilgiler rapor haline getirilerek oluşturulan resmi belge ilgili makamlara sunulmaktadır (14).

Denetim Süreci Aşamaları (14):

- “Denetime tabi tutulacak müşteri işletmenin seçimi, tanınması ve denetim anlaşmasına dayalı olarak işin kabul edilmesi,
- Denetim işine yönelik ayrıntılı plan yapma ve denetim programının hazırlanması,

- Denetimin yürütülmesi, denetim çalışmalarının yapılması,
- Denetim görüşünün oluşturulması, denetim raporunun yazılması ve denetimin tamamlanması aşamalarından oluşmaktadır (14).”

Ülkelerde ekonomik kararlar mevcut bilgilere dayanarak alınır. Alınan ekonomik kararların ülke amaçları ile örtüşebilmesi ve karar vermek için kullanılan bilginin güvenilir olması gereklidir (16).

İşletme yönetimleri açısından denetimin ayrı bir önemi vardır. Yönetim sürecinin başarısı etkin bir denetim mekanizmasıyla sağlanabilir. Denetim faaliyetleri sırasında yönetimin eksik tarafları tespit edilerek olması gereken düzenlemeler yapılır. Denetim hem işletmenin yönetimi açısından, hem çalışanlar açısından üçüncü bir göz olmakla birlikte işletmelerdeki eksiklikleri tespit ederek gerekli önlemlerin alınmasını sağlar (17).

Denetim faaliyetinin kamusal denetimde temel işlevi, kaynak dağılımında etkinliği sağlamak, yolsuzluk ve usulsüzlükleri, hataları ve kötüye kullanımları önlemektir. Denetim faaliyetleri ile yöneticilerin ve yönetilenlerin yasal mevzuata uyması ve kurum faaliyetlerinin yasal mevzuatlar çerçevesinde yürütülmesi sağlanır. Denetim, yönetim proseslerinin iyileştirilmesi, faaliyetlerin verimli ve etkin olarak gerçekleştirilebilmesi, kurumun hedeflediği amaçlara ulaşabilmesi için yöneticilere önemli katkılar sağlar (18).

Bireysel ve toplumsal alanda gerçekleştirilen tüm faaliyetler belirlenmiş bir amaca yöneliktir. Denetim faaliyeti ile belirlenen amaca ulaşmak için kullanılan metotların, önceden belirlenmiş standartlara uygun olup olmadığının araştırılması ve değerlendirilmesi sağlanır (19).

2.2.DENETİMİN TARİHÇESİ

Denetim faaliyeti çok eski tarihlere dayanır. İnsanların toplumsal hayata geçmesi ile birlikte bir iş olmuştur. Sanayi devrimiyle birlikte iktisadi yaşamın hareketlenmesi ve iktisadi yaşama kamu yaptırımının müdahil olması ile denetimine farklı bir boyut kazandırmıştır (20).

“Tarihsel araştırmalar denetimin kökenlerinin, M.Ö. 3000 yıllarında Ninova kentine kadar uzandığı saptanmıştır. Eski Mezopotamya’da hüküm süren kralların, kraliyet tahıl ambarlarının sayımını yapmak ve buradaki görevlileri kontrol etmek için kâtiplerine yetki verdiklerini göstermektedir. Eski Yunan’da ise demokrasi kavramının gelişmesi ve şehir devletlerinin oluşturulması ile birlikte, bu medeniyete esin kaynağı olan Mezopotamya’daki

denetim uygulamaları aynı işlevinde devam etmiştir. Mısır ve Roma uygarlıklarında da kamuya ait hesapların kontrol edildiğine dair kanıtlar bulunmuş, ayrıca çapraz hesap kontrolü ve mali denetim sisteminin geliştirildiği görülmüştür. M.Ö. 1100 yılında Zhou Hanedanlığı döneminde, Çin'de denetime ilişkin kimi uygulamalar yapıldığı anlaşılmaktadır (21).”

Gelişimini sürdürmeye devam eden denetim sanayi devrimi ile beraber bugünkü niteliğine kavuşmuştur. Kuruluşlarda karmaşıklığın artması sebebiyle denetçinin işlevi ve kamu denetiminin alanı da büyümüştür. Denetimi yapan kişiler devlet gelirleri ve harcamalarının muhasebe ilkelerine, yasalara ve ilgili kurallara uygun olup olmadığını inceleyerek hesapların doğruluğu üzerine rapor sunmuşlardır (9).

1581 yılında Venedik'te profesyonel denetçiliğin ilk örgütü kurularak sanayi devrimi ile beraber Arupa'da muhasebe belgelerinin tetkik edilmesi ve belgelendirme dahil bugün uygulanan denetim faaliyetleri ile benzer niteliklere sahip bir tetkik yapısı geliştirilmeye başlanmıştır. Avrupadan Kuzey Amerika'ya taşınan bu uygulamalar ile birlikte hesap verme sorumluluğu oluşmuştur. Hesap verme sorumluluğunun gelişimi 17. Yüzyıl İngiltere'sine dayanmaktadır. 1690'da İngiltere'de önce “Kamu Hesapları Komitesi” oluşturularak “İngiliz Sayıştay”ı kurulmuştur (21).

Modern muhasebe denetiminin yazılı hale getirilmesi 1850'li yıllarda “İskoçya Fermanlı Muhasebeciler Enstitüsü” tarafınca yapılmıştır. Muhasebeciler İngiltere'den Amerika'ya göç ederek 1886'da, New York'ta “Diplomalı Kamu Muhasıpleri Kanunu”nun çıkarılmasında rol almışlardır (7).

Denetim fonksiyonunun gelişimi yirminci yüzyılın ilk yarısından itibaren büyük şirketlerin ortaya çıkması ile hız kazanmış ve denetim için uluslararası niteliklere sahip örgütlenmelere ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. 1941 yılında “Amerika Birleşik Devletleri”nde “Uluslararası İç Denetim Enstitüsü” nün (“IIA”) kurulması ile birlikte modern anlamda denetim faaliyetlerinin önem kazanmıştır (7).

Türkiye'de 1987 yılında bankalara bağımsız dış denetim yapılması zorunlu tutulmuş ancak denetim prensipleri ise, ilk olarak “Sermaye Piyasası Kurulu” tarafından 1988 yılında yaptığı düzenlemeler ile yasal hale getirilmiştir (22).

Başta vergi kanunu olmak üzere, diğer yürürlükteki mevzuatların da yaptırım gücü ile Türkiye'de denetim mekanizması gelişmeye başlamıştır Türkiye'de ilk kez “Türk Ticaret Kanunu”nda yer alan denetim, 1987 yılına kadar finansal tabloların denetimi “Türk Ticaret Kanunu” ve “Vergi Mevzuatı” ile yürütülmüştür. Ülkemizde ilk kez “Sermaye Piyasası Kurulu” tarafından yapılan düzenlemeler ile yasal hale gelen, zorunlu bağımsız dış denetim, ilk defa 1987 yılında bankaların denetimi ile başlamıştır.

Bu süreçte ulusal ve uluslararası 19 şirket tescillenerek “Bağımsız Denetim Derneği” kurulmuştur (23, 21).

“Türkiye’de muhasebe denetiminin gelişimi:

- Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlke ve Standartlarının Oluşturulmasına,
- Tek Düzen Hesap Çerçevesi finansal tablo düzenleme ve yayımlama ilkelerinin geliştirilmesine,
- Genel Kabul Görmüş Denetim Standartlarının belirlenmesine,
- Mesleğin yerleşmesi ve gelişebilmesi için, mesleğe giriş sınavının uygulanması, meslek mensupları ve mesleğin geliştirilmesi ile ilgili düzenlemeleri yapacak mesleki bir örgütün kurulmasına,
- Meslek içi eğitimin yanı sıra, üniversitelerin gerek lisans, gerekse lisans üstü düzeylerde uzmanlaşmaya yönelik eğitim birimlerinin kurulmasına veya mevcutlarının geliştirilmesine,
- Muhasebe denetimine vergi denetim olarak bakmamaya,
- Finansal tabloların kamuya açıklanması ve açıklanan tabloların bağımsız denetçilerce onaylanması zorunluluğunun getirilmesine bağlı olmuştur. (21).”

2.3.DENETİM İLKELERİ

Denetimin akılcılık, dürüstlük ve mutabakat sorgulaması olduğu göz önünde bulundurulursa, denetim etkinliğinin önceden belirlenmiş kural ve kaidelere uygunluğunun incelenmesi için kalite ve güvenilirlik araştırmasının yapılması kaçınılmazdır. Denetim ilkeleri denetim yapılacak konunun özelliklerine göre tayin edilebilir. Lakin denetim nerede ve hangi konuda yapılırsa yapılsın uyulması gereken genel ilkeleri mevcuttur. Bu ilkeler; bağımsızlık, yasallık, nesnellik ve dürüstlüktür (24).

Bağımsızlık İlkesi

Denetim esnasında denetim faaliyetini yapan kişinin bağımsız olarak davranması için denetim kanıtlarının toplanması, yorumlanması ve denetim raporunun yazılması sırasında denetim yapılan örgüte bağımlı veya borçlu olmaması, denetim yapılacak örgüt ile ekonomik ilişkisinin bulunmaması, denetçiliği veya karar vermede bağımsızlığını etkileyecek herhangi bir faktörün veya özel durumların bulunmaması gerekmektedir (9).

Bağımsız davranma, denetim mesleğinin temelini oluşturur. Denetim mesleğini icra eden üyeler denetim görevlerini yerine getirirken bağımsız olmalıdırlar. Bu bağlamda denetim sırasında delillerin toplanması, yorumlanması, değerlendirilmesi, karar verilmesi ve denetim ile ilgili raporun hazırlanması sırasında bağımsız hareket edebilmelidirler (25).

Bağımsızlık ilkesini “nesnel davranış” ve “yansızlık” olarak iki alt ilke oluşturmaktadır. Denetçiler tarafından gerçekleştirilen denetimlerde, hazırlanan raporların hatasız, tam olması ve gerçeği ortaya çıkarmak amacıyla taraf tutmaması için nesnellik ve yansızlığın gerektiği belli olup denetçinin bağımsızlığı, kişisel veya başka çıkarlar sebebiyle zarar görmemelidir. Denetçiler menfaatlerini ön plana çıkartacak durumlardan kaçınmalıdır (26).

Dürüstlük İlkesi

Dürüstlük genel olarak doğruluk ve hakkaniyet kavramlarıyla belirlenmektedir. Kamuoyu tarafından denetçilere duyulan güven duygusunun devamlılığını sağlamak için denetçilerin davranışları mükemmel ve şüphe uyandırmayacak biçimde olması ve denetçilerin denetim esnasında, denetlenen kurum personeliyle ilişkilerini sürdürürken etik ve mesleki davranış ilkelerine uymaları gerekmektedir (26).

Denetim faaliyeti, denetlenen kişilerin mesleklerini mesleki ve etik davranış kurallarına uygun olarak yapıp yapmadığını inceleyerek mesleki dürüstlüğü de ölçmeye çalışmaktadır (9).

Yasallık İlkesi

Yasallık, yani hukuka uygunluk, hukuksal düzenlemelerin ihlal edilmemiş olması iki yönden ele alınabilir: hukuksallığın denetlenmesi ve denetimin hukuksal düzenlemelere uygun olmasıdır. Kamu denetimlerinde hukuksal düzenlemelere uyma zorunluluğu bulunmaktadır (24).

Yasallık ilkesi kapsamında denetimin önceden ortaya konulan yasal düzenlemelere uygun olarak yapılması ve denetim etkinliğinin hukuk kurallarına uygun olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği tespit edilir. Kuruluşların yönetim etkinliğinin hukuk ilke ve kurallarına uygun olup olmadığının değerlendirildiği bu denetim faaliyetine hukuka uygunluk denetimi denilmektedir (9).

Nesnellik İlkesi

Nesnellik açısından bakıldığında, denetimin önceden belirlenmiş bazı değerlendirme ölçütlerinin bulunması denetçinin denetimi gerçekleştirdiği sırada yan tutmaması, sahip olduğu takdir yetkisinin kullanması, duygusal davranmaması, duygularının etkisi altında kalmaması ve karar verirken yasaların kendisine verdiği yetkiyi kullanması gerekir. Denetimin değerlendirme ölçütünün önceden belirlenmesi denetim yapılan kuruluşun faaliyetlerini nasıl gerçekleştireceği konusunda denetçiye yol gösterici olmakla birlikte denetimin nesnelliğini sağlamaktadır. Böylelikle denetim esnasında olması gereken faaliyet ile var olan faaliyetin karşılaştırılarak sonuca

ulaşması ve denetçinin yan tutmadan, duygularının etkisi altında kalmadan karar vermesi sağlanacaktır. Kamu alanındaki denetimlerde kuruluşlardaki hedef ve ilkeleri daha önceden belirlenen kurallar doğrultusunda yapılması denetimin nesnel olmasını sağlamaktadır (9, 24).

Nesnel olmayan denetim faaliyetini gerçekleştirmek zor olduğu için denetim faaliyeti bilimsel olan verilerden faydalanarak ve nesnellik ilkesi benimsenerek tarafsız olarak gerçekleştirilmelidir (27).

2.4.DENETİM TÜRLERİ

2.4.1. Amacı ve Konusuna Göre Denetim Türleri

Amacına göre denetim çeşitleri üç alt başlık altında incelenmektedir.

Finansal Tablolar Denetim (Mali Tablolar Denetimi)

Mali tablolar denetimi denilince akla ilk gelen bir işletmeye ait finansal tabloların önceden belirlenmiş ilke ve kurallara uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığının araştırılması maksadıyla yapılan denetimdir. Mali denetim veya finansal denetim, kurumların ya da işletmelerin sahip olduğu mali tablolarının, muhasebe ile ilgili kurallara ve hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının araştırılması için yapılan denetimdir. Kamusal alanda mali denetim ise kamuya ait kuruluşun gelir ve giderleri ile ilgili mali karar ve işlemlerinin denetlenmesidir (18).

Mali tabloların denetiminde, genel kabul görmüş muhasebe standartları ve vergi mevzuatı maddeleri başlıca değerlendirme kriterleridir. İşletmenin bilanço, gelir tablosu, nakit akım ve fon akım tabloları gibi finansal tablolar mali denetimin konusunu oluşturur. Yani denetimin konusunu ortaklara veya yetkili kamu kuruluşlarına verilen mali tablolar oluşturmaktadır (13).

Finansal tablolar denetiminin genel özelliklerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (28):

- Bu tür denetimlerin amacı, işletmelerin incelenen finansal tablolarına kamuoyunun güvenilirliğini arttırmaktır,
- Denetimi gerçekleştirme görevi tamamen bağımsız kişi veya kişilere verilir,
- Önemli yanlışlıkların veya hataların ortaya çıkartılması amacı güdülmektedir,
- Denetim sonunda finansal tablolar hakkında ortak bir fikir sağlanmaktadır,

Denetçi yaptığı denetimin güvenilirliğini ve bu güvenilirlik hakkındaki görüşlerini makul bir temele dayandırmalı ve hiçbir zaman denetlenen finansal tabloların tamamen doğru olduğu düşüncesine varmamalıdır (28).

Uygunluk Denetimi

Yasa koyma organı, kuruluşun yönetimi veya yetkili kurumlar tarafından belirlenen ilke ve kaidelere uygun olarak, finans ile ilgili olan işlemlerin yada etkinliklerin denetlenmesine uygunluk denetimi denir.

Uygunluk denetimi, denetimin temeli adına en az, uygulandığı faaliyetler açısından en fazla kullanılan denetim tipidir. İşletme faaliyetlerinin, işletme dışındaki kurum ve kuruluşlar tarafından önceden düzenlenmiş kanun ve yönetmeliklere uygun olup olmadığının denetlenmedir (17).

Uygunluk denetimi sırasında kuruluşun yetkili bir merci tarafından belirlenmiş talimatlara uygun kaidelerinin, ilkelerinin olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla incelenmesidir (17).

“Vergi Usul Kanunu” gereği kuruluşların uymak zorunda olduğu yasal düzenlemelere göre faaliyet gösterip göstermediğinin incelenmesi uygunluk denetimine örnek verilebilir (29).

Yapılan incelemelerin önceden belirlenen değerlendirme kriterlerine uygun olup olmadığının incelenmesinde denetimin etkin olması için (19);

- Denetim faaliyetini gerçekleştirecek denetçinin ilgili alanda yetenekli olması,
- Kuruluşun faaliyetlerini gerçekleştirirken kanıt olma özelliği taşıyan ve kurumun belleğini oluşturan her türlü kayıtlarla ilgili dosyalama sisteminin bulunması ve
- Uygunluk denetimi neticesinde oluşturulan raporların sistematik olarak raporlanması gereklidir (19).

Faaliyet (Performans) Denetimi

Bazı kaynaklarda performans denetimi olarak da isimlendiriletilen faaliyet denetimi, ilgili kuruluşların etkin ve verimli bir şekilde faaliyet gösterip göstermediği, kendilerinin önceden belirlediği hedeflere ulaşp ulaşmadığının belirlenmesi için kuruluşların çalışma prensiplerini ve uygulama sonuçlarını değerlendiren ve kontrol eden denetim türü faaliyetidir (30).

“Faaliyet denetimi, bir örgütün işletme fonksiyonları, mali kontroller ve destekleme sistemleri dahil bütün yönlerini kapsayan bağımsız bir incelemedir. Faaliyet denetimi bir örgütün bütün veya belirli faaliyetlerinin özellikli hedeflere göre sistematik incelenmesidir. Faaliyet denetçisinin genel amacı; kanun ve kurallara uygunluğun, mali raporlamanın güvenilirliğinin ve faaliyetlerin etkenliği ve etkinliğine ilişkin iç kontrollerin kalitesini değerlendirmektir (31).”

Faaliyet denetimi iç denetimin gelişmiş hali olup, ana ortaklıkların artması, merkezileşmeme eğiliminin güçlenmesi ve işletmelerin büyümesi neticesinde son yıllarda gelişerek ve yaygın hale gelmiştir (32).

Faaliyet denetimi sonucunda hazırlanan raporlar, bağımsız denetime göre daha kapsamlı olmaktadır. Bağımsız denetimde mali tablolarla ilgili bir bütün olarak görüş bildirmek esas iken, burada faaliyetlerin detaylı bir şekilde incelenmesi ve aksayan yönlerin tespit edilmesi, varsa önerilerin sunulmasını esas olmaktadır (30).

Faaliyet denetimini uygunluk denetiminden özelliği ise sadece mali konuları değil, mali olmayan olayları da denetlemesi olduğu söylenebilir.

Özel Amaçlı Denetim

Özel amaçlı denetim, karar vericilere detaylı bilgi vermek ve tavsiyelerde bulunmak maksadı ile önceden tayin edilen hususi bir konuda yapılan denetim faaliyetidir.

Baslıca özel amaçlı denetim türleri (33):

- Başka bir işletme ile müşterek olmadan önce yaptırılan denetimler,
- Satın alma ve entegrasyondan önce yapılan denetimler,
- Kredi vermeden önce yapılan denetimler,

2.4.2. Denetçi Statüsüne Göre Denetim Türleri

İç Denetim

“Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü’nün (The Institute of Internal Auditors- IIA)” tanımına göre iç denetim; “bir kurumun faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacını güden bağımsız ve tarafsız bir güvence ve danışmanlık faaliyetidir.” İç denetim, sistematik ve düzenli bir yaklaşım ile işletmenin kendisi ile ilgili yönetsel süreçlerin etkin olma durumunun değerlendirilmesine ve geliştirilmesine yardımcı olur (34).

İç denetim devamlılığı olan, düzenli, sistemli ve ilgili otoriter tarafından onaylanan ölçütlere göre gerçekleştirilen bir faaliyet olup, işletmelerin idari ve kontrol proseslerinin etkinliğinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesine katkı sağlar (35).

İç denetim, kurumların kendi çalışanları tarafından kurum yapısı içerisinde denetim faaliyetlerinin yürütülmesidir (36).

“Daha geniş bir tanımlama ile iç denetim; örgütlerin risk yönetimi, kontrol ve yönetim süreçlerinin etkililiğini, sistematik ve disiplinli bir yaklaşımla değerlendirip geliştirerek kurumun hedeflerine ulaşmasına yardımcı olan ve gerek özel sektörde gerekse özel sektörden etkilenen kamu sektöründe yönetim faaliyetinin neredeyse olmazsa olmaz bir fonksiyonu haline gelen bir disiplindir (37).”

Özel sektör iç denetçileri tarafından iç denetçilerin görev alanlarının ve mesleki fonksiyonlarının geliştirilmesi, profesyonelleşmesi için standartlar oluşturmak sertifikasyon programları yürütmek maksadıyla 1941 yılında, IIA, kurulmuştur (38).

Kamu Denetimi

Kamu denetimi, “kamusal alanda faaliyet gösteren devlete ait veya özerk kurumların yine kamu otoritesi tarafından oluşturulan denetim kurumları veya denetime tabi kamu kurumu içinden görevlendirilen denetim elemanlarınca kamu yararı gözetilerek yerine getirilen denetim faaliyeti olarak tanımlanabilir. Kamu denetimin amacı, devletin ya da onu temsil eden kurumların, oluşturulan iş süreçlerine standartlarına uygunluğunun araştırılmasıdır” (39).

Kamu denetimi, bir kamu faaliyeti olmakla birlikte kamu adına, kamu gereksinimlerinin karşılanması için dayanağını kanunlardan alan, mali tablolar, uygunluk ve performans denetimlerinin kişi veya kurumlar tarafından yapılan denetimdir (40).

“Kamu denetçileri, kamu kurum ve kuruluşlarında faaliyet denetimi ve uygunluk denetimi, özel sektör kuruluşlarında ise vergi denetimi yapmaktadırlar. Kamu denetçilerinin bağlı oldukları kurumların bazıları şöyledir (41).

- Devlet Denetleme Kurulu,
- Sayıştay,
- Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu,
- Maliye Bakanlığı’na bağlı Vergi Denetim Kurulu,
- Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıplar Kurulu,
- Sosyal Güvenlik Kurumu

- Teftiş Kurulu (41).”

Kamu denetimi devlet adına yapılan harcamaları ve toplanan gelirleri denetleyeceği gibi, iki kuruluş ya da kişi arasındaki anlaşmazlığın çözüme ulaştırılmasında faaliyet gösterebilir. Kamu denetiminin en temel amacı vatandaşların devlete olan güvenini pekiştirmek ve toplumun huzur ve güvenini sağlamaktır.

Bağımsız Denetim

Finans ile ilgili bilgilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini elde etmek için, tecrübe ve yetkiye sahip üçüncü kişilere gereksinim duyulmasının sebebi; iktisadi etkinliklerin artması nedeniyle işletmelerin faaliyetlerinin daha karmaşık hale gelmesi, veri sayılarının artması, işletmelerin bilgi güvenilirliğinin daha fazla incelenmesidir (42).

İşletmelerin finans ile ilgili bilgilerin güvenilirliği konusunda bağımsız denetim delillerinin elde edilmesi gerektiği için denetim standartlarını içeren bütün denetim yöntemlerin kullanarak incelenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması bağımsız denetimdir (43).

Bağımsız denetim; denetim konusunda uzmanlaşmış denetçiler tarafından yapılan, denetlenen kuruluşa ait finansal tabloların tarafsız ve bağımsız bir şekilde delillerin elde edilmesi ve inceleme metotları kullanılarak ve denetim ilkelerine uygun olarak daha önceden belirlenmiş kriterlere uygunluğunun değerlendirilmesi neticesinde oluşan fikirlerin, kurum yetkililerine ve diğer ilgili otoritelere denetim raporu olarak sunulması şeklinde tanımlamak mümkündür (44).

Bağımsız denetim şirketleri tarafından yapılan denetlemede temel amaç; denetlenen kuruluşun finansal tablolarının; mali durumunu, faaliyet sonuçlarını ve mali durumundaki değişiklikleri yeteri kadar yansıttığı ve muhasebe ilkelerine göre düzenlendiği konusunda görüş bildirmektir (18).

Yeminli mali müşavirlik ve bağımsız denetim şirketleri göz önünde bulundurulursa bağımsız denetimin ülkemizde son on yılda gelişmekte olduğu söylenebilir (19).

2.4.3. Yapılış Nedenine Göre Denetim Türleri

Yapılış nedenine göre denetim türleri ikiye ayrılır.

Zorunlu Denetim

Zorunlu denetim, kanunlar gereğince yapılan ve yasal zorunluluğu olan denetim çalışmalarıdır. Bu denetim türünde çalışmaların nasıl belirleneceği, kanunlar, yönetmelikler ve genelgelerle olur. Kanun, yönetmelik ve tebliğler ile zorunlu denetim çalışmalarını gerçekleştirecek denetçilerin özellikleri, denetimin konusu, amacı, denetim faaliyetlerinin hangi kurallar çerçevesinde yürütüleceği belirlenmiştir. (45, 40).

İsteğe Bağlı Denetim

İşletmelerin aldığı kararlar doğrultusunda yasal bir zorunluluk olmadan yapılan denetimdir. Denetim çalışmalarının sınırları, denetimi planlayanlar tarafından belirlenir. İsteğe bağlı denetimde de denetim faaliyeti dikkatlice ve özenlice yapılır (45). Bu denetim türüne bir kredi kuruluşu tarafından kredi verilmeden önce, hisse senedi alınmadan veya yönetimle ilgili yolsuzluk iddiaların araştırılması örnek olarak verilebilir (40).

2.4.4. Uygulama Zamanına Göre Denetim Türleri

Uygulama zamanına göre denetim üçe ayrılır.

Devamlı Denetim

İç denetçiler tarafından gerçekleştirilen muhasebe sürecinde yer alan prosedürlerin yıl süresince incelenmesi ve zorunlu durumlarda düzeltmelerinin yapılması devamlı denetim olarak adlandırılır.

Ara Denetim

“Ara Denetim, işletme faaliyetlerinin belirli aralıklarla denetlenmesi işlemidir. Bu tür denetimde yıl belirli dönemlere ayrılır (üç aylık, altı aylık gibi) ve bu dönemler itibarıyla hesaplara ait sonuçlar denetlenir. Özellikle Türkiye uygulaması açısından Sermaye Piyasası Kurulu Tebliği uyarınca ara finansal tablolar düzenlemekle yükümlü olan anonim ortaklıklar, aracı kurumlar, yatırım ortaklıkları, yatırım fonlarının kurul tebliği uyarınca düzenleyecekleri ara finansal tabloların sürekli denetlemeyle görevli denetim kuruluşları tarafından denetlenmesi ve rapora bağlanmasıdır (46).”

Son Denetim

Son denetim, hesap dönemi bittikten sonra yani muhasebe defterlerinin kapanışları yapılarak gelir tablolarının düzenlenmesinden sonra yapılan denetimdir. Denetim faaliyeti çalışmaları hesap dönemi kapatılmadan başlayabileceği gibi hesap kapandıktan sonra da gerçekleştirilebilir (19).

2.4.5. Kapsamına Göre Denetim Türleri

Kapsamına göre denetim iki bölüm halinde incelenebilir.

Genel Denetim

Genel denetim, “her türlü kayıt ve işlemleri muhasebe alanında yapılan bütün çalışmaları kapsayan denetim türüdür. Genel denetimde kayıtların gerçeği yansıtıp yansıtmadığını araştırılır” (33).

Özel Denetim

Özel denetim, işletme idaresine çeşitli konular hakkında bilgi sağlamak maksadıyla yapılan denetimdir.

“Belli bağlı özel amaçlı denetim türleri (33):

- Mahkemelere yaptırılan özel incelemeler,
- Satın alma, devir ve işletme birleşmelerinde yapılan incelemeler,
- Bir işletmeye ortak olmadan önce yaptırılan incelemeler,
- Kredi açmadan önce yaptırılan incelemeler,
- Hisse senedi ve tahvillere yatırım yapmadan önce yapılan incelemeler,
- Ortaya çıkarılan bir yolsuzluk ve ihmalin araştırılması,
- Vergi incelemeleri,
- Devlet kuruluşları tarafından yapılan teftiş ve incelemeler,

olarak sınıflandırılabilir (33).”

2.5. DENETÇİ TÜRLERİ

“Denetçi, denetim faaliyetini yürüten, gerekli meslekli bilgi ve tecrübeye sahip olan, bağımsız davranabilen ve yüksek ahlaki nitelikleri taşıyan uzman bir kişidir.” Denetçiler önemli bazı özelliklere sahip olmak zorundadır. Bunlar (47):

- Denetçi, gerekli bilgi ve tecrübeye sahip olmalıdır,
- Denetçi, herhangi bir etki altında kalmadan özgür olarak davranış sergileyebilmelidir,
- Denetçi, denetim faaliyetlerinde özenli olmalıdır,
- Denetçi, şahsiyetli ve ahlaklı davranmalıdır.

Denetçi kurum veya kişiyi yansızlığı ile ilgili şüpheyi düşürecek davranış ve tavırlardan uzak durarak denetim ile ilgili kararlarının herhangi bir etki altında kalmadan verebilmeli ve daima bağımsız davranabilmelidir.

Denetçileri üç grupta incelemek mümkündür.

2.5.1. Bağımsız Denetçiler

Bağımsız denetçiler bireysel ya da bir şirket bünyesinde istihdam edilen ve işletmelere denetim alanında profesyonel hizmet sunan kişilerdir. Bağımsız denetçiler işletmelerin finansal tablolarını denetleme görevini üstlenmektedir. Bağımsız denetçiler tarafından gerçekleştirilen denetimlerin neticelerinde işletmeler herhangi bir yasal yaptırımla karşı karşıya gelmemektedir (28).

“Bağımsız denetçiler, denetlediği işletme ile ilgili işveren-işçi ilişkisi olmayan, denetim ve danışmanlık hizmetlerini işletmelere sunan tecrübeli ve mesleki uzmanlardır Bağımsız denetçilere çeşitli ülkelerde, Dış Denetçi, Diplomalı Kamu Muhasibi, Fermanlı Muhasip, İktisat Murakıfı, Hesap Uzmanı olarak adlandırılmaktadır. Türkiye’de bu kapsama olan denetçiler, Yeminli Mali Müşavir ve Bağımsız Dış Denetçi olarak adlandırılmaktadır (40).”

2.5.2. İç Denetçiler

“İşletmenin kendi personeli olarak, işletme bünyesi ve içerisinde denetim çalışmalarını yürüten, işletme yönetiminin istekleri ve bazı prosedür ve şirketin kendisine göre düzenledikleri özel yönetmelik, genelge ve uygulamaların işletmelerde işletme faaliyetleri sırasında uygulanıp, uygulanmadığının denetimini yaparlar” (49).

İç denetçilerin işletme içerisindeki temel görevleri işletmelerde karşılaşılabilecek hataların önceden tespit edilmesi, işletmelerin iç kontrol yapılarına yönelik gözlemler yaparak işletme faaliyetlerini denetim altında tutmaktır. İç denetçiler bu denetimler sonucunda raporlar hazırlayarak üst yönetime sunmakta ve ilgili konulara yönelik önerilerde bulunmaktadır (28).

2.5.3. Kamu Denetçileri

Çalıştığı kurumda kamu yararına denetim yapan ve kamu kuruluşlarında görev yapan kişilere “kamu denetçisi” denilmektedir. Kamu denetçileri, kamu ve özel kuruluşların uyulması zorunlu yasal düzenlemelere uygun faaliyet gösterip göstermediğinin tespit edilmesi için görevlendirilen kamu çalışanlarıdır (49).

Denetim işlevini kamu adına yerine getiren, yaptıkları denetimin hukuksal dayanağı olan, gerçekleştirdikleri denetim sonucunda yasal yaptırımları bulunan kamu denetçileri iç denetçilerden ya da denetçileri bağımsız denetçilerden farklı olarak faaliyet gösterir. Kamu denetçileri yasa, yönetmelik ve genel politikaları gerçekleştirdikleri denetime dayanak olarak kullanmaktadırlar (28).

2.6. SAĞLIK HİZMETLERİ ve SAĞLIK DENETİMİ

2.6.1. Sağlık ve Sağlık Hizmeti Kavramı

“Bireylerin veya toplumun sağlık hizmetlerinden yararlanmaları ve sağlıklı olma hali, temel insani haklardan biridir” 1948 yılında “Birleşmiş Milletler Genel Kurulu” tarafından kabul edilen “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi”nin 25. maddesi’nde sağlık, bir hak olarak güvence altına alınmıştır (50).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), “sağlığı sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden tam iyilik hali” olarak tanımlamaktadır (51).

İlk çağlardan günümüze kadar önemini kaybetmeyen sağlığın korunması ve hastalıkların tedavisi için yapılan tüm çalışmalar “sağlık hizmetleri” olarak tanımlanmaktadır (51).

DSÖ ise sağlık hizmetlerini, “belirli sağlık kuruluşlarında değişik tip sağlık personelinin yararlanarak toplumun gereksinim ve isteklerine göre değişen amaçları gerçekleştirmek ve böylece kişilerin ve toplumun sağlık bakımını her türlü koruyucu ve tedavi edici etkinliklerle sağlamak üzere ülke çapında örgütlenmiş kalıcı bir sistemdir” şeklinde tanımlanmaktadır.

“Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkındaki Kanun” da “İnsan sağlığına zarar veren çeşitli faktörlerin yokedilmesi ve toplumun bu faktörlerin tesirinden korunması, hastaların tedavi edilmesi, bedeni ve ruhi kabiliyet ve melekeleri azalmış olanların işe alıştırılması (rehabilitasyon) için yapılan tıbbi faaliyetler sağlık hizmetidir” şeklinde tanımlanmıştır (52).

Bireylerin sağlık hizmetlerinden bekledikleri hizmet sunumunu etkileyen faktörler arasında koruyucu sağlık hizmetlerinden beklentileri, sahip oldukları hastalıkların tedavisi için tıbbi gereksinimlerinin karşılanıp karşılanmadığı, daha önce hizmet aldıkları sağlık kuruluşlarından edindikleri bilgi ve tecrübeler, toplum içindeki pozisyonları, psikolojik durum ve kalite ile ilgili algıları sayılabilir (53).

Sağlık kurumları tarafından sunulan sağlık hizmetleri; hastalıkların engellenmesi, birey ve toplumun sağlık düzeyinin artırılması ile birlikte hastalıkların teşhis, tedavi ve rehabilitasyonu ile ilgili faaliyetler bütünüdür.(54).

2.6.2. Sağlık Hizmetlerinin Özellikleri

Sağlık hizmetlerinin taşıdığı özellikler sebebiyle diğer mal ve hizmetlerden farklı olarak ele alınmasının sebebi sağlık hizmetinin bazı özellikleri, dışsal olma özelliği taşıması, asimetrik bilgilenme, belirsizlik altında tercih etme zorunluluğu, hastalık riskinin ve yükünün önceden belirlenememesidir (55).

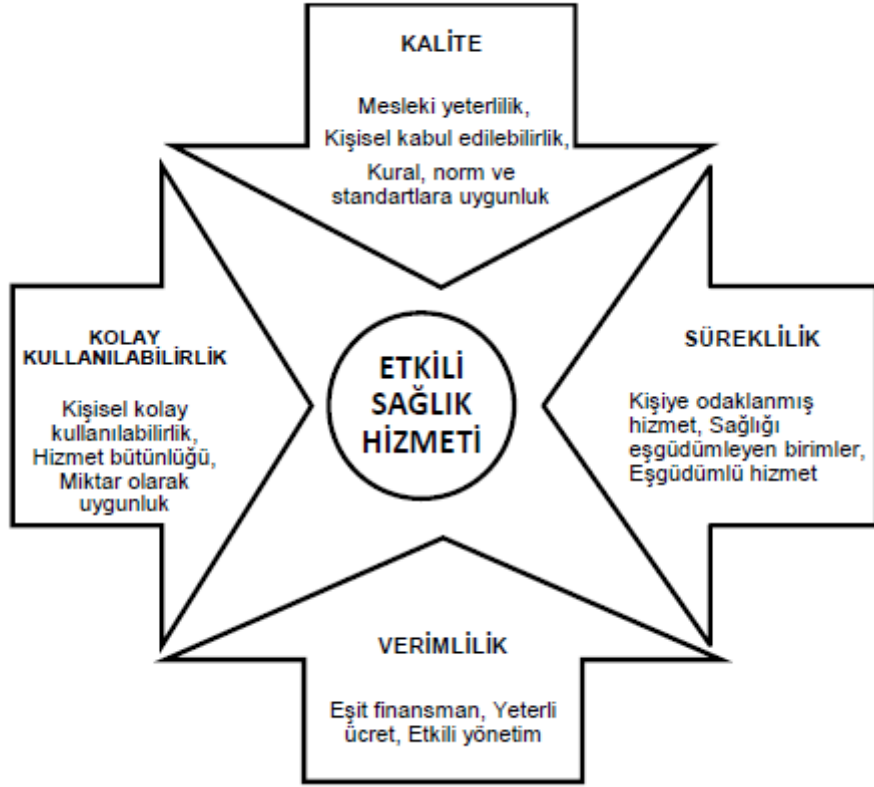
Etkili bir sağlık hizmetinin taşıması gereken özellikler; sağlık hizmetleri tümlük göstererek koordinasyon içinde sunulmalıdır. Bu özelliklerin etkili sağlık hizmetinde bulunması gereken özellikler olarak kabul edilmesinin nedeni sağlık hizmetinin üretim ve sunumunda dikkat edilmesi gereken önemli konuları oluşturmasıdır (56).

Sağlık hizmetlerinin koordinasyon içinde, aynı zamanda ve bütüncül olarak sunulması önemli olmakla birlikte tüm sağlık kurumlarında etkinliği olan bir sağlık hizmetinin üretilmesi, ortaya konulması, sunulması ve uygulanması gerekmektedir. Sağlık hizmetlerinin etkinliği, amaç edinilen çıktıları elde etmek bakımından önemlidir.

Sağlık hizmetlerinin etkin olarak sunulabilmesi hizmetlere kolay ulaşılabilirliğine ve kullanılabilirliğine, sürekliliğine, verimliliğine ve kalitesine bağlı olarak değişmekle birlikte, üretilen ve sunulan bu sağlık hizmetlerinin herhangi bir basamağında aksaklık olması beraberinde istenmeyen neticeler ortaya çıkarmaktadır (57).

Etkili bir sağlık hizmetinin taşıması gereken özellikleri; kalite, verimlilik, süreklilik ve kolay kullanılabilirliktir.

Şekil 1: Etkili Bir Sağlık Hizmetinin Temel Özellikleri

Kaynak 50'den alınmıştır.

Sağlık hizmetlerini diğer hizmetlerden ayrı kılan en önemli özellik hizmetlerin tüm bireyleri ilgilendiriyor olması ve kendine has bir takım özellikleri de bünyesinde barındırmasıdır. Bu durum ile alakalı birçok literatür bilgisi bulunmaktadır.

“Sağlık hizmetlerinin başlıca temel özellikleri şunlardır (51):

- Sağlık hizmetleri karmaşık ve değişkendirler.
- Sağlık hizmetlerinde uzmanlaşma üst düzeydedir.
- Sağlık hizmetleri aciliyet taşır ve ertelenemez niteliktedir.
- Sağlık hizmeti sunumunda hata yapmaya karşı tolerans gösterilemez.
- Sağlık hizmetlerinde çıktının tanımlanması ve ölçümü güçtür.
- Sağlık hizmetleri sunumunda işlevsel bağımlılık çok yüksektir ve hizmetin her bir aşamasında eşgüdüm gereklidir.
- Sağlık hizmeti sunumunda ikili otorite söz konusudur ve bu durum eş güdümlüleme, denetim ve çatışma sorunlarına yol açar.
- Sağlık hizmetlerinde hizmetin türü ve miktarı gibi hekim faaliyetlerini denetleyecek, etkili bir denetim mekanizması kurmak güçtür.
- Sağlık hizmetlerinin tüketimi rastlantısalıdır.

- Sağlık hizmetlerinin ikamesi yoktur.
- Sağlık hizmetleri belirsizliklere karşı oldukça duyarlıdır.
- Sağlık hizmetlerinde tüketici davranışları irrasyoneldir.
- Sağlık hizmetlerinde talep edilen hizmet ile ilgili tüketici açısından bilgi yetersizliği söz konusudur.
- Hizmetin miktarı ve harcamaların boyutu genellikle hizmet sunan tarafından belirlenir. (51).”

2.6.3. Sağlık Hizmetlerinin Sınıflandırılması

Koruyucu Sağlık Hizmetleri

Sağlık sorunları ortaya çıkmadan insanları koruyabilmek amacıyla sunulan hizmetlerdir. Toplumun sağlık düzeyini yükseltmenin en kestirme yoludur. Sosyal faydası özel faydasından fazladır. İki kısımda incelenebilir (57).

Koruyucu sağlık hizmetleri doğrudan bireye yönelik olup, bireylere götürülen sağlık hizmetleridir. Hastalık oluşturan etkenlere karşı bireyin dayanma gücünü geliştirmekte, sağlık ile ilgili eğitimler ile erken teşhis imkanları artırılmakta ve tedavi hizmetleri ile ilgili harcamalar azaltılarak toplam sağlık harcamaları düşürülmektedir. Bununla birlikte aşı uygulamaları, sağlık eğitimi, beslenme ile ilgili eğitimler, gebelik kontrolü gibi sağlık personeli tarafından verilen doğrudan bireye yönelik sağlık hizmetleri bu grupta incelenebilir (58). Bu amaçla verilen koruyucu sağlık hizmetleri; erken teşhis ve uygun tedavi yöntemi, aşılama, ilaç ile koruma, beslenmenin geliştirilmesi, sağlık eğitimi ve aile planlamasıdır.

Bireyin çevresinde bulunan ve bireyin sağlığına olumsuz yönde etki eden biyolojik, fiziksel, kimyasal ve sosyal etkenlerin ortadan kaldırılarak bireyin çevresini sağlığı olumlu etkiler hale getirme ve olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması için yapılan çalışmaların tümü çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerini oluşturur. Katı ve sıvı atıkların zararsız hale getirilmesi, yeterince ve temiz su sağlanması, vektörlerle (haşerelerle) savaş, hava kirliliğinin önlenmesi, konut sağlığı, endüstri sağlığı, radyasyon ve gürültünün önlenmesi çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetleridir (59).

Tedavi Hizmetleri

Tedavi hizmetleri, sağlık durumu bozulan bireylerin, tekrar eski sağlıklı durumlarına kavuşmaları için sağlık profesyonellerinin katkıları ile hekim sorumluluğunda verilen sağlık hizmetidir (51).

İlk başvuruların ve ayaktan tedavilerinin yapıldığı yerler birinci basamağı, yataklı sağlık kurumları ikinci basamağı, üst seviye teknolojinin kullanıldığı kurumlar ise üçüncü basamağı oluşturur.

Birinci Basamak Tedavi Hizmetleri:

“Hastaların evde ve hastanede yatmadan yani ayakta tedavi edilmeleridir. Koruyucu hizmetleri ile beraber, yataksız tedavi kurumlarında yürütülen birinci basamak tedavi edici sağlık hizmetleridir. Hasta olan kişinin ilaç alarak ya da ilaç almadan evde istirahat ederek kendi kendine ya da yakınları tarafından bakılarak tedavi edilmesi, aile hekimliği ya da hastanede yapılan muayene ve teşhisten sonra evde istirahat ederek yapılan tedavisidir (60).”

İkinci Basamak Tedavi Hizmetleri

“Hastanın tedavi görmek amacıyla hastanede yatarak hizmet aldığı tedavi hizmetleridir. İlgili sağlık personelinin kontrolünde, her türlü tıbbi araç-gereçten yararlanarak yapılan teşhis ve tedavi hizmetleridir. Amaç hastanın şikayetlerini ortadan kaldırıp tekrar eski sağlığına kavuşturmaktır. Özel bakım ve tedavi uygulamak için hasta, hastaneye yatırılarak gözlem altında tutulur (61).”

Üçüncü Basamak Tedavi Hizmetleri

“Yoğun tıbbi bilginin ve teknolojinin gerektiği sağlık hizmeti sunumları olup üniversite hastanelerinde ve eğitim hastanelerinde verilmektedir. Hastalığın ileri derecede tetkik ve teknoloji gerektirmesi hallerinde bu hizmet sunumlarının yapıldığı yerlere hastanın sevki gerçekleştirilir (61).”

Rehabilitasyon Hizmetleri

İş gücünü kaybetmiş ve sakatlanan bireylere çalışma hayatlarına geri dönebilmeleri için verilen hizmetlere rehabilitasyon hizmetleri denir. Tıbbi rehabilitasyon hekim ve diğer sağlık personeli tarafından verilirken, sosyal rehabilitasyon sosyal çalışmacı tarafından verilir (62).

Engelliler Hakkındaki Kanunu’nun, 3. maddesinde rehabilitasyon, “Herhangi bir nedenle oluşan engelin etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmeyi ve engellinin hayatını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel ve mesleki beceriler geliştirmeye yönelik hizmetleri” olarak tanımlanır (63).

“Rehabilitasyon hizmetleri, yataklı ya da yataksız rehabilitasyon merkezleri tarafından yatarak yada ayaktan verilen hizmetlerdir. Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinde, rehabilitasyon merkezleri; organ, sinir, adale ve kemik sistemi hastalıkları ile kaza ve yaralanmalar ya da cerrahi tedaviler sonucu meydana gelen sakatlıkların tıbbi rehabilitasyonunu uygulayan yataklı kurum ya da servisler olarak tanımlanmaktadır (64).”

Sağlığın Geliştirilmesi Hizmetleri

Sağlığın geliştirilmesi sağlıklı bireylerin mevcut sağlık düzeylerini geliştirmek amacıyla yürüttüğü faaliyetler ve kazandığı olumlu alışkanlıklardır. Sağlığın geliştirilmesinde bireysel sorumluluk esastır (65).

Amaç sağlığın geliştirilmesi, bedensel, ruhsal ve psikolojik sağlık durumu, yaşam kalitesi ve yaşam ömrünün yükseltilmesi olup temel sorumluluk, bireye aittir. Günümüzde hastalıkların birçoğunun bireylerin yaşam tarzlarından, alışkanlıklarından dolayı ortaya çıktığı bilinmektedir. (54).

2.6.4. Sağlık Denetimi

Sağlık denetimi insani tüketim amaçlı sulardan kaplıcaların denetimine, ilaç üretim merkezlerinden hastane ve benzeri sağlık kuruluşları denetimine kadar çok çeşitli alanda ve konularda yapılabilmektedir. Denetim şikayet ve ihbar neticesinde soruşturma ve inceleme amacıyla denetmenler tarafından yapılabildiği gibi, İl Sağlık Müdürlüğü tarafından sağlık hizmetlerinin ruhsatlandırılması ve ruhsat koşullarının takibi içinde yapılabilmektedir (66).

“Sağlık işletmelerinde denetim faaliyetleri, kaynakların kurumun amaç ve hedeflerine uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılıp kullanılmadığını, faaliyetlerin mevzuata uygunluğunu, kurum varlıklarının korunmasını ve kurum içinde var olan iç kontrollerin yeterli olup olmadığını ve kurumun ürettiği bilgilerin güvenilirliğini inceleme araştırma ve sonuçların raporlanması olarak özetlenebilir (67).”

Sağlık denetimi; sağlık hizmeti veren kurumların mali, idari ve teknik açılardan incelenmesinden başlayarak tüm sağlık hizmetlerinin denetimini içeren geniş bir çalışma alanını ifade etmektedir (68).

İl Sağlık Müdürlükleri çeşitli konularda, konunun içeriğine özel olmak üzere oluşturulan denetim ekipleri ile inceleme ve denetimlerini sürdürmektedirler. Daha çok denetime tabi kuruluş ve kişilerin asgari şartları taşımalarına yönelik bu denetim bir uzmanlık denetimi şeklindedir.

Sağlık hizmeti sunan kurum ve kuruluşların, yasal düzenlemelere uygun hizmet verip vermedikleri, kalite, miktar ve erişebilirlik açısından hayati önemi bulunan sağlık hizmetlerinin devamlı denetlenmelerini zorunlu hale getirmektedir. Buradan yola çıkarak sağlık denetimi; sağlık hizmet sunucularının kanunlara uygun hareket edip etmediklerini, yanlış uygulamaların düzeltilmesini, sağlık alanındaki hata ve suistimallerin önlenmesi amacıyla yapılan işlemlerin tamamıdır (69).

Bir sağlık kuruluşunda etkin denetim olmaz ise, en iyi kanunlar yürürlükte olsa ve en iyi yönetim sağlansa da zaman içerisinde kuruluşun sisteminin bozulabilmektedir. Denetimin temel amacı, sağlık hizmet sunucularını yasalara uygun çalışmaya ve hareket etmeye yöneltmektir.

Sağlık hizmetlerinde denetim yapılmasının asıl hedefi, eldeki imkanlar doğrultusunda, alternatif tedavi yöntemleri hakkında bilgilendirerek, deontoloji ve tıbbi etik ilkeleri çerçevesinde hastaya hızlı şekilde ulaşılabileceği ve kaliteli tıbbi anlamda en iyi şekilde sağlık hizmetlerinin sunulmasıdır (15).

2.6.5. Sağlık Denetiminin Tarihçesi

Ülkemizde ilk defa 1871 de yayımlanan” İdare-i Umumiye-yi Tıbbiye Nizamnamesi” ile “sıhhiye mfettişlikleri” oluşturularak, bulundukları bölgenin sağlıkla ilgili koşullarının incelenerek merkeze bildirilmesi amaçlanmıştır. Bu dönemde tabipler “kaza, liva, vilayet tabibi ve müfettiş sınıfı” olmak üzere dört kategoriye ayrılarak hizmet vermekteydiler. 1913 yılından itibaren il merkezlerinde sağlık müdürlükleri “Vilayeti İdare-i Sıhhiye Nizamnamesi” ile kurulmaya başlanmıştır. İl sağlık müdürlükleri bünyesinde muvazzaf bir başkan ile muvazzaf  tabipten oluşan teftiş heyeti belirlenmiştir (69).

Teftiş kurulunun çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumlulukları , müfettişlerin görev ve sorumlulukları, görevlendirilme usulleri “1913 tarihli ve 545 sayılı Sıhhiye Heyet-i Teftişiyesi Hakkında Nizamname” ile düzenlenmiştir.

“Cumhuriyet dönemine bakıldığında ise daha kurtuluş savaşı mücadelesi verilmekte iken Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun hemen akabinde kabul edilen 2 Mayıs 1920 tarih ve 3 sayılı kanunla Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekaleti kurularak Teftiş Kurulu Başkanlığı oluşturulmuştur. Bu kanun, o gün Ceride-i Resmiye olarak anılan Resmi Gazete’nin ilk sayısında yayımlanmış ve Bakanlık, Vilayet Konağı’nın bir odasında göreve başlamıştır. İlk bağımsız Bakanlık binası ise, 1923 yılında Hacı Bayram’da faaliyete geçmiştir. 24 Nisan 1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve 09 Haziran 1936 tarih ve 3017 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Teşkilat ve Memurin Kanunu ve bu Kanunlara ek olarak çıkarılan kanunlarla teşkilat yapısı düzenlenmiştir (69) ”

“181 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” 1983 yılında yayımlanarak denetim birimlerinden ve bakanlığın denetim ile ilgili görevlerinden bahsedilmektedir.

1983 yılında çıkarılan “181 sayılı Kanun Hükmünde Kararname”nin “18. maddesi”nde, “Teftiş Kurulu Başkanlığı” danışma ve denetim yapan birimler arasında

sayılarak, “19. maddesi”nde ise görevlerine yer verilmiştir. 2011 yılında Teftiş Kurulu Başkanlığı “663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname” ile “Denetim Hizmetleri Başkanlığı”na dönüştürülmüştür.

2.6.6. Sağlık Denetimi Yapan Kuruluşlar

“Anayasa” 56. Maddesindeki, “Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, iş birliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler. Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.” ifadesiyle devlete sağlık hizmetlerini planlama ve denetleme görevi yüklenmiştir (70).”

Sağlık denetimine dayanak olabilecek başka bir düzenleme, “Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu” dur. Çünkü söz konusu kanun yolsuzlukla mücadelede uygulanan önemli bir mevzuat metni olarak öne çıkmaktadır. Sağlık denetimi Sayıştay ve Denetim Hizmetleri Daire Başkanlığı’na da yapılabilmektedir (71).”

Sayıştay

“Anayasa”nın 160’ncı Maddesine göre, “Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır (70).”

Bu maddeye göre sayıştayın görevlerinden birisi de denetim yapmaktır.

“Sayıştay Kanunu”nun 36’ncı maddesine göre “Sayıştay denetimi, düzenlilik denetimi ve performans denetimini kapsar. Düzenlilik denetimi; a) Kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti, b) Kamu idarelerinin mali rapor ve tablolarının, bunlara dayanak oluşturan ve ihtiyaç duyulan her türlü belgelerin değerlendirilerek, bunların güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi, Mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi, suretiyle gerçekleştirilir. Performans denetimi; hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen

hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilir (72).”

Buna göre Sayıştay hem düzenlilik denetimi hem de performans denetimi yapmakta yetkilidir.

“Sayıştay, idarenin yasalara bağlılığı yanında, hedeflere ulaşmada ne ölçüde başarı sağladığını, kurumun belirlenen hedeflere ulaşabilmesi için alternatif yöntemlerin olup olmadığını, mevcut yöntemlerden en uygun olanının tercih edilip edilmediğini, maddi ve beşeri kaynakların kullanımında gerekli özenin gösterilip gösterilmediğini araştıran, devlet kaybının olduğu her yerde varlığını hissettiren etkili bir denetim yapmalıdır (15).”

Denetim Hizmetleri Başkanlığı

“Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” 16. maddesinde “Denetim Hizmetleri Başkanlığı” ve görevleri belirtilmiştir. Denetim Hizmetleri Başkanlığı görevlerini bu kanununda yer alan ilgili maddeye dayanarak yerine getirmektedir (73).

“Sağlık Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığı Yönetmeliği 6’ncı maddeye göre Başkanlığın görevleri:

Başkanlık, Bakanın veya yetkili kılması üzerine Müsteşarın emri veya onayı ile Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar:

a) Bakanlığın görev alanına giren konularda, denetim ve rehberliğe ilişkin yöntem ve teknikleri geliştirmek, denetim alanındaki standart ve ilkelerin oluşturulmasını sağlamak, denetim rehberleri hazırlamak, denetimlerin etkinliğini ve verimliliğini artırıcı tedbirler almak.

b) Bakanlık teşkilatının, gerektiğinde bağlı kuruluşların ve denetime tabi diğer kurum ve kuruluşların, düzenlilik, sistem, performans, risk odaklı ve bilgi teknolojileri denetimleri ile performans ölçümlerini, değerlendirmelerini ve analizlerini yapmak.

c) Bakanlığın denetimine tabi tüm kamu/özel sağlık kurum ve kuruluşlarının, sağlıkla ilgili diğer kuruluşların ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ilgili mevzuat, plan ve program çerçevesinde denetimini yapmak.

ç) Bakanlık teşkilatının, bağlı kuruluşların, denetime tabi kurum ve kuruluşlar ile personelinin her türlü iş ve işlemleri hakkında denetim, inceleme ve soruşturma yapmak.

d) Sağlık politikalarının amaçlarına ulaşmasını sağlamak ve sağlık hizmetlerinin mevzuata, plan ve programa uygun olarak sürdürülmesini sağlamak amacıyla, denetlediği kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilere ilişkin gerekli önerileri hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

e) Bakan tarafından verilen benzer görevleri yapmak (73)”

2.6.7. Kanun ve Yönetmelikler

Aşağıda belirtilen ilgili yönetmelik esaslarına göre sağlık hizmeti veren kuruluşların denetimi İl Sağlık Müdürlükleri tarafından yapılmaktadır.

- “Özel Hastaneler Yönetmeliği” madde 62, (74)
- “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik” Madde 32, (75)
- “Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik” Madde 2, (76)
- “Akupunktur Tedavisi Uygulanan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik” Madde 25, (77)
- “Eczaneler ve ecza depoları, Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun” Madde 5, (78)
- “İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik” Madde 46, (79)
- “Diş Protez Laboratuvarları Yönetmeliği” Madde 12, (80)
- “Kordon Kanı Bankacılığı Yönetmeliği” Madde 21, (81)
- “Optisyonluk Müesseseleri Hakkında Yönetmelik” Madde 26, (82)

Yukarıda belirtilen mevzuatlar ile İl Sağlık Müdürlükleri tarafından görevlendirilen denetim ekibi ile belirli periyotlarla kuruluşlara yapılan ihbar, şikayet, inceleme veya olağan/olağan dışı denetim düzenlenmiştir. Bu denetimlerin neticesinde kuruluşlara faaliyetlerine tamamen veya kısmen ara verilmesi ve ruhsatlarını iptali gibi cezalar verilebilmektedir.

2.7.ÖZEL SAĞLIK KURULUŞLARI VE DENETİMİ

“5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na dayanılarak Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından her yıl çıkarılan Sağlık Uygulama Tebliği’nde özel sağlık kuruluşları belirtilmiştir.” Sağlık Uygulama Tebliği’ne göre (83):

Birinci basamak özel sağlık kuruluşu;

- İş yeri hekimlikleri,
- “Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmelik” kapsamında hizmet veren merkez veya birimler,

- “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğe” göre ruhsatlandırılan ve hizmet sunan poliklinikler,
- “Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik” kapsamında ruhsatlandırılan ağız ve diş sağlığı hizmeti sunan özel sağlık kuruluşları olarak belirtilmiştir.

İkinci basamak özel sağlık kurumu;

- “Özel Hastaneler Yönetmeliği” ne göre ruhsatlandırılmış hastaneler,
- “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik” kapsamında açılan tıp merkezleri
- “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik” kapsamında faaliyetlerine devam eden “tıp merkezleri ve dal merkezleri” olarak belirtilmiştir.

Üçüncü basamak resmi sağlık kurumları “özel dal eğitim ve araştırma hastaneleri ile bu hastanelere bağlı semt polikliniklerinden” bahsedilmiştir.

2.7.1. Özel Hastaneler

“Sağlık Uygulama Tebliği’nde gösterilen sağlık hizmeti sunucularından olan özel hastaneler, devlete, il özel idarelerine, belediyelere, üniversitelere ve diğer kamu tüzel kişilerine ait hastaneler hariç olmak üzere, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerine ait olan; yirmi dört saat süreyle sürekli ve düzenli olarak, bir veya birden fazla uzmanlık dalında hastalara ayakta ve yatırarak muayene, teşhis ve tedavi hizmeti veren, en az yüz yatak kapasitesi olan ve Özel Hastaneler Yönetmeliği’ndeki usullere uygun olarak ruhsat almış ikinci basamak özel sağlık kuruluşlarıdır. (83)”

Özel hastaneleri diğer özel sağlık kuruluşlarından ayıran özellikleri, yatarak tedavi hizmeti sunmalarıdır.

2.7.2. Tıp Merkezleri

“Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğe” göre açılan özel tıp merkezleri ise “Sağlık Uygulama Tebliği’ne göre ikinci basamak özel sağlık kuruluşlarını oluşturmaktadır (75).”

Tıp merkezleri A, B ve C tipi olarak üçe ayrılır. “Özel tıp merkezleri, klinik uzmanlık dallarında en az 4 uzman tabibin çalıştığı sağlık kuruluşlarıdır.” Tıp merkezleri günde sekiz saatten daha az hizmet veremeyeceği gibi mesai sonrası ve tatil

günlerinde de hizmet verebilir. Çalışma saatleri ruhsatında belirtilir. Kesintisiz hizmet veren tıp merkezlerinde çalışma saatleri dışında nöbetçi hekim görevlendirilir. Hizmet verdiği uzmanlık dallarında ise “ıcapçı hekim” görevlendirilir (75).

2.7.3. Poliklinikler

“Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğe göre A tipi poliklinik, mesleğini serbest icra etme hak ve yetkisi olan en az iki tabip tarafından müştereken açılabilen ve işletilen, hizmet birimleri doğrudan birbiriyle bağlantılı olacak şekilde oluşturulan ve bu yönetmelik ile belirlenen asgari şartları taşıyan, B tipi poliklinik ise en az iki tabip tarafından müştereken işletilebilen sağlık kuruluşudur. Poliklinikte asgari iki tabip kadrosunun bulunması gerekir (75).”

2.7.4. Laboratuvarlar

Laboratuvar, “992 sayılı Kanun” kapsamında tıbbi tahlil işlemi yapan, çalışma günlerinde en az sekiz saat hizmet veren, “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin” 13. üncü maddesine göre ruhsatlandırılan ve laboratuvar uzmanı sorumluluğunda hizmet veren sağlık kuruluşudur. Bu kuruluşlarda bir veya birden fazla uzman çalışabildiği gibi çalışma saatlerinde kuruluştta ilgili en az bir uzman bulunma zorunluluğu vardır (75).

2.7.5. Müesseseler

Müessese, “3153 sayılı Kanun” kapsamında görüntüleme, radyoterapi, nükleer tıp, fizik tedavi gibi muayene, tanı ve tedavi hizmeti sunan, “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin” 13 üncü maddesine göre ruhsatlandırılan, çalışma günlerinde en az sekiz saat hizmet veren ve uzman sorumluluğunda faaliyet gösteren sağlık kuruluşudur. Bu kuruluşlarda mesai saatlerinde kuruluştta ilgili en az bir uzman bulunması kaydı ile daha fazla uzman da çalışabilir (75).

2.7.6. Muayenehaneler

Muayenehane, “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliği”ne göre “bir tabip tarafından mesleğini serbest olarak icra etmek üzere müstakilen açılan, bu Yönetmelik ile belirlenen asgari şartları taşıyan ve bu Yönetmelikte tanımlanan tıbbi işlemlerin yapılabildiği sağlık kuruluşudur” şeklinde tanımlanmaktadır (75).

3. GEREÇ ve YÖNTEM

Bu çalışma, İstanbul Sağlık Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Denetleme Şube Müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerde görevli sağlık personelinin (denetleyici) görev ve sorumluluklarını yerine getirmedeki etkinliklerin belirlenmesi için yapılmıştır. “05/08/2014 tarihli ve 1449 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe konulan Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının İl Sağlık Müdürlüklerince Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönerge'ye” göre yapılan denetimlerin etkinliğinin, denetimleri yapan denetleyiciler tarafından değerlendirilmek suretiyle ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu amaç ile denetleyicilere yöneltilen sorular ile denetim sistemindeki sorunlar tespit edilmeye ve söz konusu sorunlara çözüm önerisi geliştirmeye çalışılmıştır. Denetleyecilere sorulan anket soruları ile aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır.

1. Denetleyiciler denetim faaliyetleri esnasında bağımsız olabilmekte midirler?
2. Denetleyiciler yeterli yetkinliğe sahipler midir?
3. Denetleyicilerin mesleki gelişimleri için gerekli kolaylık sağlanabilmekte midir?
4. Denetleyiciler iş tatminine sahip midir?
5. Denetim mevzuatları denetim faaliyetlerini ne yönde etkilemektedir?
6. Denetim hizmetlerinin kurumsallaşmaması faaliyetlerini olumsuz etkiler mi?
7. Denetlenen kuruluşlar denetimle ilgili yükümlülüklerinin farkındalar mı?
8. Denetim sonrasında hazırlanan raporlar dikkate alınıyor mu?
9. Denetleyiciler mevzuatta yer alan görev ve sorumlulukların farkındalar mı?
10. Denetleyiciler denetim sırasında profesyonel etik kuralların farkındalar mı?

Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Sağlık Bakanlığı İstanbul Sağlık Müdürlüğü'nde denetleyici olarak görev yapan sağlık personeli, örneklemi ise 2017 yılında denetleyici olarak

görev yapmış olan ve 2018 yılında denetleyici görevini yapmak için Valilik Onayı alınan ve araştırmaya katılmayı kabul eden denetleyiciler oluşturmuştur.

Evren büyüklüğü 417 kişi olarak ele alındığında $\pm$ % 5 kabul edilebilir hata ile % 95 güven seviyesinde önerilen örneklem büyüklüğü olarak 204 kişiye tesadüf olarak ulaşılmıştır.

Araştırmanın Süresi ve Uygulama Şekli

Çalışma için Okan Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 21.06.2017 tarihinde etik kurul izni alınmıştır (Ek -2). İstanbul Sağlık Müdürlüğü'nden yazılı izin alınmıştır (Ek -3). İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'nde ve İlçe Sağlık Müdürlüklerinde, Ocak 2018- Mayıs 2018 tarihleri arasında, 5 aylık bir sürede araştırmanın veri toplama süreci tamamlanmıştır. Denetleyici görevini yapan 199 katılımcıya yüz yüze anket yöntemi uygulanmış, geri kalan 5 katılımcıya ise elektronik anket uygulaması yapılmıştır. Yüzyüze ve elektronik anket uygulamasıyla toplam 204 katılımcıya ulaşılmıştır.

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma, "05/08/2014 tarihli ve 1449 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe konulan Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının İl Sağlık Müdürlüklerince Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönerge'ye" göre yapılan denetimlerin etkinliğinin, denetimleri yapan denetleyiciler tarafından değerlendirilmek suretiyle ölçülmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Hipotezleri

"Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının İl Sağlık Müdürlüklerince Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönerge'ye" göre yapılan denetimlerin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla 10 adet hipotez geliştirilmiştir.

Hipotez 1

H1: Denetleyiciler bağımsız olarak faaliyet gösteremezler.

H0: Denetleyiciler bağımsız olarak faaliyet gösterirler.

Hipotez 2

H1: Denetleyiciler yeterli yetkinliğe sahip değildirler.

H0: Denetleyiciler yeterli yetkinliğe sahiptirler.

Hipotez 3

H1: Denetleyicilere mesleki gelişimleri için imkan tanınmamaktadır.

H0: Denetleyicilere mesleki gelişimleri için imkan tanınmaktadır.

Hipotez 4

H1: Denetleyiciler iş tatminine sahip değildirler.

H0: Denetleyiciler iş tatminine sahiptirler.

Hipotez 5

H1: Denetim mevzuatları denetim faaliyetlerinin yürütülmesinde etkili değildir.

H0: Denetim mevzuatları denetim faaliyetlerinin yürütülmesinde etkilidir.

Hipotez 6

H1: Denetim faaliyetlerinin kurumsallaşmaması denetim faaliyetlerinin olumsuz etkilemektedir.

H0: Denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması denetim faaliyetlerinin olumlu etkilemektedir.

Hipotez 7

H1: Denetlenen kuruluşlar denetimle ilgili yükümlülüklerinin farkında değildirler.

H0: Denetlenen kuruluşlar denetimle ilgili yükümlülüklerinin farkındadırlar.

Hipotez 8

H1: Denetim sonrasında hazırlanan raporlar dikkate alınmaz.

H0: Denetim sonrasında hazırlanan raporlar dikkate alınır.

Hipotez 9

H1: Denetleyiciler mevzuatta yer alan görev ve sorumluluklarının farkında değildirler.

H0: Denetleyiciler mevzuatta yer alan görev ve sorumluluklarının farkındadırlar.

Hipotez 10

H1: Denetleyiciler profesyonel etik kuralların farkında değildirler.

H0: Denetleyiciler profesyonel etik kuralların farkındadırlar.

Veri Toplama Araçları ve Yöntemi

Araştırmada veri toplamak amacıyla anket tekniği kullanılmıştır. Hazırlanmış olan anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde denetleyicilerin sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklerini (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, çalışılan kurum türü, denetleyici görevi dışındaki görevi, kamu

kurumlarında geçen hizmet süresi, denetleyici olarak geçirilen süre) belirlemeye yönelik anket sorularına yer verilmiştir. Araştırmaya katılan sağlık personeline toplam 45 soru yöneltilerek çalışma yapılmıştır.

Araştırmada araştırmacı tarafından literatür taranarak ve “Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının İl Sağlık Müdürlüklerince Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönerge” faydalanan likert tipi beşli ölçekle hazırlanan anket sorularına yer verilmiştir. Bu bölümde yer alan cevaplama seçeneklerine belirli puanlar verilmiştir. (Kesinlikle Katılıyorum:5, Katılıyorum:4, Kararsızım:3, Katılmıyorum:2, Kesinlikle Katılmıyorum:1) Anket sorularının amaca uygun anlaşılıp anlaşılmadığını test etmek amacıyla İstanbul Sağlık Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Denetleme Biriminde görevli 15 denetleyiciye pilot bir çalışma yapılmış olup çalışma sonucunda anket sorularına son şekli verilmiştir. Hazırlanan anketin güvenirliliği araştırılmış ve Cronbach’s alpha katsayısı 0.885 olarak saptanmıştır.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için IBM SPSS Statistics 22 (IBM SPSS, Türkiye) programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken parametrelerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro Wilks testi ile değerlendirilmiştir. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodların (Ortalama, Standart sapma, frekans) yanı sıra niceliksel verilerin karşılaştırılmasında normal dağılım göstermeyen parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Mann Whitney U test kullanıldı. Normal dağılım göstermeyen parametrelerin iki grup arası karşılaştırmalarında Mann Whitney U test kullanıldı.

Veriler değerlendirilmesinde,

- Denetleyicilerin bağımsızlık durumunun değerlendirilmesinde 1-5 numaralı sorular,
- Denetleyicilerin yetkiliklerinin değerlendirilmesinde 6-8 numaralı sorular,
- Denetleyicilerin mesleki gelişimlerinin değerlendirilmesinde 9-11 numaralı sorular
- Denetleyicilerin iş tatminlerinin değerlendirilmesinde 12-15 numaralı sorular,
- Denetim mevzuatlarının değerlendirilmesinde 16-18 numaralı sorular,

- Denetim faaliyetlerinin kurumsallaşmasının değerlendirilmesinde 19-20 numaralı sorular,
- Denetlenen kuruluşların yükümlülüklerinin farkında olup olmadıklarının değerlendirilmesinde 21-23 numaralı sorular,
- Denetim raporlarının dikkate alınıp alınmadığının değerlendirilmesinde 24-25 numaralı sorular,
- Denetleyicilerin sorumluluklarının farkında olup olmadıklarının değerlendirilmesinde 26-31 numaralı sorular,
- Denetleyicilerin etik kuralların farkında olup olmadıklarının değerlendirilmesinde 32-37 numaralı sorular ile ilgili cevaplar dikkate alınmıştır.

Ölçek boyutlarının aldığı puanlar 1 ile 5 arasında değerlendirilmektedir. Dağılım aralığının hesaplanması amacıyla, “Dağılım aralığı=En büyük değer- En küçük değer/ Derece sayısı” formülü kullanılmıştır. Bu aralık 4 puanlık genişliğe sahiptir. Bu genişlik beş eşit genişliğe bölünerek 1.00-1.79 arası “kesinlikle katılmıyorum”, 1.80-2.59 arası “katılmıyorum”, 2.60- 3.39 “kararsızım”, 3.40-4.19 “katılıyorum”, 4.20-5.00 arası “kesinlikle katılıyorum” sınır değerleri belirlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır (85). Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Anket ölçeğinde yer alan cevaplar olumsuzdan olumluya doğru 1’den 5’e kadar puanlanmıştır. Anket puan ortalaması 3 olarak hesaplanmış ve cevapların ortalaması 3’e eşit ve yüksek olan hipotezler (kararsızlar dahil) için H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotezi reddedilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Tüm İl Sağlık Müdürlüklerinde çalışan denetleyicilere hem zaman hem maliyet nedeniyle zor olduğundan araştırmada örneklem grubu, 2017 yılında denetleyici olarak görev yapmış olan ve 2018 yılı için Valilik Oluru alınan ve araştırmaya katılmayı kabul eden sağlık personeli ile sınırlandırılmıştır.

4. BULGULAR

Çalışma 15/01/2018- 30/05/2018 tarihleri arasında 131'i (%64.2) kadın ve 73'ü (%35.8) erkek olmak üzere toplam 204 katılımcı ile yapılmıştır. Katılımcılara ilişkin demografik özelliklerin dağılımı Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1: Demografik özelliklerin dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	131	64,2
	Erkek	73	35,8
Yaş	20-29 yaş	14	6,9
	30-39 yaş	72	35,3
	40-49 yaş	92	45,1
	50 ve üzeri	26	12,7
Eğitim durumu	Lise	17	8,3
	Lisans	102	50
	Yüksek lisans	78	38,2
	Doktora/Uzmanlık	7	3,4
Meslek	Doktor	34	16,7
	Hemşire	62	30,4
	Ebe	32	15,7
	Diş hekimi	13	6,4
	Eczacı	5	2,5
	Diğer	58	28,4
Kurum	İl sağlık müdürlüğü	17	8,3
	İlçe sağlık müdürlüğü	187	91,7
Denetleyici Görevi dışında görev	Evet	176	86,3
	Hayır	28	13,7
Kamuda geçen hizmet süresi	0-10 yıl	54	26,5
	11-20 yıl	56	27,5
	21-30 yıl	83	40,7
	31 yıl ve üzeri	11	5,4
Denetleyici olarak çalışma süresi	0-1 yıl	38	18,6
	2-5 yıl	95	46,6
	6-10 yıl	47	23
	10+	24	11,8

Katılımcıların %64.2'si kadinken, %35.8'i erkektir. %6.9'u 20-29 yaş arasındayken, %35.3'ü 30-39 yaş arasında, %45.1'i 40-49 yaş arasında ve %12.7'si 50 yaş ve üzerindedir. %8.3'ü lise mezunuyken, %50'si lisans mezunu, %38.2'si yüksek lisans mezunu ve %3.4'ü doktora/uzmanlık mezunudur. %28.4'ü diğer mesleklerdenken, 16.7'si doktor, %30.4'ü hemşire, %15.7'si ebe, %6.4'ü diş hekimi ve %2.5'i eczacıdır.

Katılımcıların %8.3'ü il sağlık müdürlüğündeyken, %91.7'si ilçe sağlık müdürlüğündedir. %86.3'ü denetleyici görevi dışında görev yaparken, %13.7'si yapmamaktadır. %26.5'i kamuda 0-10 yıl arasında kamuda hizmet vermişken, %27.5'i 11-20 yıl arasında, %40.7'si 21-30 yıl arasında ve %5.4'ü 31 yıl ve üzerinde hizmet vermiştir. %18.6'sı 0-1 yıl arasında denetleyici olarak çalışmışken, %46.6'sı 2-5 yıl arasında, %23'ü 6-10 yıl arasında ve %11.8'i 10 yıl üstünde çalışmıştır.

Tablo 2: Denetleyici dışındaki görev yapanların görevlerinin dağılımı

Denetleyici görevi dışında görevler (n=176)	n	%
Acil sağlık hizmetleri	1	1
Adli nöbet	1	1
Ağız ve diş sağlığı hizmetleri	11	6
Ayniyat	2	1
Birçok alan	1	1
Büro işleri	5	3
Destek hizmetleri	2	1
Disiplin işleri	1	1
Döner sermaye işleri	1	1
Eczacılık hizmetleri	8	4
Eğitim işleri	6	3
Halk sağlığı hizmetleri	2	1
Hasta hakları	2	1
Hekimlik	1	1
İdari işler	5	3
İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri	1	1
Kamu yataklı hizmetleri	1	1
Kırmızı-yeşil ve psikotrop reçeteler ile ilgili işler	1	1
Kurum dışı görevlendirme	1	1
Okul sağlığı hizmetleri	5	3
Özel Sağlık Hizmetleri	16	9
Özel teşhis ve tedavi hizmetleri	4	2
Özel yataklı hizmetleri	11	6
Personel hizmetleri	3	2
Rapor itirazı	1	2
Resmi yazışmalar	18	10
Sağlık Hizmetleri	4	2
Sağlık meslekleri	4	2
Sağlık taramaları	1	2
Şikayet birimi	17	9
Şubede yapılan diğer işler	1	2

Tedavi hizmetleri	1	2
Toplum sağlığı hizmetleri	5	3
Uss ve hasta hakları sorumlusu, sağlık hizmetleri birimi	1	1
Yönetim hizmetleri	31	17

“Denetleyici göreviniz dışında göreviniz var mı? ” sorusuna, denetleyicilerin % 86’sı denetleyici dışında görev yaptığını belirtmiştir. 176 denetleyiciden gelen cevaplar Tablo 2’de görüldüğü gibidir. Denetleyici dışında görev yapanlar çeşitli işlerde görev almaktadırlar.

Tablo 3: Denetim etkinliği formundaki görüşlere verilen cevapların dağılımları

Sorular		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
1	Denetim sonuçlarının raporlanmasında üst yönetici ve/veya denetim ekip başkanı müdahalede bulunmaz.	18(%8,8)	29(%14,2)	13(%6,4)	72(%35,3)	72(%35,3)
2	Denetim faaliyetleri esnasında herhangi bir sınırlama ile karşılaşmadım.	7(%3,4)	27(%13,2)	14(%6,9)	96(%47,1)	60(%29,4)
3	Üst yöneticimiz objektif kriterlere uygun görevlendirme yapmaktadır.	9(%4,4)	17(%8,3)	40(%19,6)	73(%35,8)	65(%31,9)
4	İsteğim olmadan denetim faaliyetleri dışında görev verilmez.	41(%20,1)	62(%30,4)	28(%13,7)	41(%20,1)	32(%15,7)

5	Denetim ile ilgili sorunlarımızı yöneticimiz dinler ve bir üst yöneticiye doğrudan iletebilir.	7(%3,4)	11(%5,4)	33(%16,2)	96(%47,1)	57(%27,9)
6	Hizmete esas denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim.	3(%1,5)	13(%6,4)	36(%17,6)	98(%48)	54(%26,5)
7	Ruhsata esas denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim.	10(%4,9)	27(%13,2)	65(%31,9)	71(%34,8)	31(%15,2)
8	Olağan dışı denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim.	4(%2)	14(%6,9)	38(%18,6)	99(%48,5)	49(%24)
9	Denetim ile ilgili kendimi eksik gördüğüm konularda düzenlenen kurs, seminer ve sempozyumlara rahatça katılabilirim.	16(%7,8)	18(%8,8)	29(%14,2)	74(%36,3)	67(%32,8)
10	Üst yöneticimiz sürekli mesleki gelişimim için gerekli eğitimleri almam konusunda istekli davranmaktadır.	11(%5,4)	21(%10,3)	48(%23,5)	72(%35,3)	52(%25,5)
11	Yaptığımız denetimler ile ilgili gerçekleşen değişikliklerden zamanında haberdar olurum.	11(%5,4)	23(%11,3)	43(%21,1)	92(%45,1)	35(%17,2)
12	Denetim faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilecek uygun bir çalışma ortamına sahibim.	6(%2,9)	24(%11,8)	36(%17,6)	98(%48)	40(%19,6)
13	Denetleyici görevim dışında yaptığım görevde kamuya daha yararlı oluyorum.	14(%6,9)	49(%24)	58(%28,4)	58(%28,4)	25(%12,3)
14	Aldığım ücret tatmin edici seviyededir.	75(%36,8)	62(%30,4)	39(%19,1)	18(%8,8)	10(%4,9)
15	Denetleyici görevimden ayrılmayı düşünmüyorum.	11(%5,4)	27(%13,2)	58(%28,4)	63(%30,9)	45(%22,1)
16	Denetim mevzuatları denetim faaliyetini	8(%3,9)	18(%8,8)	52(%25,5)	70(%34,3)	56(%27,5)

	kolaylaştırmaktadır.					
17	Denetim mevzuatları sayesinde denetimler daha kısa sürede tamamlanır.	4(%2)	19(%9,3)	48(%23,5)	87(%42,6)	46(%22,5)
18	Denetim mevzuatlarında gereksiz olduğunu düşündüğüm evrak bulunmamaktadır.	14(%6,9)	45(%22,1)	58(%28,4)	60(%29,4)	27(%13,2)
19	Denetim hizmetlerini yerine getiren denetleyicilere maddi olarak ek bütçe ayrılması denetleyicileri olumsuz etkilemez.	57(%27,9)	58(%28,4)	33(%16,2)	32(%15,7)	24(%11,8)
20	Denetleyici kadrosunun bulunmaması çalışmalarımızı olumsuz yönde etkilemez.	49(%24)	79(%38,7)	39(%19,1)	26(%12,7)	11(%5,4)
21	Denetlenen kuruluştaki genellikle denetim ekibine, denetim esnasında mesul müdür veya yardımcısı refakat eder.	10(%4,9)	13(%6,4)	16(%7,8)	101(%49,5)	64(%31,4)
22	Denetlenen kuruluş denetim ekibine denetim süresince konumlarına uygun bir çalışma ortamı ve gereken yardımı sağlar.	1(%0,5)	4(%2)	19(%9,3)	111(%54,4)	69(%33,8)
23	Öz denetim yapmakla yükümlü sağlık kuruluşları öz denetimleri yaparak ilçe sağlık müdürlüğü aracılığı ile il sağlık müdürlüğü'ne gönderir.	3(%1,5)	7(%3,4)	25(%12,3)	102(%50)	67(%32,8)
24	İlgili şube tarafından denetim tutanağı değerlendirilerek uygun olmayan durumlarda denetlenen sağlık kuruluşuna yazılı süre verilir.	2(%1)	4(%2)	10(%4,9)	119(%58,3)	69(%33,8)
25	Denetim sonucunda ilgili	-	1(%0,5)	5(%2,5)	115(%56,4)	83(%40,7)

	mevzuata göre uyarı, para cezası, faaliyet durdurma cezası ve ruhsat iptali/ruhsatın geri alınması durumlarında ilçe sağlık müdürlüğü aracılığı ile il sağlık müdürlüğü işlemleri yürütür.					
26	Denetleyiciler sağlık kurum ve kuruluşlarının olağan ve olağandışı denetimlerini yaparlar.	-	2(%1)	3(%1,5)	92(%45,1)	107(%52,5)
27	Denetleyiciler denetim sonucunda, denetim ve kurum türüne göre denetim yönergesi ekinde bulunan denetim formunu düzenlerler.	-	-	6(%2,9)	85(%41,7)	113(%55,4)
28	Denetleyiciler incelenen evrak ve kayıtlar üzerinde evrakın incelendiğini gösteren tarih ve imza haricinde ilave ve düzeltme yapmazlar, elektronik ortamındaki bilgi ve kayıtları değiştirmezler.	1(%0,5)	2(%1)	6(%2,9)	73(%35,8)	122(%59,8)
29	Denetleyiciler denetimin yapılacağı sağlık kurum ve kuruluşlarının ismini açıklamazlar, yaptıkları görev ile ilgili işlemler hakkında üçüncü şahıslara bilgi vermezler.	1(%0,5)	1(%0,5)	3(%1,5)	61(%29,9)	138(%67,6)

30	Denetleyiciler ihbar ya da şikâyetler üzerine yapılan olağan dışı denetimlerde ihbar ve şikâyetle bulunan kişilerin kimliklerini açıklamazlar.	-	-	5(%2,5)	62(%30,4)	137(%67,2)
31	Denetleyiciler görevleri sırasında nezaket kurallarına uygun hareket ederler.	-	-	-	58(%28,4)	146(%71,6)
32	Denetleyici değerlendirmelerini olumsuz etkileyebilecek veya bu şekilde algılanabilecek hiçbir faaliyet veya ilişki içerisine girmez.	-	1(%0,5)	6(%2,9)	54(%26,5)	143(%70,1)
33	Denetleyici elde ettiği kanıtlara dayalı sonuçları denetim standartlarına uygun olarak birleştirerek ve değerlendirerek doğru ve nesnel denetim raporları hazırlar.	1(%0,5)	-	5(%2,5)	70(%34,3)	128(%62,7)
34	Denetleyici tüm mesleki hayatı boyunca sorumluluk ve doğruluk duygusuyla hareket eder.	-	-	6(%2,9)	68(%33,3)	130(%63,7)
35	Denetleyici mesleki veya yasal zorunluluk olmadıkça, elde ettikleri bilgilerin değerinin korunmasına ve gizliliğine özen gösterir.	-	-	3(%1,5)	63(%30,9)	138(%67,6)
36	Denetleyici gereken onay ve yetkileri almadan kurum bilgilerini başkalarıyla paylaşmaz.	-	-	1(%0,5)	61(%29,9)	142(%69,6)
37	Denetleyici sadece görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve tecrübeye sahip olduğu işleri üstlenir.	2(%1)	14(%6,9)	24(%11,8)	62(%30,4)	102(%50)

Katılımcıların denetimin etkinliği ile ilgili görüşlere katılımları Tablo 3’de görüldüğü gibi dağılım göstermektedir.

Bağımsız Olarak Faaliyet Gösterme Durumu

Tablo 4: Denetleyicilerin bağımsız olarak faaliyet gösterme durumu ile ilgili görüşleri

Sorular	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
1 Denetim sonuçlarının raporlanmasında üst yönetici ve/veya denetim ekip başkanı müdahalede bulunmaz.	18(%8,8)	29(%14,2)	13(%6,4)	72(%35,3)	72(%35,3)
2 Denetim faaliyetleri esnasında herhangi bir sınırlama ile karşılaşmadım.	7(%3,4)	27(%13,2)	14(%6,9)	96(%47,1)	60(%29,4)
3 Üst yöneticimiz objektif kriterlere uygun görevlendirme yapmaktadır.	9(%4,4)	17(%8,3)	40(%19,6)	73(%35,8)	65(%31,9)
4 İsteğim olmadan denetim faaliyetleri dışında görev verilmez.	41(%20,1)	62(%30,4)	28(%13,7)	41(%20,1)	32(%15,7)
5 Denetim ile ilgili sorunlarımızı yöneticimiz dinler ve bir üst yöneticiye doğrudan iletebilir.	7(%3,4)	11(%5,4)	33(%16,2)	96(%47,1)	57(%27,9)

“Denetim sonuçlarının raporlanmasında üst yönetici ve/veya denetim ekip başkanı müdahalede bulunmaz” şeklindeki soruya ankete katılanların %70,6’sı müdahale olmadığını, %23’ü müdahalenin olduğunu ve %6,4’ü kararsız oldukları yönünde cevap vermişlerdir. Her ne kadar %70,6 müdahale olmadığını belirtmiş olsa da %23 bu görüşe katılmamıştır. Dolayısı ile denetim sonuçlarının raporlanmasında müdahalenin olduğu ve denetleyicilerin bağımsız olarak faaliyet gösteremedikleri anlaşılmıştır.

“Denetim faaliyetleri esnasında herhangi bir sınırlama ile karşılaşmadım” sorusuna ankete katılanların 76,5’i sınırlama ile karşılaşmadığı, %16,6’sı sınırlama ile karşılaştığı ve %6,9 kararsız kaldığı yönünde cevaplamışlardır.

“Üst yöneticimiz objektif kriterlere uygun görevlendirme yapmaktadır” sorusuna %67,7’si objektif kriterlere uygun görevlendirme yapıldığını, %12,7’si objektif kriterlere uygun görevlendirme yapılmadığını ve konu ile ilgili %19,6’sı kararsız olduğunu belirtmiştir.

“İsteğim olmadan denetim faaliyetleri dışında görev verilmez” sorusuna katılımcıların %35,8’i isteği olmadan denetim faaliyetleri dışında görevlendirilmediği, %50,5’i isteği dışında görevlendirildiği ve %13,7’si kararsız olduğu yönünde cevap vermişlerdir.

“Denetim ile ilgili sorunlarımızı yöneticimiz dinler ve bir üst yöneticiye doğrudan iletebilir” sorusuna ankete katılanların %75’i denetim ile ilgili yaşanan sorunlarda yöneticisinin kendini dinlediği ve sorunları üst yöneticiye ilettiği, %8,8’i denetim ile ilgili sorunları ile ilgilenilmediği ve %16’sı konu ile ilgili olarak kararsız olduğu yönünde cevaplamıştır.

Tablo 5: Bağımsız olarak faaliyet gösterme durumunun sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	3,62±0,79 (3,6)	0,635
	Erkek	3,65±0,78 (3,6)	
Yaş	20-29	3,89±0,62 (3,9)	0,475
	30-39	3,56±0,81 (3,6)	
	40-49	3,65±0,76 (3,6)	
	50 ve üzeri	3,61±0,88 (3,6)	
Eğitim durumu	Lise	3,56±1,04 (3,8)	0,296
	Lisans	3,6±0,72 (3,6)	
	Yüksek Lisans	3,63±0,82 (3,5)	
	Doktora/Uzmanlık	4,11±0,56 (4)	
Meslek	Doktor	3,91±0,67(3,9)	0,018*
	Hemşire	3,56±0,72(3,6)	
	Ebe	3,35±0,83(3,4)	
	Diş Hekimi	3,75±0,8(3,8)	
	Eczacı	4,36±0,62(4,6)	
	Diğer	3,6±0,83(3,6)	
Denetleyici görevi dışında görev durumu	Evet	3,61±0,76 (3,6)	0,318
	Hayır	3,75±0,92 (3,9)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	3,73±0,72 (3,8)	0,495
	11-20 yıl	3,65±0,79 (3,6)	
	21-30 yıl	3,56±0,84 (3,6)	
	31 ve üzeri yıl	3,55±0,7 (3,4)	
Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	3,85±0,77 (3,9)	0,113
	2-5 yıl	3,56±0,79 (3,6)	
	6-10 yıl	3,57±0,71 (3,4)	
	11 ve üzeri yıl	3,66±0,91 (3,6)	

Mann Whitney U Test * $p < 0.05$, Kruskal Wallis Test

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, denetleyici dışında görevi olma durumu, kamu kurumlarında geçen hizmet süresi ve denetleyici olarak çalışılan süre ile bağımsız faaliyet gösterme alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Meslek grupları arasında bağımsız olarak faaliyet gösterme değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p:0.018$; $p<0.05$). Eczacıların bağımsız olarak faaliyet gösterme değerleri, Hemşire, Ebe ve Diğer meslek grubundan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p_1:0.024$; $p_2:0.012$; $p_3:0.048$; $p<0.05$). Doktorların bağımsız olarak faaliyet gösterme değerleri, Hemşireler ve Ebelerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p_1:0.028$; $p_2:0.004$; $p<0.05$). Diğer meslek grupları arasında bağımsız olarak faaliyet gösterme değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

“Denetleyiciler bağımsız olarak faaliyet gösteremezler” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla bağımsız olarak faaliyet gösterme durumu ile ilgili sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,63** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olmuştur.

Yetkinlik

Tablo 6: Denetleyicilerin yetkinlik ile ilgili Görüşleri

Sorular	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
6 Hizmette esas denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim.	3(%1,5)	13(%6,4)	36(%17,6)	98(%48)	54(%26,5)
7 Ruhsata esas denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim.	10(%4,9)	27(%13,2)	65(%31,9)	71(%34,8)	31(%15,2)
8 Olağan dışı denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim.	4(%2)	14(%6,9)	38(%18,6)	99(%48,5)	49(%24)

“Hizmete esas denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim” sorusuna ankete katılanların %84,5’u hizmete esas denetimlerde kendisini yetkin hissettiği, %7,9’u yetkin hissetmediği ve %17,6’sı kararsız kaldığı yönünde cevap vermişlerdir.

“Ruhsata esas denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim” sorusuna katılımcıların %50’si ruhsata esas denetimlerde kendisini yetkin hissettiğini, %18,1’i yetkin hissetmediğini ve 31,9’u kararsız olduğunu belirtmiştir.

“Olağan dışı denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim” sorusunda, katılımcıların %72,5’u olağandışı denetimler konusunda kendini yetkin olarak gördüğü ve %8,9’u yetkin hissetmediğini ve %18,6’sı kararsız olduğunu yönünde cevap vermişlerdir.

Tablo 7: Yetkinlik durumunun sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	3,67±0,87 (3,7)	0,203
	Erkek	3,84±0,74 (4)	
Yaş	20-29	3,5±0,48 (3,5)	0,136
	30-39	3,81±0,83 (4)	
	40-49	3,66±0,82 (3,7)	
	50 ve üzeri	3,88±0,97 (4)	
Eğitim durumu	Lise	3,57±1,14 (4)	0,058
	Lisans	3,65±0,74 (3,7)	
	Yüksek Lisans	3,81±0,86 (4)	
	Doktora/Uzmanlık	4,38±0,76 (4,7)	
Meslek	Doktor	3,83±0,72(3,7)	0,169
	Hemşire	3,62±0,72(3,7)	
	Ebe	3,61±1,04(3,8)	
	Diş Hekimi	3,44±0,88(3,7)	
	Eczacı	4,47±0,73(5)	
	Diğer	3,86±0,84(4)	
Denetleyici göreviniz dışında görev durumu	Evet	3,67±0,84 (3,7)	0,005*
	Hayır	4,14±0,67 (4)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	3,78±0,72 (4)	0,474
	11-20 yıl	3,87±0,87 (4)	
	21-30 yıl	3,66±0,82 (3,7)	
	31 ve üzeri yıl	3,33±1,15 (3,7)	
Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	3,51±0,86 (3,7)	0,240
	2-5 yıl	3,72±0,76 (4)	
	6-10 yıl	3,84±0,87 (3,7)	
	11 ve üzeri yıl	3,9±0,93 (4)	

*Mann Whitney U Test *p<0.05, Kruskal Wallis Tes*

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, kamu kurumlarında geçen hizmet süresi ve denetleyici olarak çalışılan süre ile yetkinlik alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Denetleyici görev dışında görev yapanların yetkinlik değerleri, yapmayanlardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur ($p:0.005$; $p<0.05$).

“Denetleyiciler yeterli yetkinliğe sahip değildirler” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla yetkinlikle ilgili sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,73** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olmuştur.

Mesleki Gelişim

Tablo 8: Denetleyicilerin Mesleki Gelişim İmkanları Hakkındaki Görüşleri

Sorular	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
9 Denetim ile ilgili kendimi eksik gördüğüm konularda düzenlenen kurs, seminer ve sempozyumlara rahatça katılabilirim.	16(%7,8)	18(%8,8)	29(%14,2)	74(%36,3)	67(%32,8)
10 Üst yöneticimiz sürekli mesleki gelişimim için gerekli eğitimleri almam konusunda istekli davranmaktadır.	11(%5,4)	21(%10,3)	48(%23,5)	72(%35,3)	52(%25,5)
11 Yaptığımız denetimler ile ilgili gerçekleşen değişikliklerden zamanında haberdar olurum.	11(%5,4)	23(%11,3)	43(%21,1)	92(%45,1)	35(%17,2)

“Denetim ile ilgili kendimi eksik gördüğüm konularda düzenlenen kurs, seminer ve sempozyumlara rahatça katılabilirim” sorusuna ankete katılanların %69,1’i katıldığını, %16,7’si katılmadığını ve %14,2’si kararsız olduğunu belirtmiştir.

“Üst yöneticimiz sürekli mesleki gelişimim için gerekli eğitimleri almam konusunda istekli davranmaktadır” sorusuna katılımcıların %60,8’i eğitim alması

konusunda yöneticisinin istekli olduğunu, %15,7'si yöneticisinin isteksiz olduğunu ve %23,5'i kararsız olduğunu belirtmiştir.

“Yaptığımız denetimler ile ilgili gerçekleşen değişikliklerden zamanında haberdar olurum” sorusuna anket katıların %62,3'ü katıldığı, %16,7'si katılmadığı ve %21,1'i kararsız olduğu yönünde cevap vermiştir.

Tablo 9: Mesleki gelişimin sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	3,66±0,92 (3,7)	0,987
	Erkek	3,68±0,87 (3,7)	
Yaş	20-29	4±0,69 (4)	0,219
	30-39	3,54±0,93 (3,7)	
	40-49	3,74±0,9 (3,8)	
	50 ve üzeri	3,6±0,9 (3,7)	
Eğitim durumu	Lise	3,98±0,93 (4)	0,340
	Lisans	3,63±0,88 (3,7)	
	Yüksek Lisans	3,63±0,94 (3,7)	
	Doktora/Uzmanlık	3,95±0,65 (3,7)	
Meslek	Doktor	4,01±0,73(3,8)	0,186
	Hemşire	3,65±0,85(3,7)	
	Ebe	3,39±1,07(3,5)	
	Diş Hekimi	3,64±0,87(4)	
	Eczacı	4,2±0,77(4)	
	Diğer	3,6±0,93(3,7)	
Denetleyici görevi dışında görev durumu	Evet	3,61±0,9 (3,7)	0,028*
	Hayır	4,05±0,84 (4)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	3,69±0,95 (3,7)	0,926
	11-20 yıl	3,71±0,81 (3,7)	
	21-30 yıl	3,64±0,96 (3,7)	
	31 ve üzeri yıl	3,52±0,69 (3,7)	
Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	3,83±0,84 (4)	0,546
	2-5 yıl	3,6±0,92 (3,7)	
	6-10 yıl	3,63±0,95 (3,7)	
	11 ve üzeri yıl	3,72±0,88 (3,7)	

*Mann Whitney U Test *p<0.05, Kruskal Wallis Test*

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, denetleyici dışında görev yapma, kamu kurumlarında geçen hizmet süresi ve denetleyici olarak çalışılan süre ile mesleki gelişim alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0.05).

Denetleyici görev dışında görev yapanların mesleki gelişim değerleri, yapmayanlardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur (p:0.028; p<0.05).

“Denetleyicilere mesleki gelişimleri için imkan tanınmamaktadır” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla mesleki gelişim ilgili sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,67** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olmuştur.

İş Tatmini

Tablo 10: Denetleyicilerin iş tatmini hakkındaki görüşleri

Sorular		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
12	Denetim faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilecek uygun bir çalışma ortamına sahibim.	6(%2,9)	24(%11,8)	36(%17,6)	98(%48)	40(%19,6)
13	Denetleyici görevim dışında yaptığım görevde kamuya daha yararlı oluyorum.	14(%6,9)	49(%24)	58(%28,4)	58(%28,4)	25(%12,3)
14	Aldığım ücret tatmin edici seviyededir.	75(%36,8)	62(%30,4)	39(%19,1)	18(%8,8)	10(%4,9)
15	Denetleyici görevimden ayrılmayı düşünmüyorum.	11(%5,4)	27(%13,2)	58(%28,4)	63(%30,9)	45(%22,1)

“Denetim faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilecek uygun bir çalışma ortamına sahibim” sorusuna ankete katılanların %67,6’sı katıldığını, %14,7’si katılmadığını ve %17,6’sı kararsız olduğunu belirtmiştir.

“Denetleyici görevim dışında yaptığım görevde kamuya daha yararlı oluyorum” sorusuna katılımcıların %30,7’si katıldığı, %30,9’u katılmadığı ve %28,4’ü kararsız kaldığı yönünde cevap vermiştir.

“Aldığım ücret tatmin edici seviyededir” sorusuna göre katılımcıların %67,2’si aldığı ücreti yetersiz bulduğunu, % 13,7’si aldığı ücreti yeterli bulduğunu ve %19,1’i aldığı ücret konusunda kararsız olduğunu bildirmiştir.

Ankete katılanların %53 denetleyici görevinden ayrılmayı düşünmediğini, %18,6'sı denetleyici görevinden ayrılmayı düşündüğünü ve %28,4'ü denetleyici görevinden ayrılma konusunda kararsız olduğunu belirtmiştir.

Tablo 11: İş tatmininin sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	3,09±0,63 (3)	0,225
	Erkek	3,2±0,65 (3,3)	
Yaş	20-29	3,39±0,46 (3,5)	0,273
	30-39	3,06±0,63 (3)	
	40-49	3,14±0,64 (3,3)	
	50 ve üzeri	3,13±0,75 (3,3)	
Eğitim durumu	Lise	3,21±0,61 (3,3)	0,727
	Lisans	3,08±0,6 (3,3)	
	Yüksek Lisans	3,18±0,7 (3)	
	Doktora/Uzmanlık	3±0,61 (2,8)	
Meslek	Doktor	3,51±0,65(3,5)	0,000*
	Hemşire	3±0,63(3)	
	Ebe	2,8±0,55(2,8)	
	Diş Hekimi	3,23±0,53(3,3)	
	Eczacı	3,75±0,43(4)	
	Diğer	3,14±0,58(3,3)	
Denetleyici görevi dışında görev durumu	Evet	3,12±0,66 (3,3)	0,847
	Hayır	3,14±0,52 (3,3)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	3,21±0,62 (3,3)	0,089
	11-20 yıl	3,22±0,65 (3,3)	
	21-30 yıl	3±0,63 (3)	
	31 ve üzeri yıl	3,2±0,65 (3,3)	
Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	3,28±0,56 (3,3)	0,267
	2-5 yıl	3,08±0,61 (3)	
	6-10 yıl	3,06±0,73 (3)	
	11 ve üzeri yıl	3,19±0,64 (3,3)	

*Mann Whitney U Test *p<0.05, Kruskal Wallis Test*

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, denetleyici dışında görev yapma, kamu kurumlarında geçen hizmet süresi ve denetleyici olarak çalışılan süre ile iş tatmini alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Meslek grupları arasında yetkinlik değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p:0.000$; $p<0.05$). Eczacıların yetkinlik değerleri, Hemşire, Ebe ve Diğer meslek grubundan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p_1:0.013$; $p_2:0.004$; $p_3:0.022$; $p<0.05$). Doktorların yetkinlik değerleri, Hemşire, Ebe ve Diğer meslek grubundan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur

($p_1:0.001$; $p_2:0.000$; $p_3:0.011$; $p<0.05$). Ebelerin yetkinlik değerleri, Diş hekimi ve Diğer meslek grubundan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur ($p_1:0.030$; $p_2:0.010$; $p<0.05$). Diğer meslek grupları arasında yetkinlik değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

“Denetleyiciler iş tatminine sahip değildirlir” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla iş tatmini ile ilgili sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,13** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Kararsızım” olmuştur.

Denetim Mevzuatları

Tablo 12: Denetleyicilerin denetim mevzuatları hakkındaki görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
16	Denetim mevzuatları denetim faaliyetini kolaylaştırmaktadır.	8(%3,9)	18(%8,8)	52(%25,5)	70(%34,3)	56(%27,5)
17	Denetim mevzuatları sayesinde denetimler daha kısa sürede tamamlanır.	4(%2)	19(%9,3)	48(%23,5)	87(%42,6)	46(%22,5)
18	Denetim mevzuatlarında gereksiz olduğunu düşündüğüm evrak bulunmamaktadır.	14(%6,9)	45(%22,1)	58(%28,4)	60(%29,4)	27(%13,2)

Ankete katılanların %61,8’i denetim mevzuatlarının denetim faaliyetini kolaylaştırdığını, %12,7’si denetim mevzuatlarının denetim faaliyetini kolaylaştırmadığını ve %25,5’i denetim mevzuatlarının denetim faaliyetlerini kolaylaştırdığı konusunda kararsız olduğunu belirtmişlerdir.

“Denetim mevzuatları sayesinde denetimler daha kısa sürede tamamlanır” sorusuna katılımcılar %65,1’i katıldığı, %11,3’ü katılmadığı ve %23,5’i kararsız olduğu yönünde cevap vermiştir.

Katılımcıların %42,6'sı denetim mevzuatlarında gereksiz evrak bulunmadığını, %29'u gereksiz evrak olduğunu ve %28,4'ü denetim mevzuatlarında gereksiz evrak bulunup bulunmadığı konusunda kararsız olduğu yönünde cevap vermiştir.

Tablo 13: Denetim mevzuatlarının sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	3,55±0,91 (3,7)	0,903
	Erkek	3,58±0,9 (3,7)	
Yaş	20-29	3,33±0,73 (3,7)	0,445
	30-39	3,54±0,87 (3,7)	
	40-49	3,55±0,98 (3,7)	
	50 ve üzeri	3,74±0,82 (4)	
Eğitim durumu	Lise	3,9±1,13 (4)	0,072
	Lisans	3,58±0,83 (3,7)	
	Yüksek Lisans	3,4±0,95 (3,7)	
	Doktora/Uzmanlık	4,05±0,78 (4)	
Meslek	Doktor	3,53±0,94(3,7)	0,420
	Hemşire	3,42±1(3,5)	
	Ebe	3,45±0,6(3,7)	
	Diş Hekimi	3,59±0,89(3,7)	
	Eczacı	4,07±0,72(3,7)	
	Diğer	3,72±0,94(3,7)	
Denetleyici görevi dışında görev durumu	Evet	3,54±0,89 (3,7)	0,407
	Hayır	3,67±1,01 (3,7)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	3,52±0,85 (3,7)	0,766
	11-20 yıl	3,67±0,93 (3,7)	
	21-30 yıl	3,51±0,93 (3,7)	
	31 ve üzeri yıl	3,48±0,99 (3,7)	
Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	3,53±0,69 (3,5)	0,322
	2-5 yıl	3,47±0,93 (3,7)	
	6-10 yıl	3,63±0,94 (3,7)	
	11 ve üzeri yıl	3,82±1,06 (4)	

*Mann Whitney U Test *p<0.05, Kruskal Wallis Test*

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, denetleyici dışında görev yapma, kamu kurumlarında geçen hizmet süresi ve denetleyici olarak çalışılan süre ile mesleki gelişim alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

“Denetim mevzuatları denetim faaliyetlerinin yürütülmesinde etkili değildir” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla denetim mevzuatları ile ilgili sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,56** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olmuştur.

Denetim Faaliyetlerinin Kurumsallaşması

Tablo 14: Denetleyicilerin denetim faaliyetlerinin kurumsallaşmaması hakkındaki görüşleri

Sorular		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
19	Denetim hizmetlerini yerine getiren denetleyicilere maddi olarak ek bütçe ayrılmaması denetleyicileri olumsuz etkilemez.	57(%27,9)	58(%28,4)	33(%16,2)	32(%15,7)	24(%11,8)
20	Denetleyici kadrosunun bulunmaması çalışmalarımızı olumsuz yönde etkilemez.	49(%24)	79(%38,7)	39(%19,1)	26(%12,7)	11(%5,4)

Ankete katılanların %56,3'ü denetim hizmetlerini yerine getiren denetleyicilere maddi olarak ek bütçe ayrılmaması denetleyicileri olumsuz etkilediği, %27,5'i denetim hizmetlerini yerine getiren denetleyicilere maddi olarak ek bütçe ayrılmaması denetleyicileri olumsuz etkilemediği ve %16,2'si denetleyicilere maddi olarak ek bütçe ayrılması konusunda kararsız kaldığı yönünde cevap vermiştir.

Katılımcıların %62,7'si denetleyici kadrosunun bulunmaması çalışmalarını olumsuz yönde etkilediğini, %18,1'i denetleyici kadrosunun bulunmaması çalışmalarını olumsuz yönde etkilemediğini ve % 19,1'i kararsız kaldığını belirtmiştir.

Tablo 15: Denetim faaliyetlerinin kurumsallaşmasının sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	3,69±1,03 (4)	0,004*
	Erkek	3,28±1,01 (3)	
Yaş	20-29	3,46±0,87 (3,5)	0,073
	30-39	3,62±1,07 (4)	
	40-49	3,62±1,06 (4)	
	50 ve üzeri	3,1±0,89 (3)	
Eğitim durumu	Lise	3,35±1,34 (3)	0,562
	Lisans	3,5±0,98 (3,5)	
	Yüksek Lisans	3,65±1,03 (4)	
	Doktora/Uzmanlık	3,36±1,21 (3)	
Meslek	Doktor	3,13±1,05(3)	0,001
	Hemşire	3,7±0,91(4)	
	Ebe	4,08±1,07(4,3)	
	Diş Hekimi	3,5±0,54(3,5)	
	Eczacı	2,7±0,97(3)	
	Diğer	3,4±1,09(3,5)	
Denetleyici göreviniz dışında görev durumu	Evet	3,6±1,04 (4)	0,043*
	Hayır	3,18±0,97 (3,3)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	3,54±1 (3,5)	0,923
	11-20 yıl	3,56±1,11 (3,8)	
	21-30 yıl	3,57±1,02 (3,5)	
	31 ve üzeri yıl	3,27±1,13 (4)	
Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	3,67±0,82 (3,8)	0,056
	2-5 yıl	3,58±1,05 (4)	
	6-10 yıl	3,63±1,12 (4)	
	11 ve üzeri yıl	3,02±1,06 (3)	

*Mann Whitney U Test *p<0.05, Kruskal Wallis Test*

Yaş, eğitim durumu, kamu kurumlarında geçen hizmet süresi ve denetleyici olarak çalışılan süre ile mesleki gelişim alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Kadınların denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması değerleri, erkeklerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p:0.004$; $p<0.05$).

Meslek grupları arasında denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p:0.001$; $p<0.05$). Ebelerin denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması değerleri, Doktor, Hemşire, Diş hekimi, Eczacı ve Diğer meslek grubundan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur

($p_1:0.000$; $p_2:0.027$; $p_3:0.015$; $p_4:0.013$; $p_5:0.003$; $p<0.05$). Hemşirelerin denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması değerleri, Doktorlardan ve Eczacılar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p_1:0.009$; $p_2:0.032$; $p<0.05$). Diğer meslek grupları arasında denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Denetleyici görev dışında görev yapanların denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması değerleri, yapmayanlardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p:0.043$; $p<0.05$).

“Denetim faaliyetlerinin kurumsallaşmaması denetim faaliyetlerinin olumsuz etkilemektedir.” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla denetim mevzuatları ile ilgili sorulan sorulara karşı alınan cevapların 3,54 olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olmuştur.

Denetlenen Kuruluşların Yükümlülükleri

Tablo 16: Denetleyicilerin denetlenen kuruluşların denetimle ilgili yükümlülükleri hakkındaki görüşleri

Sorular	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
21 Denetlenen kuruluştaki genellikle denetim ekibine, denetim esnasında mesul müdür veya yardımcısı refakat eder.	10(%4,9)	13(%6,4)	16(%7,8)	101(%49,5)	64(%31,4)
22 Denetlenen kuruluş denetim ekibine denetim süresince konumlarına uygun bir çalışma ortamı ve gereken yardımı sağlar.	1(%0,5)	4(%2)	19(%9,3)	111(%54,4)	69(%33,8)
23 Öz denetim yapmakla yükümlü sağlık kuruluşları öz denetimleri yaparak ilçe sağlık müdürlüğü aracılığı ile il sağlık müdürlüğü'ne gönderir.	3(%1,5)	7(%3,4)	25(%12,3)	102(%50)	67(%32,8)

Ankete katılanların %80,9'u denetlenen kuruluştaki denetim sırasında denetim ekibine mesul müdür veya yardımcısının refakat ettiği, %11,3'ü mesul müdür ya da yardımcısının refakat etmediği ve 7,8'i kararsız olduğu yönünde cevaplar vermiştir.

Katılımcıların %88,2'si denetlenen kuruluşun denetim ekibine denetim süresince konumlarına uygun bir çalışma ortamı ve gereken yardımı sağladığını, %2,5'i denetlenen kuruluşun denetim ekibine denetim süresince konumlarına uygun bir çalışma ortamı ve gereken yardımı sağlamadığını ve %9,3'ü kararsız olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların %82,8'i sağlık kuruluşlarının öz denetimlerini yaparak ilçe sağlık müdürlüğü aracılığı ile il sağlık müdürlüğüne gönderdikleri, %4,9'u göndermedikleri ve %12,5'i kararsız olduğu yönünde cevap vermiştir.

Tablo 17: Denetlenen kuruluşların yükümlülüklerinin sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	4,05±0,69 (4)	0,521
	Erkek	4,14±0,6 (4)	
Yaş	20-29	4,21±0,45 (4)	0,193
	30-39	3,96±0,67 (4)	
	40-49	4,16±0,69 (4)	
	50 ve üzeri	4,06±0,57 (4)	
Eğitim durumu	Lise	4,39±0,64 (4,7)	0,214
	Lisans	4,05±0,63 (4)	
	Yüksek Lisans	4,06±0,71 (4)	
	Doktora/Uzmanlık	3,95±0,56 (3,7)	
Meslek	Doktor	4,11±0,61(4)	0,826
	Hemşire	4,17±0,62(4)	
	Ebe	3,93±0,82(4)	
	Diş Hekimi	4±0,27(4)	
	Eczacı	4,07±0,98(4)	
	Diğer	4,07±0,68(4)	
Denetleyici göreviniz dışında görev durumu	Evet	4,09±0,67 (4)	0,354
	Hayır	4,02±0,59 (4)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	3,94±0,72 (4)	0,421
	11-20 yıl	4,13±0,51 (4)	
	21-30 yıl	4,14±0,72 (4)	
	31 ve üzeri yıl	4,06±0,49 (4)	
Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	3,98±0,54 (4)	0,245
	2-5 yıl	4,14±0,63 (4)	
	6-10 yıl	3,96±0,8 (4)	
	11 ve üzeri yıl	4,22±0,63 (4)	

Mann Whitney U Test * $p < 0.05$, Kruskal Wallis Test

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, denetleyici dışında görev yapma, kamu kurumlarında geçen hizmet süresi ve denetleyici olarak çalışılan süre ile denetlenen kuruluşların yükümlülükleri alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

“Denetlenen kuruluşlar denetimle ilgili yükümlülüklerinin farkında değildir” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla denetim yükümlülükleri ile ilgili sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **4,08** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olmuştur.

Denetim Raporları

Tablo 18: Denetleyicilerin denetim sonrasında hazırlanan raporlar hakkındaki görüşleri

Sorular	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
24 İlgili şube tarafından denetim tutanağı değerlendirilerek uygun olmayan durumlarda denetlenen sağlık kuruluşuna yazılı süre verilir.	2(%1)	4(%2)	10(%4,9)	119(%58,3)	69(%33,8)
25 Denetim sonucunda ilgili mevzuata göre uyarı, para cezası, faaliyet durdurma cezası ve ruhsat iptali/ruhsatın geri alınması durumlarında ilçe sağlık müdürlüğü aracılığı ile il sağlık müdürlüğü işlemleri yürütür.	-	1(%0,5)	5(%2,5)	115(%56,4)	83(%40,7)

“İlgili şube tarafından denetim tutanağı değerlendirilerek uygun olmayan durumlarda denetlenen sağlık kuruluşuna yazılı süre verilir” sorusuna katılımcıların %92,1’i katıldığını, %3’ü katılmadığını ve %4,9’u kararsız kaldığını belirtmiştir.

“Denetim sonucunda ilgili mevzuata göre uyarı, para cezası, faaliyet durdurma cezası ve ruhsat iptali/ruhsatın geri alınması durumlarında ilçe sağlık müdürlüğü aracılığı ile il sağlık müdürlüğü işlemleri yürütür” sorusuna ankete katılanların %97,1’i katıldığı, %0,5’i katılmadığı ve %2,5’i kararsız kaldığı yönünde cevap vermiştir.

Tablo 19: Denetim raporlarının sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	4,34±0,54 (4)	0,198
	Erkek	4,23±0,53 (4)	
Yaş	20-29	4,18±0,46 (4)	0,131
	30-39	4,22±0,5 (4)	
	40-49	4,37±0,57 (4,5)	
	50 ve üzeri	4,31±0,49 (4)	
Eğitim durumu	Lise	4,35±0,63 (4)	0,928
	Lisans	4,31±0,5 (4)	
	Yüksek Lisans	4,27±0,57 (4)	
	Doktora/Uzmanlık	4,29±0,49 (4)	
Meslek	Doktor	4,16±0,57(4)	0,203
	Hemşire	4,42±0,47(4,3)	
	Ebe	4,25±0,57(4)	
	Diş Hekimi	4,27±0,44(4)	
	Eczacı	4,6±0,55(5)	
	Diğer	4,25±0,56(4)	
Denetleyici görevi dışında görev durumu	Evet	4,31±0,53 (4)	0,174
	Hayır	4,2±0,53 (4)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	4,25±0,51 (4)	0,581
	11-20 yıl	4,29±0,53 (4)	
	21-30 yıl	4,34±0,57 (4)	
	31 ve üzeri yıl	4,23±0,41 (4)	
Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	4,21±0,53 (4)	0,529
	2-5 yıl	4,33±0,5 (4)	
	6-10 yıl	4,3±0,6 (4)	
	11 ve üzeri yıl	4,29±0,55 (4)	

*Mann Whitney U Test *p<0.05, Kruskal Wallis Test*

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, denetleyici dışında görev yapma, kamu kurumlarında geçen hizmet süresi ve denetleyici olarak çalışılan süre ile denetim raporları alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

“Denetim sonrasında hazırlanan raporlar dikkate alınmaz” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla denetim raporları ile ilgili sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **4,3** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Kesinlikle Katılıyorum” olmuştur.

Denetleyicilerin Görev ve Sorumlulukları

Tablo 20: Denetleyicilerin görev ve sorumlulukları hakkındaki görüşleri

Sorular	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
26 Denetleyiciler sağlık kurum ve kuruluşlarının olağan ve olağandışı denetimlerini yaparlar.	-	2(%1)	3(%1,5)	92(%45,1)	107(%52,5)
27 Denetleyiciler denetim sonucunda, denetim ve kurum türüne göre denetim yönergesi ekinde bulunan denetim formunu düzenlerler.	-	-	6(%2,9)	85(%41,7)	113(%55,4)
28 Denetleyiciler incelenen evrak ve kayıtlar üzerinde evrakın incelendiğini gösteren tarih ve imza haricinde ilave ve düzeltme yapmazlar, elektronik ortamındaki bilgi ve kayıtları değiştirmezler.	1(%0,5)	2(%1)	6(%2,9)	73(%35,8)	122(%59,8)
29 Denetleyiciler denetimin yapılacağı sağlık kurum ve kuruluşlarının ismini açıklamazlar, yaptıkları görev ile ilgili işlemler hakkında üçüncü şahıslara bilgi vermezler.	1(%0,5)	1(%0,5)	3(%1,5)	61(%29,9)	138(%67,6)
30 Denetleyiciler ihbar ya da şikâyetler üzerine yapılan olağan dışı denetimlerde ihbar ve şikâyetle bulunan kişilerin kimliklerini açıklamazlar.	-	-	5(%2,5)	62(%30,4)	137(%67,2)
31 Denetleyiciler görevleri sırasında nezaket kurallarına uygun hareket ederler.	-	-	-	58(%28,4)	146(%71,6)

“Denetleyiciler sağlık kurum ve kuruluşlarının olağan ve olağandışı denetimlerini yaparlar” sorusuna ankete katılanların %97,6’sı katıldığını, %1’i katılamadığını ve %1,5’i kararsız kaldığını belirtmiştir.

“Denetleyiciler denetim sonucunda, denetim ve kurum türüne göre denetim yönergesi ekinde bulunan denetim formunu düzenlerler” sorusuna katılımcıların %

97,1'i katıldığını, %2,9'u kararsız kaldığını belirtmiştir. Katılımcıların hiç biri olumsuz yanıt vermemiştir.

“ Denetleyiciler incelenen evrak ve kayıtlar üzerinde evrakın incelendiğini gösteren tarih ve imza haricinde ilave ve düzeltme yapmazlar, elektronik ortamındaki bilgi ve kayıtları değiştirmezler” sorusuna %95,6'sı katıldığını, %1,5'i katılmadığını ve %2,9'u kararsız kaldığını belirtmiştir.

“Denetleyiciler denetimin yapılacağı sağlık kurum ve kuruluşlarının ismini açıklamazlar, yaptıkları görev ile ilgili işlemler hakkında üçüncü şahıslara bilgi vermezler” sorusuna ankete katılanların %97,5'i katıldığını, %1'i katılmadığını ve %1,5'i kararsız olduğunu belirtmiştir.

“Denetleyiciler ihbar ya da şikâyetler üzerine yapılan olağan dışı denetimlerde ihbar ve şikâyetle bulunan kişilerin kimliklerini açıklamazlar” sorusuna katılımcıların % 97,6'sı katıldığını ve %2,5'i kararsız olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların hiç biri olumsuz yanıt vermemiştir.

Katılımcıların %100'ü ‘ denetleyiciler görevleri sırasında nezaket kurallarına uygun hareket ettiklerini belirtmiştir. Olumsuz yanıt veren ya da kararsız kalan katılımcı olmamıştır.

Tablo 21: Denetleyici görev ve sorumluluklarının sosyo-demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	4,59±0,43 (4,7)	0,988
	Erkek	4,59±0,44 (4,7)	
Yaş	20-29	4,5±0,47 (4,6)	0,126
	30-39	4,52±0,46 (4,7)	
	40-49	4,67±0,4 (4,8)	
	50 ve üzeri	4,55±0,44 (4,7)	
Eğitim durumu	Lise	4,64±0,45 (4,8)	0,527
	Lisans	4,62±0,41 (4,8)	
	Yüksek Lisans	4,57±0,46 (4,7)	
	Doktora/Uzmanlık	4,38±0,52 (4,7)	
Meslek	Doktor	4,59±0,45(4,8)	0,674
	Hemşire	4,64±0,43(4,8)	
	Ebe	4,6±0,38(4,7)	
	Dış Hekimi	4,45±0,41(4,5)	
	Eczacı	4,47±0,59(4,7)	
	Diğer	4,58±0,45(4,8)	
Denetleyici göreviniz dışında görev durumu	Evet	4,61±0,43 (4,8)	0,181
	Hayır	4,48±0,46 (4,5)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	4,56±0,44 (4,7)	0,040*
	11-20 yıl	4,5±0,47 (4,7)	
	21-30 yıl	4,69±0,39 (4,8)	
	31 ve üzeri yıl	4,42±0,44 (4,3)	

Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	4,51±0,46 (4,6)	0,440
	2-5 yıl	4,58±0,43 (4,7)	
	6-10 yıl	4,65±0,42 (4,8)	
	11 ve üzeri yıl	4,65±0,43 (4,8)	

*Mann Whitney U Test *p<0.05, Kruskal Wallis Test*

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, denetleyici dışında görev yapma, denetleyici olarak çalışılan süresi ile denetleyicilerin görev ve sorumlulukları alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$)

Kamuda geçen hizmet süresi grupları arasında denetleyicilerin görev ve sorumluluk değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p:0.040$; $p<0.05$). Kamuda 21-30 yıl arasında çalışanların denetleyicilerin görev ve sorumluluk değerleri, 11-20 yıl arasında ve 31 yıl ve üzerinde çalışanlardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p_1:0.017$; $p_2:0.046$; $p<0.05$). Diğer kamuda geçen hizmet süresi grupları arasında denetleyicilerin görev ve sorumluluk değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

“Denetleyiciler mevzuatta yer alan görev ve sorumluluklarının farkında değillerdir” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla denetleyicilerin görev ve sorumlulukları ile ilgili sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **4,59** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Kesinlikle Katılıyorum” olmuştur.

Etik Kurallar

Tablo 22: Denetleyicilerin profesyonel etik kuralları hakkındaki görüşleri

Sorular		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
32	Denetleyici değerlendirmelerini olumsuz etkileyebilecek veya bu şekilde algılanabilecek hiçbir faaliyet veya ilişki içerisine girmez.	-	1(%0,5)	6(%2,9)	54(%26,5)	143(%70,1)
33	Denetleyici elde ettiği kanıtlara dayalı sonuçları denetim standartlarına uygun olarak	1(%0,5)	-	5(%2,5)	70(%34,3)	128(%62,7)

	birleştirerek ve değerlendirerek doğru ve nesnel denetim raporları hazırlar.					
34	Denetleyici tüm mesleki hayatı boyunca sorumluluk ve doğruluk duygusuyla hareket eder.	-	-	6(%2,9)	68(%33,3)	130(%63,7)
35	Denetleyici mesleki veya yasal zorunluluk olmadıkça, elde ettikleri bilgilerin değerinin korunmasına ve gizliliğine özen gösterir.	-	-	3(%1,5)	63(%30,9)	138(%67,6)
36	Denetleyici gereken onay ve yetkileri olmadan kurum bilgilerini başkalarıyla paylaşmaz.	-	-	1(%0,5)	61(%29,9)	142(%69,6)
37	Denetleyici sadece görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve tecrübeye sahip olduğu işleri üstlenir.	2(%1)	14(%6,9)	24(%11,8)	62(%30,4)	102(%50)

Ankete katılanların %96,6'ı “Denetleyici değerlendirmelerini olumsuz etkileyebilecek veya bu şekilde algılanabilecek hiçbir faaliyet veya ilişki içerisine girmez” sorusuna katıldığını, %0,5'i katılmadığını ve %2,9'u kararsız olduğunu bildirmiştir.

“Denetleyici elde ettiği kanıtlara dayalı sonuçları denetim standartlarına uygun olarak birleştirerek ve değerlendirerek doğru ve nesnel denetim raporları hazırlar” sorusuna katılımcıların %97'si katıldığını, %0,5'i katılmadığını ve %2,5'i kararsız kaldığını yönünde cevap vermiştir.

“ Denetleyici tüm mesleki hayatı boyunca sorumluluk ve doğruluk duygusuyla hareket eder” sorusuna katılımcıların %97'si katıldığını, %2,9'u kararsız kaldığını bildirmiştir. Denetleyicilerin sorumluluk ve doğruluk duygusuyla hareket etmediğini düşünen katılımcı olmamıştır.

Ankete katılanların %98,5'i “Denetleyici mesleki veya yasal zorunluluk olmadıkça, elde ettikleri bilgilerin değerinin korunmasına ve gizliliğine özen gösterir” sorusuna katıldığını ve %1,5'i kararsız kaldığını belirtmiştir. Denetleyicilerin mesleki veya yasal zorunluluk olmadıkça, elde ettikleri bilgilerin değerinin korunmasına ve gizliliğine özen göstermediğini belirten katılımcı olmamıştır.

Ankete katılanların %99,5'i denetleyici gereken onay ve yetkileri olmadan kurum bilgilerini başkalarıyla paylaşmadığı yönünde cevap vermiştir. %0,5'i konu ile ilgili kararsız olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların %80,4'ü denetleyicilerin sadece görevinin gerektirdiği bilgi, beceri ve tecrübeye sahip olduğu işleri üstlendiğini belirtmiştir. %7,9'u denetleyicilerin sadece görevinin gerektirdiği bilgi, beceri ve tecrübeye sahip olduğu işleri üstlenmediğini ve %11,8'i kararsız olduğunu bildirmiştir.

Tablo 23: Etik Kuralların sosyo demografik ve çalışma yaşamına ilişkin özelliklere göre ortalamaları

Demografik Özellikler		Ort±SS (medyan)	P
Cinsiyet	Kadın	4,57±0,49 (4,8)	0,805
	Erkek	4,57±0,47 (4,7)	
Yaş	20-29	4,55±0,45 (4,8)	0,413
	30-39	4,52±0,5 (4,7)	
	40-49	4,62±0,49 (5)	
	50 ve üzeri	4,56±0,42 (4,6)	
Eğitim durumu	Lise	4,67±0,42 (4,8)	0,723
	Lisans	4,57±0,46 (4,7)	
	Yüksek Lisans	4,58±0,51 (4,8)	
	Doktora/Uzmanlık	4,38±0,61 (4,2)	
Meslek	Doktor	4,59±0,48(4,8)	0,946
	Hemşire	4,56±0,5(4,8)	
	Ebe	4,62±0,45(5)	
	Diş Hekimi	4,55±0,43(4,5)	
	Eczacı	4,4±0,56(4,2)	
	Diğer	4,56±0,49(4,7)	
Denetleyici göreviniz dışında görev durumu	Evet	4,56±0,49 (4,8)	0,512
	Hayır	4,64±0,43 (4,8)	
Kamu kurumların da geçen hizmet süresi	0-10 yıl	4,58±0,44 (4,8)	0,007*
	11-20 yıl	4,4±0,55 (4,5)	
	21-30 yıl	4,69±0,42 (5)	
	31 ve üzeri yıl	4,42±0,5 (4,5)	
Denetleyici olarak çalışılan süre	0-1 yıl	4,63±0,48 (4,8)	0,547
	2-5 yıl	4,52±0,49 (4,5)	
	6-10 yıl	4,59±0,49 (5)	
	11 ve üzeri yıl	4,63±0,44 (4,8)	

*Mann Whitney U Test *p<0.05, Kruskal Wallis Test*

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, denetleyici dışında görev yapma ve denetleyici olarak çalışılan süre ile etik kurallar alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Kamuda geçen hizmet süresi grupları arasında etik kural değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p:0.007$; $p<0.05$). Kamuda 21-30 yıl arasında çalışanların etik kural değerleri, 11-20 yıl arasında çalışanlardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p:0.001$; $p<0.05$). Diğer kamuda geçen hizmet süresi grupları arasında etik kural değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

“Denetleyiciler profesyonel etik kuralların farkında değildirler” şeklindeki hipotezi test etmek amacıyla profesyonel etik kuralları ile ilgili sorulan sorulara karşı alınan cevapların **4,57** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme leğine göre çıkan sonuç “Kesinlikle Katılıyorum” olmuştur.

5. TARTIŞMA

“05/08/2014 tarihli ve 1449 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe konulan Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının İl Sağlık Müdürlüklerince Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönerge'ye” göre yapılan denetimlerin etkinliğinin, denetimleri yapan denetleyiciler tarafından değerlendirilmek suretiyle ölçülmesi amaçlanan bu çalışmadan elde edilen bulgular ilgili literatür ile benzerlikler ve farklılıklar gösterebilmektedir.

Gökalp (2013) Türk Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolünde oluşturulan iç denetim etkinliğinin iç denetçiler tarafından değerlendirilmesi amacıyla yapmış olduğu “Kamu yönetiminde iç denetim etkinliğinin ölçülmesi” çalışmasında iç denetçilerin bağımsız faaliyet gösterebildiklerini, yeterli yetkinliğe sahip olduklarını ve savunmuştur. Ayrıca iç denetçilerin mesleki gelişimlerine imkan tanındığı ve iş tatmini konularında kararsız kaldıkları sonucuna ulaşmıştır. (86).

Yaptığımız çalışmada denetleyicilerin bağımsız faaliyet göstermeleri ve yeterli yetkinliğe sahip olmaları konularında Gökalp'in (2013) çalışmasını desteler niteliktedir. Ancak çalışmamızda Gökalp'in (2013) çalışmasından farklı olarak denetleyicilerin mesleki gelişimlerine olanak tanındığını sonucuna ulaşılmıştır. Gökalp'in (2013) çalışmasını mesleki gelişime olanak tanınması konusunda desteklememektedir. Denetleyicilerin mesleki gelişimlerini artırmaya yönelik Sağlık Bakanlığı ve İl Sağlık Müdürlüğü'nce her yıl düzenlenen eğitimlerin etkili olduğu söylenebilir.

Duran (2017) devlet kurumlarında görev yapan iç denetçilerin mesleki doyum düzeylerinin belirlenmesi ile ilgili yapılan “Türkiye’deki kamu iç denetçilerinin mesleki doyum düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma” çalışmasında cinsiyet, yaş grupları, gelir düzeyleri ve kurumda geçirdikleri sürelerin mesleki doyumları üzerinde olumlu ya da olumsuz bir etkisinin olmadığını savunmuştur (87).

Çalışmamızda iş tatmini ile ilgili cinsiyet ve yaş faktörlerinin iş tatminini etkilemediği sonucuna ulaşıldığından Duran'ın (2017) çalışmasını desteklemektedir. Ancak yaptığımız çalışmada denetleyicilerin aldıkları ücreti yetersiz buldukları için Duran'ın (2017) çalışmasını ücret konusunda desteklememektedir. Bu durumun nedeni kamu denetçilerinin ve denetleyicilerin kamu personeli olmalarına rağmen, bu durumun her iki grup arasındaki ücret farklılıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bayrak Kök “İş Tatmini ve  rg tsel Bağlılığın İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma” (2006)  alışmasında bir üniversitede çalışan  ğretim üyelerinin iş tatmini ve tatminsizliğine yol açan faktörleri inceleyerek  ğretim üyelerinin %69,3’ünün maaş düzeyinin yeterli bulmadığı ve  ğretim üyelerinin maaş düzeyi ile ilgili tatminsizlik duydukları sonucuna ulaşılmıştır (88).

Çalışmamızda denetleyicilerin %67,2’si aldığı iş tatminine sahip olup olmadıkları konusunda kararsız kalmışlardır. Elde edilen sonuçlar birbirine benzerlik gösterdiğinden Bayrak Kök’ n (2006)  alışmasını desteklemektedir.

Eğinli (2009) kamu ve özel sektör çalışanlarının iş doyumuna yönelik yaptığı “ alışanlarda İş Doyumu: Kamu Ve  zel Sektör  alışanlarının İş Doyumuna Yönelik Bir Araştırma” çalışmasında, çalışanların ücret düzeyi arttığında işten duydukları doyum düzeyinin de arttığı ifade etmiştir (89).

Yaptığımız  alışma Eğinli’nin (2009)  alışmasını desteklemektedir.

Koçak, Duruel, Arslan, İşyar “Vasıf Gerektiren Meslekleri Yapanların İş Tatmini: İstanbul  rneği” (2016)  alışmalarında, vasıf gerektiren meslek sahipleri veya bir diğer bir ifade ile beyaz yakalı (avukat, diş hekimi, doktor, eczacı, mali müşavir/serbest muhasebeci, mimar, mühendis)  alışanların iş tatmini seviyelerini belirlemeye çalışmışlardır. Beyaz yakalı çalışanların, ücret memnuniyeti ifadesine verdikleri yanıtın, % 65,4’  olumlu, % 20’si olumsuz olduğu dolayısıyla vasıf gerektiren meslekleri yapanlarda genel olarak maddi bir memnuniyet olduğu sonucuna ulaşılmış ve beyaz yakalı çalışanların genel olarak iş tatmini seviyelerinin iyi düzeyde olduğu belirtilmiştir (90).

Çalışmamızda eczacıların ve doktorların iş tatmin düzeyleri ebe, hemşire ve diğer meslek gruplarından daha yüksek olduğu, ebelerin iş tatmin düzeyleri diş hekimi ve diğer meslek grubundan daha düşük olduğu görülmektedir ve Koçak, Duruel, Arslan, İşyar (2016)  alışmalarını desteklemektedir.

Çalışmaya İstanbul İl Sağlık Müdürlüğünde görevli denetleyicilere yapılmıştır. Türkiye’deki tüm İl Sağlık Müdürlüklerinde görevli denetleyicilerin dahil edilmemesi çalışmayı sınırlamıştır.

Gelecekte yapılacak olan çalışmaların İstanbul dışındaki illerde de görevli olan denetleyicilerin dahil edilerek yapılması önerilmektedir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

1449 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe konulan Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının İl Sağlık Müdürlüklerince Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönerge'ye göre yapılan denetimlerin etkinliğinin, denetimleri yapan denetleyiciler tarafından değerlendirilmek suretiyle ölçülmesi amacıyla 10 hipotez belirlenmiş olup söz konusu hipotezlerin test edilmesi amacıyla 45 soruluk anket hazırlanmıştır. İlgili anket 204 denetleyiciye uygulanmıştır. Denetleyicilere sorulan sorular ile özel sağlık kuruluşları denetimlerindeki önemli sorunlar tespit edilmeye ve söz konusu sorunlara çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır. Hipotezlerin hepsinde H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotezi reddedilmiştir. Kabul edilen hipotezlerin içerisinde ortalama puan karşılıkları kararsızlara denk gelen 4. Hipotez geliştirilmeye açık yönler olarak kabul edilmiştir. Yapılan değerlendirmeye göre;

Tablo 24: Ölçek alt boyutlarının minimum, maksimum, ortalama, standart sapma değerleri ve cronbach's alpha katsayıları

	Min-Max	Ort±SS	Medyan	Cronbach's Alpha
Hipotez 1	1-5	3,63±0,78	3,6	0,681
Hipotez 2	1-5	3,73±0,83	4	0,824
Hipotez 3	1-5	3,67±0,9	3,7	0,703
Hipotez 4	1,75-5	3,13±0,64	3,3	0,728
Hipotez 5	1-5	3,56±0,91	3,7	0,813
Hipotez 6	1-5	3,54±1,04	3,5	0,647
Hipotez 7	1,67-5	4,08±0,66	4	0,609
Hipotez 8	3-5	4,3±0,53	4	0,558
Hipotez 9	3,5-5	4,59±0,43	4,7	0,860
Hipotez 10	3,17-5	4,57±0,48	4,8	0,855

Hipotez 1 değerleri 1 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalaması 3.63±0.78 ve medyanı 3.6, Cronbach's alpha katsayısı 0.681'dir. Hipotez 2 değerleri 1 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalaması 3.73±0.83, medyanı 4, Cronbach's alpha katsayısı 0.824'tür. Hipotez 3 değerleri 1 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalaması 3.67±0.9, medyanı 3.7 ve Cronbach's alpha katsayısı 0.703'tür. Hipotez 4 değerleri 1.75 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalaması 3.13±0.64, medyanı 3.3, Cronbach's alpha katsayısı 0.728'dir. Hipotez 5 değerleri 1 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalaması 3.56±0.91, medyanı 3.7, Cronbach's alpha katsayısı 0.813'tür. Hipotez 6 değerleri 1 ile

5 arasında değişmekte olup, ortalaması 3.54 ± 1.04 , medyanı 3.5, Cronbach's alpha katsayısı 0.647'dir. Hipotez 7 değerleri 1.67 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalaması 4.08 ± 0.66 , medyanı 4, Cronbach's alpha katsayısı 0.609'dur. Hipotez 8 değerleri 3 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalaması 4.03 ± 0.53 , medyanı 4, Cronbach's alpha katsayısı 0.558'dir. Hipotez 9 değerleri 3.5 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalaması 4.59 ± 0.43 , medyanı 4.7, Cronbach's alpha katsayısı 0.860'tır. Hipotez 10 değerleri 3.17 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalaması 4.57 ± 0.48 , medyanı 4.8, Cronbach's alpha katsayısı 0.855'tir.

Tablo 25: Hipotezlere ilişkin sonuçlar

Hipotezler	Ortalama Puan	Hipotezler	Sonuç
Hipotez 1	3,63	H0 Denetleyiciler bağımsız olarak faaliyet gösterirler.	KABUL
		H1 Denetleyiciler bağımsız olarak faaliyet gösteremezler.	RET
Hipotez 2	3,73	H0 Denetleyiciler yeterli yetkinliğe sahiptirler.	KABUL
		H1 Denetleyiciler yeterli yetkinliğe sahip değildirler.	RET
Hipotez 3	3,67	H0 Denetleyicilere mesleki gelişimleri için imkan tanınmaktadır.	KABUL
		H1 Denetleyicilere mesleki gelişimleri için imkan tanınmamaktadır.	RET
Hipotez 4	3,13	H0 Denetleyiciler iş tatminine sahiptirler.	KABUL
		H1 Denetleyiciler iş tatminine sahip değildirler.	RET
Hipotez 5	3,56	H0 Denetim mevzuatları denetim faaliyetlerinin yürütülmesinde etkilidir.	KABUL
		H1 Denetim mevzuatları denetim faaliyetlerinin yürütülmesinde etkili değildir.	RET
Hipotez 6	3,54	H0 Denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması denetim faaliyetlerinin olumlu etkilemektedir.	KABUL
		H1 Denetim faaliyetlerinin kurumsallaşmaması denetim faaliyetlerinin olumsuz etkilemektedir.	RET
Hipotez 7	4,08	H0 Denetlenen kuruluşlar denetimle ilgili yükümlülüklerinin farkındadırlar.	KABUL
		H1 Denetlenen kuruluşlar denetimle ilgili	RET

		yükümlülüklerinin farkında değildir.	
Hipotez 8	4,3	H0 Denetim sonrasında hazırlanan raporlar dikkate alınır.	KABUL
		H1 Denetim sonrasında hazırlanan raporlar dikkate alınmaz.	RET
Hipotez 9	4,59	H0 Denetleyiciler mevzuatta yer alan görev ve sorumluluklarının farkındadırlar.	KABUL
		H1 Denetleyiciler mevzuatta yer alan görev ve sorumluluklarının farkında değildir.	RET
Hipotez 10	4,57	H0 Denetleyiciler profesyonel etik kuralların farkındadırlar.	KABUL
		H1 Denetleyiciler profesyonel etik kuralların farkında değildirler.	RET

1. Hipotezi test etmek amacıyla bağımsızlık hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,63** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olduğundan bağımsız faaliyet gösterme ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotezi reddedilmiştir. Çalışmaya göre “Denetleyiciler bağımsız olarak faaliyet gösterirler” sonucuna ulaşılmıştır.

2. Hipotezi test etmek amacıyla yetkinlik hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,73** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olduğundan denetleyicilerin yetkinliği ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotezi reddedilmiştir. Çalışmaya göre “Denetleyiciler yeterli yetkinliğe sahiptirler” sonucuna ulaşılmıştır.

3. Hipotezi test etmek amacıyla mesleki gelişim hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,67** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olduğundan denetleyicilerin mesleki gelişimleri ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotezi reddedilmiştir. Çalışmaya göre “ Denetleyicilere mesleki gelişimleri için imkan tanınmaktadır” sonucuna ulaşılmıştır.

4. Hipotezi test etmek amacıyla iş tatmini hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,13** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Kararsızım” olduğundan iş tatmini ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotez reddedilmiştir. Çalışmaya göre “Denetleyiciler iş tatminine sahiptirler” sonucuna ulaşılmıştır.

5. Hipotezi test etmek amacıyla denetim mevzuatları hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların ortalaması **3,56** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olduğundan denetim mevzuatları ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotezi reddedilmiştir. Çalışmaya göre “Denetim mevzuatları denetim faaliyetlerinin yürütülmesinde etkilidir” sonucuna ulaşılmıştır.

6. Hipotezi test etmek amacıyla denetim mevzuatları hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların **3,54** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olduğundan denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotezi reddedilmiştir. Çalışmaya göre “Denetim faaliyetlerinin kurumsallaşması denetim faaliyetlerinin olumlu etkilemektedir” sonucuna ulaşılmıştır.

7. Hipotezi test etmek amacıyla denetim yükümlülükleri hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların **4,08** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Katılıyorum” olduğundan denetlenen kuruluşların yükümlülükleri ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotezi reddedilmiştir. Çalışmaya göre “Denetlenen kuruluşlar denetimle ilgili yükümlülüklerinin farkındadırlar” sonucuna ulaşılmıştır.

8. Hipotezi test etmek amacıyla denetim raporları hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların **4,3** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “Kesinlikle Katılıyorum” olduğundan denetim raporları ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotezi reddedilmiştir. Çalışmaya göre “Denetim sonrasında hazırlanan raporlar dikkate alınır” sonucuna ulaşılmıştır.

9. Hipotezi test etmek amacıyla denetleyicilerin görev ve sorunlulukları hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların **4,59** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “kesinlikle katılıyorum” olduğundan denetleyicilerin görev ve sorunlulukları ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek

H1 hipotezi reddedilmiştir. Çalışmaya göre “Denetleyiciler mevzuatta yer alan görev ve sorumluluklarının farkındadırlar” sonucuna ulaşılmıştır.

10. Hipotezi test etmek amacıyla etik kurallar hakkında sorulan sorulara karşı alınan cevapların **4,57** olarak hesaplanmıştır. Ankete uygulanan derecelendirme ölçeğine göre çıkan sonuç “kesinlikle katılıyorum” olduğundan etik kurallar ile ilgili H0 hipotezi kabul edilerek H1 hipotez reddedilmiştir. Çalışmaya göre “Denetleyiciler profesyonel etik kuralların farkındadırlar.” sonucuna ulaşılmıştır.

“Denetleyiciler iş tatminine sahiptirler” (Hipotez 4) H0 hipotezi geliştirmeye açık yönler olarak kabul edildiğinden hipotezin ilgili ölçek alt boyutları incelendiğinde;

Çalışmaya göre denetleyiciler iş tatminine sahip olup olmadıkları konusunda kararsız kalmışlardır. Denetleyicilerin iş tatmini hakkındaki görüşleri incelendiğinde; katılımcıların %30,9’si denetleyici görevi dışında yaptığı görevde kamuya daha yararlı olmadığı, %30,7’u denetleyici görevi dışında yaptığı görevde kamuya daha yararlı olduğu ve %28,4’ü kararsız kaldığı yönünde cevap vermişlerdir. Katılımcıların %67,2’si aldığı ücreti yetersiz bulduğunu, % 13,7’si aldığı ücreti yeterli bulduğunu ve %19,1’i aldığı ücret konusunda kararsız olduğunu bildirmiştir. Cinsiyet, yaş, eğitim, denetleyici görevi dışında görev yapma veya yapmama durumu, kamuda geçen hizmet süresi ve denetleyici olarak çalışma süresi hipotez 4 alt boyutları değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Ancak meslek grupları arasında eczacıların ve doktorların iş tatmin düzeyleri ebe, hemşire ve diğer meslek gruplarından daha yüksek olduğu söylenebilir. Ebelerin iş tatmin düzeyleri dişi hekimi ve diğer meslek grubundan daha düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan şu öneriler çıkarılabilir;

Çalışanlar yaptıkları işleri sevmeleri ve bu işlerden yüksek oranda tatmin olmalarına bağlı olarak başarılı, mutlu ve verimli olurlar. Bu da genel olarak yapılan işin özellikleri ile işi yapan kişilerin isteklerinin birbirine uygun olması ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi sonucunda gerçekleşebilir. Çalışanların yaptıkları işle ilgili tatmin olmaları dolayısıyla mesleklerine bağlı olmaları hem mesleki kariyerlerinde ilerlemelerine olanak sağlayacak ve yaşam kalitelerini artıracaktır. Çünkü bireylerin çalışma süresi günlük yaşamın önemli bir kısmını oluşturmakta ve insan hayatının büyük bir bölümünü kapsamaktadır.

Çalışanların yaptıkları işlerde tatmin olmaları hem sosyal hem de iş yaşamlarında mutlu olmalarını sağlayabilir. İşe karşı tatminsizlik yaşamaları, çalışanların stres yaşamasına, mutsuz olmasına, işe yabancılaşmasına, en önemlisi işten ayrılmak istemesine, işe karşı ilgisizliğin ve çalışma ortamına uyumsuzluğun artmasına neden olduğu söylenebilir.

Her insan sosyal bir varlık olmakla birlikte aynı zamanda çalışanların ekonomik yönü de vardır. Bireyler yaşamlarını sürdürebilmek ve sorumluluklarını yerine getirebilmek için para kazanmak zorundadırlar. Ücret iş tatminin oluşabilmesi için en önemli ve temel faktörlerden birisidir. Çalışan tarafından ücret, yapılan işin karşılığı ve ekonomik bir kazanç olarak görülmektedir. İş tatmini konusunda yapılan çalışmalar, ücreti tatmin veya tatminsizliğin temel unsurlarından biri olarak göstermektedir.

Denetleyicilerin ekip içi iletişimlerini güçlendirilerek yaptıkları işin önemini kavramaları ve denetim faaliyetinin sağlık hizmetlerinin sunumunda çok önemli bir yere sahip olduğunun farkında olmaları sağlanmalıdır. Böylelikle sağlık hizmetlerinin etkin, verimli ve kaliteli bir şekilde sunulması için kamuya daha faydalı olduklarını düşüneceklerdir. Denetleyicilerin sertifikasyon programları ile sertifikalandırılmaları ile işe yabancılaşmalarını azaltarak işe karşı ilgisizliğin azalmasını, denetleyici görevinden ayrılmak istemelerini engelleyerek profesyonel olarak denetleyici görevlerini yerine getirmelerine olanak sağlayacaktır. Yapılan işin karşılığı olarak ücretin iş doyumu için öncelikli bir öneme sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda denetleyicilere ek bütçe ayrılması ile iş tatminleri artacaktır.

KAYNAKÇA

1. Bekar E, Ö. *Hemşirelik hizmetleri denetim sisteminin yönetici ve çalışan açısından değerlendirilmesi: niteliksel bir çalışma* (Tez). İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı Doktora Tezi; 2016.
2. Asuman A. "Sağlık hizmetleri sunumunda yeni açılımlar ve Türkiye açısından değerlendirilmesi", *Sayıştay Dergisi*, 2007, 64: 33-57.
3. Soyupek Y. *Türk kamu yönetiminde teftiş sistemi ve gelişimi* (Tez). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset Ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı Doktora Tezi; 2015.
4. Dalak G. "Denetim ve kalite denetimi", *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, Guz 2000, 1(1); 65-79.
5. Apan A. "ABD ve Türkiye’de denetim sistemindeki son eğilimler: Genel Müfettişlik Ve Performans Denetimi", *Türk İdare Dergisi*, 2011, 471-472: 9-30.
6. Uzun T. *Toplam kalite yönetimi ve iç denetimin toplam kalite yönetimindeki rolü* (Tez). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Fakültesi Muhasebe Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2000.
7. Okuyan F, Kapçak B.C. *ABD’de ve Türkiyede denetimin tarihsel gelişimi ve bazı Avrupa Birliği ülkelerinde eğitim denetimi*, (Tez). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftiş, Planlaması Ve Ekonomisi, Yüksek Lisans Tezi; 2015.
8. Şahin Ü. *Belediyelerde İç Denetim(Tez)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Mahalli İdareler Ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi; 2008.
9. Akpınar E. *Kamu yönetiminde denetim olgusu ve Türkiye’de kamu yönetiminin denetlenmesi* (Tez). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2006.
10. Memiş M, Ü. "Kurumsal işletme yönetiminde denetimin önemi", *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 2016, 8(1); 34-49.
11. Kartal M,T. *Denetim komitelerinin yeterliliği: Türk bankacılık sektöründe bir uygulama* (Tez). Marmara Üniversitesi, Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü Bankacılık Anabilim Dalı Doktora Tezi; 2017.

12. Köse E. *Kuruluşlarda sürekli iyileştirmenin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma* (Tez), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Toplam Kalite Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi; 2009.
13. Bizim Ç. *Türkiye sermaye piyasasında bağımsız denetim* (Tez). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Para - Banka Programı, Yüksek Lisans Tezi; 2008
14. Doğan C, K. Yönetimin Bir Fonksiyonu Olarak Denetim Ve Kamu Yönetimindeki Yeri, *Ombudsman Akademik Dergisi*, 2015, 3:107-141
15. Savaştey B, *Sağlık işletmelerinde faaliyet denetimi ve bir uygulama örneği* (Tez), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Projesi; 2012
16. Çelen E. “Bağımsız Denetimin Önemi, Yararları ve Kamuyu Aydınlatma İlkesi”, *Mali Çözüm Dergisi*, 2001, 55: 122-126.
17. Çapal B,S. *Türkiye’deki işletmelerde bağımsız denetimin rolü ve kayıt dışı ekonomiye etkisi* (Tez), Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Ve Denetim Programı Yüksek Lisans Tezi; 2017
18. Mahal A,N. *Kamu mali yönetiminde performans denetimi: uluslararası karşılaştırmalı bir analiz* (Tez). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2017
19. Şentürk U. *Muhasebe denetiminde e-devlet uygulamaları ve bir araştırma* (Tez). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe Ve Denetim Yüksek Lisansı Yüksek Lisans Tezi; 2017
20. Kuluçlu E. “Yönetimin denetiminden denetimin yönetimine”, *Sayıştay Dergisi*, 2006, 63:3-37.
21. Bezirci M, Karasioğlu F. “Türkiye’de Denetimin Tarihsel Gelişimi”, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2011, 1:572-592
22. Kutukız, Doğan ve Öncü, M. Akif. Bağımsız Denetimin Anonim Ortaklıklarda Kurumsal Yönetimin Gelişmesine Etkisi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 2009, 41: 131-139
23. Kurt O. *Bağımsız denetim firmalarının organizasyonu ve bir uygulama* (Tez). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi; 2015

24. Tok P. *Türkiye’de iç denetim ve iç denetçilik* (Tez), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2010
25. Demir E, Çiftçi Y. “Denetçi bağımsızlığının etik ilkeler çerçevesinde incelenmesi: bir denetim firması uygulaması”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2016, 18(31): 88-97
26. Koçberber S. “Dünyada Ve Türkiye’de Denetim Etiği”, *Sayıştay Dergisi*, 2008, 68: 65-89
27. Yılman B. *Modern bir kamu denetim sistemi olarak ombudsmanlık kavramı: eleştiriler ve beklentiler üzerinden türkiye deneyimi* (Tez), Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2017
28. Haberal Z. *Bağımsız denetim standartları içinde yer alan “bağımsız denetimin planlanması ve yürütülmesinde önemlilik* (Tez), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Finansman Yüksek Lisans Programı, 2016
29. Duman Ö. *Muhasebe Denetimi ve Raporlama*, 2. Baskı, Tesmer Yayıncılık, Ankara, 2008
30. Gör Y, *Kurumsal yönetim uygulamalarının denetim kalitesine etkisi: bağımsız denetim şirketleri üzerine bir araştırma* (Tez), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi; 2016
31. Uzun Ş, Faaliyet denetimine genel bakış, *Akademi Dergisi*, 2007, http://iibf.erciyes.edu.tr/akademi/mh/suzay/SUZAY_Faaliyet_Denetimi.pdf, Erişim Tarihi: 11.02. 2018
32. Kiracı M. “Faaliyet Denetimi İle İç kontrol ilişkisi”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2003, 4(29): 67-78
33. Ayrancı K, *Türkiye’de bağımsız denetim ve bir işletme uygulaması* (Tez). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2010
34. Türedi H, Karakaya G, İldem M. “Kurumsal yönetim ve iç denetim ilişkisi”, *Sayıştay Dergisi*, 2015, 96: 55-74
35. Tufan M, Derin M, “Türkiye’deki Kamu İç Denetim Sisteminin Uluslararası İç Denetim Standartları Çerçevesinde İncelenmesi”, *Sayıştay Dergisi*, 2013, 89:115-135

36. Ataban B. “Türkiye’de Kamu Denetimi Ve Kamu Denetçilerine Genel Bir Bakış”, *Maliye Finans Yazıları Dergisi*, 2010, 87(1):17-26
37. Aslan B. ”Bir Yönetim Fonksiyonu Olarak İç Denetim”, *Sayıştay Dergisi*, 2010, 77:63-86.
38. Zencirkıran S. “Uluslararası Muhasebe Ve Denetim Standartlarının Ulusal Düzeydeki Mevzuat İle İlişkisi: Türkiye Örneği”, *Sayıştay Dergisi*, 2015, 98:61-74.
39. Ayaz M. *Bankalarda iç denetim yaklaşımları ve bir uygulama örneği* (Tez), Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü Bankacılık Anabilim Dalı Doktora Tezi; 2011
40. Kalkan İ, *İnşaat sektöründe bağımsız denetim ve bir uygulama örneği* (Tez), İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2016
41. Erçiçek M. *Türkiye’de denetimin gelişimi ve yeni gelişmeler ışığında denetimin dönen varlıklara etkisi ve bir uygulama* (Tez). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2016
42. Hatunoğlu Z, Koca N, Kılı M. “İç kontrolün muhasebe sistemindeki hata ve hilelerin önlenmesindeki rolü üzerine bir alan çalışması”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012, 9(20): 169-189
43. Bağımsız Denetim Yönetmeliği, 26.12.2012 tarih ve 28509 sayılı Resmi Gazete, http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Mevzuat/BDY/Bagimsiz_Denetim_Yonetmeligi_Guncel.pdf. Erişim Tarihi: 16.08.2018
44. Dönmez A, Ersoy A. “Bağımsız denetim firmaları bakış açısıyla Türkiye bağımsız dış denetim sisteminin değerlendirilmesi”, *Bilim Dergisi*, 2006, 36:69-89
45. Kaya K. *Kamu kurumlarında iç denetim ve bir anket uygulaması* (Tez), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2016
46. Ceyhan İ, F. *İç denetim ve kurumsallaşma* (Tez). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi; 2010

47. Soylu H. *İç denetimin yeni bir yaklaşım olarak kamu sektöründe uygulanması ve mevcut uygulamaların, verimlilik ve başarısı: Türkiye örneği* (Tez), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Muhasebe-Finansman Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2010
48. Haftacı V. *Muhasebe Denetimi*, 3. Baskı, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2014
49. Kuşçu N. *İç kontrolün bağımsız denetime olan etkisi ve bir anonim şirket uygulaması* (Tez), İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2016.
50. United Nations. Universal Declaration of Human Rights Article 25. <http://www.un.org/Overview/rights.html> (20.10.2018).
51. Yalkın S. *Sağlık hizmetlerinde kalite yönetimi ve kalitenin servqual yöntemi ile ölçülmesine yönelik bir uygulama* (Tez), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Hastane İşletmeciliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2010.
52. Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun, 12/1/1961 Tarih ve 10705 Sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.224.pdf>, Erişim Tarihi: 20.12.2018
53. Çelikkalp Ü. “Bir Kamu Hastanesinde Yatan Hastaların Hizmet Memnuniyeti”, *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2011, 6(17):2-3.
54. Yazgan M. “Sağlık işletmelerinde, hizmet kalitesinin sağlık hizmeti sunan ve sağlık hizmeti alan taraflarca değerlendirilmesi (Tez), Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlıkta Kalite Geliştirme ve Akreditasyon Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi; 2009
55. Aktan C, C. IŞIK A, K, “Sağlık Hizmetlerinin Sunumu ve Alternatif Yöntemler”, <http://www.canaktan.org/ekonomi/saglik-degisim-caginda/pdf-aktan/sunum-alternatif.pdf>, Erişim Tarihi: 20.10.2018
56. Korkmaz S. Çuhadar U. “Sağlık Hizmet Kalitesi Ve Sağlık Kurumunu Tekrar Tercih Etme Niyeti Arasındaki İlişki: Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Örneği”, *Uluslararası Sağlık Yönetimi Ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 2017, 3: 72-87
57. Ural S. *Selçuk üniversitesi öğrencilerinin sağlık hizmetlerinden yararlanma durumları* (Tez), Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi; 2017

58. Çoban H. *Sağlık ekonomisi ve Türkiye’de sağlık hizmetlerinin yeniden yapılandırılması* (Tez), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Doktora Tezi; 2009
59. Akdur R, Geçmişten Günümüzde Türkiye’de Sağlık, <http://www.recepakdur.com/upload/> Erişim Tarihi: 21.10.2018
60. Pirhan Ş. *Sağlık hizmetinde toplam kalite yönetimi: Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi örneği* (Tez), Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2015
61. Çezik L F. *Sağlık hizmeti kullanım kültürünün belirlenmesi (Mersin Devlet Hastanesi, Mersin Üniversitesi Hastanesi Ve Özel Forum Yaşam Hastanesi)* (Tez), Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2015
62. Kırmızı E. *Sağlık hizmeti sunan bir kurum olarak hastanelerde dış müşteri (hasta) memnuniyeti “Balıkesir özel hastanesi örneği”* (Tez), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2010
63. Engelliler Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 7.7.2005 Tarih ve 25868 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5378.pdf>, Erişim Tarihi: 21.10.2018
64. Akdemir, N. Akkuş, Y. “Rehabilitasyon ve Hemşirelik”, *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2006, 13(1):82–91.
65. Cece O. *Sağlık sistemi paydaşlarının sağlık sigortası algısının ölçülmesi; Edirne ili örneği* (Tez), Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2017
66. Yıldız M, S. *Yurtdışı uygulamalar ışığında sağlık sektöründe performans denetimi* (Tez), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi; 2008
67. Kertiş S. *Hastane işletmelerinde iç kontrol sistemi ve özel bir x hastanesinde uygulanması* (Tez), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2005
68. Tarım B, *Sosyal Güvenlik Kurumu’nda yürütülen sağlık denetimleri ve değişen denetim anlayışı (sürekli denetim sistemi)* (Tez), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hastane İşletmeciliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2014

69. Sağlık Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığı, Tarihçe, <http://denetim.saglik.gov.tr/TR,8243/tarihcemiz.html>, Erişim Tarihi: 23.10.2018
70. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 9/11/1982 tarih ve 17863 (Mükerrer) Sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf>, Erişim Tarihi: 21.10.2018
71. Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu, 04.05.1990 tarih ve 20508 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3628.pdf>, Erişim Tarihi:10.10.2017
72. Sayıştay Kanunu, 19/12/2010 tarih ve 27790 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6085.pdf>, Erişim Tarihi: 21.10.2018
73. Sağlık Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığı Yönetmeliği, 03.10.2013 tarih ve 28784 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.18920&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=denetim%20hizmetleri>, Erişim Tarihi: 21.10.2018
74. Özel Hastaneler Yönetmeliği, 27.03.2002 tarih ve 24708 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4854&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Özel Hastaneler Yönetmeliği>, Erişim Tarihi 02.07. 2018
75. Ayakta Teşhis Ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, 15.02.2008 tarih ve 26788 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.11969&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=ayakta%20te%C5%9F>, Erişim Tarihi 02.07.2018
76. Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, 03.02.2015 tarih ve 29256 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.20505&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik>, Erişim Tarihi 02.07. 2018
77. Akupunktur Tedavisi Uygulanan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, 17.09.2002 Tarih ve 24879 sayılı Resmi Gazete, <https://www.saglik.gov.tr/TR,10454/akupunktur-tedavisi-uygulanan-ozel-saglik-kuruluslari-ile-bu-tedavinin-uygulanmasi-hakkinda-yonetmelik.html>, Erişim Tarihi: 21.10.2018

78. Eczaneler ve ecza depoları, Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun, 24/12/1953 Tarih ve 8591 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.6197.pdf>, Erişim Tarihi: 21.10.2018
79. İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik, 17.02.2005 tarih ve 25730 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.7510&MevzuatIliski=0>, Erişim Tarihi: 21.10.2018
80. Dış Protez Laboratuvarları Yönetmeliği, 07.12.2005 tarih ve 26016 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.9650&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=di%C5%9F%20prote>, Erişim Tarihi: 21.10.2018
81. Kordon Kanı Bankacılığı Yönetmeliği, 05.07.2005 tarih ve 25866 sayılı Resmi Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050705-14.htm>, Erişim Tarihi: 21.10.2018
82. Optisyenlik Müesseseleri Hakkında Yönetmelik, 18.01.2014 tarih ve 28886 sayılı Resmi Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/01/20140118-5.htm>, Erişim Tarihi: 21.10.2018
83. Sağlık Uygulama Tebliği, 24.03.2013 tarih ve 28597 sayılı Resmi Gazete, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=9.5.17229&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=sa%C4%9Fl%C4%B1k%20uygulama%20tebli%C4%9Fi>, Erişim Tarihi: 23.10.2018
84. Özel Sağlık Kurum Ve Kuruluşlarının İl Sağlık Müdürlüklerince Denetimine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönerge, 05/08/2014 tarihli ve 1449 sayılı Makam Onayı, <https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/2938,ozel-saglik-kuruluslari-denetim-yonergesipdf.pdf?0>, Erişim Tarihi: 22.10.2018
85. Sümbüloğlu K. “*Biyoistatistik*”, Özdemir Yayıncılık, Ankara, 1993.
86. Gökalp B. *Kamu yönetiminde iç denetim etkinliğinin ölçülmesi* (Tez). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2013
87. Duran A. *Türkiye’deki kamu iç denetçilerinin mesleki doyum düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma* (Tez). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Muhasebe Ve Finansman Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2017

88. Bayrak Kök S. “İş Tatmini Ve  rg tsel Bağlılığın İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma”, *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2006, Cilt: 291-310
89. Eğinli A T. “ alışanlarda İş Doyumu: Kamu Ve  zel Sektör  alışanlarının İş Doyumuna Yönelik Bir Araştırma”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2009, 23: 35-51
90. Koçak O, Duruel M, Arslan H, İşyar G. “Vasıf Gerektiren Meslekleri Yapanların İş Tatmini: İstanbul  rneği”, *Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergi*, 2016, 9(2); 40-55

EKLER

EK- 1: Anket Formu

1. GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

Sayın Katılımcı,

“İstanbul’da Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Denetim Etkinliğinin Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlıkta Kalite Yönetimi Yüksek Lisans Bölümü öğrencisi Havva ERDOĞAN’ın tez çalışması olarak, Yrd. Doç. Dr. Onur YARAR’ın danışmanlığında yürütülmektedir.

Bu çalışmada 05/08/2014 tarihli ve 1449 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe konulan “Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının İl Sağlık Müdürlüklerince Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönerge” kapsamında yapılan denetimlerin etkinliğinin, denetimleri yapan yaklaşık 201 denetleyici tarafından değerlendirilmek suretiyle ölçülmesi amaçlanmıştır.

Yaklaşık 5-10 dakika sürecek olan bu çalışmaya katılımda gönüllük esastır. Uygulama esnasındaki samimiyetiniz çok önemlidir ve bizim için büyük bir önem arz etmektedir. Çalışmada hiç bir şekilde kişisel bilgileriniz kullanılmayacaktır.

Araştırmanın bütün masrafları araştırmacıya aittir, sizden herhangi bir başlık altında ücret talep edilmeyecek veya size herhangi bir ödeme yapılmayacaktır. Araştırma verileri analiz edildikten sonra raporlanacak ve tez jürisine sunulacaktır, kabul edilirse sonuçlar bilimsel veri olarak kullanılabilir.

Araştırmamıza ayırdığınız zaman ve ilgiden dolayı teşekkür ederiz.

Araştırma ile ilgili daha fazla bilgi almak için;

Araştırmacı: Havva ERDOĞAN

Tel: 0533 662 12 01

E-mail: havvaerdogan14@gmail.com

Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana, konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklamaları yukarıda belirtilen kişi tarafından yapıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabilceğimi ve kendi isteğime bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi biliyorum.

Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum.

Gönüllünün Adı/Soyadı:

İmzası:

Tarih:

2. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1) Cinsiyetiz

- a) Kadın b) Erkek

2) Yaşınız

- a) 20-29 b) 30-39 c) 40-49 d) 50 ve üzeri

3) Eğitim Durumunuz

- a) Lise b) Lisans c) Yüksek Lisans d) Doktora/Uzmanlık

4) Mesleğiniz

- a) Doktor b) Hemşire c) Ebe d) Diş Hekimi e) Eczacı
f) Diğer (Belirtiniz).....

5) Çalıştığınız kurumun türü nedir?

- a) İl Sağlık Müdürlüğü
b) İlçe Sağlık Müdürlüğü

6) Denetleyici göreviniz dışında göreviniz var mı?

- a) Hayır
b) Evet (Belirtiniz)

7) Kamu kurumların da geçen hizmet süreniz ?

- a) 0-10 yıl
b) 11-20 yıl
c) 21-30 yıl
d) 31 yıl ve üzeri

8) Denetleyici olarak çalıştığınız süre nedir?

- a) 0-1 yıl
b) 2-5 yıl
c) 6-10 yıl
d) 10 yıl ve üzeri

3. DENETİM ETKİNLİĞİ DEĞERLENDİRME FORMU

Denetimin Etkinliği ile ilgili aşağıdaki görüşlere katılma durumunuzu lütfen uygun kutucuğu işaretleyerek belirtiniz.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Denetim sonuçlarının raporlanmasında üst yönetici ve/veya denetim ekip başkanı müdahalede bulunmaz.					
2	Denetim faaliyetleri esnasında herhangi bir sınırlama ile karşılaşmadım.					
3	Üst yöneticimiz objektif kriterlere uygun görevlendirme yapmaktadır.					
4	İsteğim olmadan denetim faaliyetleri dışında görev verilmez.					
5	Denetim ile ilgili sorunlarımızı yöneticimiz dinler ve bir üst yöneticiye doğrudan iletebilir.					
6	Hizmete esas denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim.					
7	Ruhsata esas denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim.					
8	Olağan dışı denetimler konusunda kendimi yetkin hissetmekteyim.					
9	Denetim ile ilgili kendimi eksik gördüğüm konularda düzenlenen kurs, seminer ve sempozyumlara rahatça katılabilirim.					
10	Üst yöneticimiz sürekli mesleki gelişimim için gerekli eğitimleri almam konusunda istekli davranmaktadır.					
11	Yaptığımız denetimler ile ilgili gerçekleşen değişikliklerden zamanında haberdar olurum.					

12	Denetim faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilecek uygun bir çalışma ortamına sahibim.					
13	Denetleyici görevim dışında yaptığım görevde kamuya daha yararlı oluyorum.					
14	Aldığım ücret tatmin edici seviyededir.					
15	Denetleyici görevimden ayrılmayı düşünmüyorum.					
16	Denetim mevzuatları denetim faaliyetini kolaylaştırmaktadır.					
17	Denetim mevzuatları sayesinde denetimler daha kısa sürede tamamlanır.					
18	Denetim mevzuatlarında gereksiz olduğunu düşündüğüm evrak bulunmamaktadır.					
19	Denetim hizmetlerini yerine getiren denetleyicilere maddi olarak ek bütçe ayrılmaması denetleyicileri olumsuz etkilemez.					
20	Denetleyici kadrosunun bulunmaması çalışmalarımızı olumsuz yönde etkilemez.					
21	Denetlenen kuruluştaki genellikle denetim ekibine, denetim esnasında mesul müdür veya yardımcısı refakat eder.					
22	Denetlenen kuruluş denetim ekibine denetim süresince konumlarına uygun bir çalışma ortamı ve gereken yardımı sağlar.					
23	Öz denetim yapmakla yükümlü sağlık kuruluşları öz denetimleri yaparak ilçe sağlık müdürlüğü aracılığı ile il sağlık müdürlüğü'ne gönderir.					
24	İlgili şube tarafından denetim tutanağı değerlendirilerek uygun olmayan durumlarda denetlenen sağlık kuruluşuna yazılı süre verilir.					

25	Denetim sonucunda ilgili mevzuata göre uyarı, para cezası, faaliyet durdurma cezası ve ruhsat iptali/ruhsatın geri alınması durumlarında ilçe sağlık müdürlüğü aracılığı ile il sağlık müdürlüğü işlemleri yürütür.					
26	Denetleyiciler sağlık kurum ve kuruluşlarının olağan ve olağandışı denetimlerini yaparlar.					
27	Denetleyiciler denetim sonucunda, denetim ve kurum türüne göre denetim yönergesi ekinde bulunan denetim formunu düzenlerler.					
28	Denetleyiciler incelenen evrak ve kayıtlar üzerinde evrakın incelendiğini gösteren tarih ve imza haricinde ilave ve düzeltme yapmazlar, elektronik ortamındaki bilgi ve kayıtları değiştirmezler.					
29	Denetleyiciler denetimin yapılacağı sağlık kurum ve kuruluşlarının ismini açıklamazlar, yaptıkları görev ile ilgili işlemler hakkında üçüncü şahıslara bilgi vermezler.					
30	Denetleyiciler ihbar ya da şikâyetler üzerine yapılan olağan dışı denetimlerde ihbar ve şikâyetle bulunan kişilerin kimliklerini açıklamazlar.					
31	Denetleyiciler görevleri sırasında nezaket kurallarına uygun hareket ederler.					
32	Denetleyici değerlendirmelerini olumsuz etkileyebilecek veya bu şekilde algılanabilecek hiçbir faaliyet veya ilişki içerisine girmez.					
33	Denetleyici elde ettiği kanıtlara dayalı sonuçları denetim standartlarına uygun olarak birleştirerek ve değerlendirerek doğru ve nesnel denetim raporları hazırlar.					

34	Denetleyici tüm mesleki hayatı boyunca sorumluluk ve doğruluk duygusuyla hareket eder.					
35	Denetleyici mesleki veya yasal zorunluluk olmadıkça, elde ettikleri bilgilerin değerinin korunmasına ve gizliliğine özen gösterir.					
36	Denetleyici gereken onay ve yetkileri almadan kurum bilgilerini başkalarıyla paylaşmaz.					
37	Denetleyici sadece görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve tecrübeye sahip olduğu işleri üstlenir.					

EK- 2: Okan Üniversitesi Etik Kurul İzini

OKAN ÜNİVERSİTESİ Etik Kurul Kararı

Toplantı Tarihi: 21.06.2017

Toplantı Sayısı: 85

Toplantıya Katılanlar:

Prof. Dr. Mithat Kıyak	(Başkan)
Prof. Dr. Mazhar Semih Baskan	(Üye) (Katılmadı)
Prof. Dr. Dilek Öztürk	(Üye) (Katılmadı)
Prof. Dr. Ali Tayfun Atay	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nermin Bölükbaşı	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nihat Özaydın	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Didem Torun Özkan	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Erdiñ Ünal	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Kerime Derya Beydağ	(Üye)

Okan Üniversitesi Etik Kurulu 21.06.2017 tarihinde Prof. Dr. Mithat Kıyak Başkanlığında toplandı.

Yapılan görüşmeler sonucunda;

Karar 11. Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü-Sağlıkta Kalite Yönetimi Bölümünden **Havva ERDOĞAN'ın "İstanbul'da Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Denetim Etkinliğinin Değerlendirilmesi"** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.

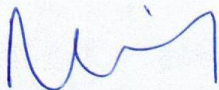

Prof. Dr. Mithat Kıyak
(Başkan)

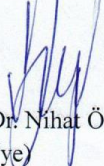
Prof. Dr. Mazhar Semih Baskan
(Üye) (Katılmadı)

Prof. Dr. Dilek Öztürk
(Üye) (Katılmadı)

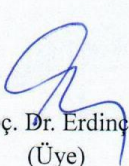
Prof. Dr. Ali Tayfun Atay
(Üye)

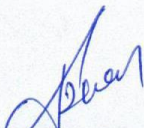
Yrd. Doç. Dr. Nermin Bölükbaşı
(Üye)

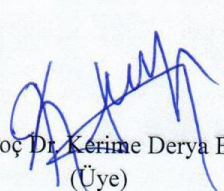
Yrd. Doç. Dr. Nihat Özaydın
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Erdiñ Ünal
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Didem Torun Özkan
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Kerime Derya Beydağ
(Üye)

EK- 3: İstanbul Sağlık Müdürlüğü İzini

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

Sayı : 16867222-604.01.01
Konu : Havva ERDOĞAN'ın
Tez Çalışması Hk.

OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
(Avni Dilligil Sok. No:18 Mecidiyeköy / Şişli)

İlgi : a) 19/01/2018 tarihli ve 71211201-770 sayılı yazı
b) 18/02/2018 tarihli ve 70985049-619-195 sayılı yazı

İlgi a) sayılı yazınız ile Üniversiteniz Sağlık Bilimler Enstitüsü Sağlıkta Kalite Yönetimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi 142021010 numaralı Havva ERDOĞAN'ın "İstanbul'da yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Denetim Etkinliğinin Değerlendirilmesi" konulu çalışması, Kurumumuza bağlı Sağlık Hizmetleri Başkanlığı Denetim Birimi'nde yapma talebi Müdürlüğümüze iletilmiştir.

Söz konusu araştırma ile ilgili Sağlık Hizmetleri Başkanlığı Denetim Biriminin ilgi b) sayılı cevabi yazısı ekte gönderilmekte olup, konunun çalışmada adı geçen öğrencinize tebliği hususunda;

Gereğini ve bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır.
Dt. Şule TUYGUN
Müdür a.
Başkan Yardımcısı

EKLER:

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü
Sağlık Hizmetleri Başkanlığı Denetim Birimi (Görüş Yazısı)

Seyritharım Mah. Mevlana Cd. No:35, 34015 Kat: 1 Oda No: 102 Zeytinburnu/İst.
Sağlığın Geliştirilmesi Birimi
Faks No:

e-Posta:arzu.sarmusak@sağlik.gov.tr İnt. Adresi: www.istanbulsağlik.gov.tr

Evrensel elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 01 an/0678-1026-4c25-8cd2-4305adccc536 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanunu göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bilgi için:Arzu SARMUSAK

Unvan: FİRMA

Telefon No:0212 438 33 99 - 3102

EK-4 ÖZEL SAĞLIK KURUM VE KURULUŞLARININ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜKLERİNCE DENETİMİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNERGE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı, il sağlık müdürlüklerince özel sağlık kurum ve kuruluşlarının denetim usul ve esaslarını, denetim birimleri ile denetleyicilerin görev, yetki ve sorumluluklarını ile idari yaptırımların uygulanmasında uyulacak usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) 27/03/2002 tarih ve 24708 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Özel Hastaneler Yönetmeliği ve 15/02/2008 tarih ve 26788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik kapsamındaki sağlık kurum ve kuruluşlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci ve 25 inci maddesi ile 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine, 27/03/2002 tarih ve 24708 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Özel Hastaneler Yönetmeliği’nin 62 nci ve geçici 16 ncı maddesi ile 15/02/2008 tarih ve 26788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 32 nci ve geçici 13 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,
- b) Birim: İl denetim birimini,
- c) Denetim Ekibi: En az iki denetleyiciden oluşan ekibi,
- ç) Denetleyici: Denetim yapmak üzere İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen personeli,
- d) Müdür: İl Sağlık Müdürünü,

e) Müdürlük: İl Sağlık Müdürlüğünü,

f) z Denetim: Sağlık kurum veya kuruluşunun mesul müdür veya müdür yardımcısı tarafından Bu Yönerge ekinde yer alan denetim formları kullanılarak kurum veya kuruluşun hizmetlerinin denetlenmesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Denetim Biriminin Kurulması, Görevleri ve Yetki Devri

İl Denetim Biriminin Kurulması

MADDE 5- (1) Yönerge kapsamında yer alan sağlık kurum ve kuruluşlarının denetim iş ve işlemlerini koordine etmek üzere Müdüre bağlı birim kurulur.

(2) Müdürün uygun göreceği il sağlık müdür yardımcılarında biri birim sorumlusu olarak görevlendirilir.

(3) Birimde ilin kapasitesine ve ihtiya ca göre yeteri kadar personel görevlendirilir. Görevlendirilen personel iş yoğunluğuna göre kısmi veya sürekli olarak görevlendirilebilir.

(4) Birimin alışmaları için uygun teçhizat ve donanım sağlanır.

İl Denetim Biriminin Görevleri

MADDE 6- (1) Birimin görevleri şunlardır:

a) Denetleyicilerin belirlenmesi ve denetim ekiplerinin oluşturulmasına yönelik işlemleri yürütmek,

b) Yıllık denetim planını hazırlamak,

c) Yapılan denetimlere ilişkin olarak EK-7’de yer alan yıllık denetim faaliyet raporunu hazırlamak ve Bakanlığa bildirmek,

) Denetim sonuçlarını ilgili şubelere iletmek,

d) Denetleyicilere yönelik yapılacak olan eğitimleri düzenlemek,

e) Müdürlükçe verilen diğer görevleri yapmak.

Yetki Devri

MADDE 7- (1) İlin büyüklüğü ve kapasitesine göre ilçelerdeki sağlık kurum ve kuruluşlarının denetimi için Müdürlükçe ilçe sağlık müdürlüğüne yetki devri yapılabilir.

(2) İlçe sağlık müdürlüğü, birim ile koordineli olarak denetimleri yürütür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetleyicilerin Belirlenmesi, Denetim Ekiplerinin Oluşturulması,

Denetleyicilerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının Yükümlülükleri

Denetleyicilerin Belirlenmesi

MADDE 8- (1) Müdür, müdürlük personeli arasından denetleyicileri görevlendirir. Gerek duyulması halinde Müdürün teklifi ve Valinin onayı ile il genelindeki kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personel arasından yeteri kadar denetleyici görevlendirilebilir. Denetimlerde ihtiyaç duyulacak teknik personelin (mimar, mühendis vb.) Müdürlükte bulunmaması halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirme yapılır.

(2) Gerek duyulması halinde Bakanlıkça, iller arasında çapraz denetim yapılabilir.

Denetim Ekiplerinin Oluşturulması

MADDE 9- (1) Belirlenen denetleyiciler arasından birisi hekim olmak üzere en az 2 kişiden oluşan yeteri kadar denetim ekibi kurulur ve bir kişi başkan olarak belirlenir. Ekip başkanı ekipten ve çalışmalardan birinci derecede sorumludur.

Denetleyicilerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 10- (1) Denetleyicilerin görevleri şunlardır:

- a) Sağlık kurum ve kuruluşlarının olağan ve olağandışı denetimlerini yapmak,
- b) Denetim sonucunda, denetim ve kurum türüne göre ekte bulunan denetim formunu düzenlemek.

(2) Denetleyicilerin sorumlulukları şunlardır:

a) İncelenen evrak ve kayıtlar üzerinde evrakın incelendiğini gösteren tarih ve imza haricinde ilave ve düzeltme yapmamak, elektronik ortamındaki bilgi ve kayıtları değiştirmemek,

b) Denetimin yapılacağı sağlık kurum ve kuruluşlarının ismini açıklamamak, yaptıkları görev ile ilgili işlemler hakkında üçüncü şahıslara bilgi vermemek,

c) İhbar ya da şikâyetler üzerine yapılan Olağandışı denetimlerde ihbar ve şikâyetle bulunan kişilerin kimliklerini açıklamamak,

ç) Görevleri sırasında nezaket kurallarına uygun hareket etmek.

(3) Denetleyicilerin yetkileri şunlardır:

a) Denetim esnasında denetim konusu ile ilgili olarak her türlü bilgi, belge ve kayıtların ibrazını talep etmek, bunları incelemek, gerektiğinde tasdikli örnek veya fotokopilerini almak,

b) Denetim esnasında, gerektiğinde sağlık kurum ve kuruluşlarının mesul müdürü, çalışanları ya da sağlık kuruluşundan hizmet alan kişilerin bilgisine başvurmak,

c) Görevlerinin ifası esnasında gerekli çalışma ortamının sağlanmasını talep etmek.

Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının Yükümlülükleri

MADDE 11- (1) Denetim süresi içerisinde, denetimin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve sonuçlandırılması için denetleyicilere her türlü kolaylığı sağlamak, mevzuatla aksi belirlenenler haricindeki tüm bilgi ve belgeleri denetim ekibine göstermek, vermek ve incelenmesine yardımcı olmak zorundadırlar.

(2) Denetim ekibine, denetim esnasında mesul müdür veya yardımcısı refakat eder,

(3) Denetim ekibine denetim süresince konumlarına uygun bir çalışma ortamı sağlamak ve görevlerinin ifası sırasında gereken yardımcı sağlamak zorundadırlar.

(4) Muayenehaneler hariç sağlık kurum ve kuruluşların mesul müdürleri veya yardımcıları, altı ayda bir öz denetimini yaparak Müdürlüğe bildirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim Türleri, İşlerin Devri, Denetim Formları ve Tutanakların Düzenlenme Usulü ile Müeyyidelerin Uygulanma İşlemleri

Denetim Türleri

MADDE 12- (1) Denetimler amacına ve gerekçesine göre iki ana başlıkta sınıflandırılır.

Amacına Göre Denetim Türleri

MADDE 13- (1) Ruhsata esas denetim, hizmete esas denetim, seviyelendirme ve tescil denetimi olmak üzere amacına göre üç türlü denetim yapılır.

Ruhsata Esas Denetim

MADDE 14- (1) Bakanlıkça ilgili mevzuatına göre ruhsatlandırılan özel sağlık kurum ve kuruluşlarının, ruhsata esas şartları taşıyıp taşımadıklarına yönelik yapılan denetimdir.

(2) Denetim, ruhsatın özelliğine ve denetim formunda belirtilen kıstaslara göre en az bir teknik personelin bulunduğu denetim ekibi tarafından yapılır.

(3) Ruhsatlandırılmış özel hastaneler ve tıp merkezleri yılda en az bir defa, poliklinikler en az iki yılda bir defa, muayenahaneler ise en az yılda bir defa ruhsata esas yönden denetlenir.

Hizmete Esas Denetim

MADDE 15- (1) Özel sağlık kurum ve kuruluşlarının hizmet sunumlarının Bakanlık mevzuat ve düzenlemelerine uygunluğunun değerlendirildiği denetimdir.

(2) Denetim, yerinde denetim şeklinde ve hizmete esas denetim formuna göre denetim ekibi tarafından yapılır.

(3) Ruhsatlandırılmış özel hastaneler ve tıp merkezleri yılda en az iki defa, poliklinikler ve muayenahaneler ise yılda en az bir defa hizmete esas yönden denetlenir.

Seviyelendirme ve Tescil Denetimi

MADDE 16- (1) Özellikli birimlerin seviyelendirme ve tescil sürecinde, ilgili mevzuatı çerçevesinde yerinde yapılan denetim türüdür.

(2) Seviyelendirme ve tescil işlemi tamamlanan özellikli birimler tescil edildikleri seviyelerin şartlarını taşıyıp taşımadıkları yönünden kendi mevzuatında yer alan denetim formuna göre ve kendi mevzuatına göre oluşturulan seviye tespit ve denetim komisyonunca en az iki yılda bir defa rutin olarak denetlenir.

Gerekçesine Göre Denetim Türleri

MADDE 17- (1) olağan, olağandışı ve süre sonu denetimi olmak üzere gerekçesine göre üç türlü denetim yapılır.

(2) Olağan denetimler ruhsata esas, hizmete esas ve seviyelendirme-tescil denetimlerinin 14, 15 ve 16 ncı maddelerde belirtilen sürelerde yapıldığı rutin denetimlerdir.

(3) Olağandışı denetim ihbar, şikâyet binaen veya re'sen yapılan denetimdir. İhbar ve şikâyet binaen yapılan denetim, ihbar ve şikâyetin Müdürlük kayıtlarına girdiği tarihten itibaren en çok bir ay içerisinde tamamlanır.

(4) Süre sonu denetimi, olağan ve olağandışı denetimlerde tespit edilen eksiklik ve uygunsuzlukların giderilmesi için verilen süre bitiminde yapılan denetimdir. Süre sonu denetiminde sadece uygunsuzluğun giderilip giderilmediğine yönelik denetim yapılır ve denetim tutanağında “süre sonu denetim” olarak belirtilir.

İşlerin devri

MADDE 18- (1) Denetimlerin bizzat görevlendirilen denetleyiciler tarafından tamamlanması esastır. Ancak, devir gerekmesi halinde, gerekçesi belirtilmek kaydıyla ekibin mevcut işleri Müdürlük onayıyla bir başka denetim ekibine devredilebilir.

(2) Devir yapılırken, işlerin safahatı belirtilerek ve gerekli dokümanlar eklenerek devir tutanağı düzenlenir.

Denetim Formlarının ve Tutanakların Düzenlenme Usulü

MADDE 19- (1) Bu Yönerge ekinde yer alan denetim formları tutanak olarak kullanılmak suretiyle denetimler gerçekleştirilir. Denetleyiciler gerekli görmeleri halinde ayrı bir tutanak da düzenleyebilirler.

(2) Denetim formlarının web ortamına aktarılması halinde formlar web ortamında düzenlenebilir.

(3) Denetim formlarının web ortamında düzenlenmesi durumunda, eksiklik veya uygunsuzluk tespit edilmesi halinde, denetim formunun eksiklik tespit edilen bölümlerinin çıktısı iki nüsha alınmak suretiyle denetlenen kurumun mesul müdürüne imzalatılır. Tutanağın bir nüshası kurum/kuruluştaki muhafaza edilmek üzere bırakılır. Diğer örneği ise Müdürlükte dosyalanır. Web ortamında düzenlenen denetim formları ile yapılan denetimlerde herhangi bir uygunsuzluk ile karşılaşılması durumunda EK-6 sayılı form düzenlenir.

İdari Müeyyidelerin Uygulanma İşlemleri

MADDE 20- (1) Süre verilmesi: Denetim sonucunda ilgili mevzuatına göre süre verilmesi gereken hallerde, denetim tutanağı Müdürlüğün ilgili şubesine gönderilir. Denetim sonuçları ilgili şube tarafından değerlendirilerek Müdürlük onayına sunulur. Müdürlükçe denetlenen kurum/kuruluşa yazılı olarak süre verilir. Süre sağlık kuruluşuna tebliğ edildiği tarihten itibaren başlar.

(2) Uyarı: Denetim sonucunda ilgili mevzuatına göre uyarı verilmesi gereken hallerde, denetim tutanağı Müdürlüğün ilgili şubesine gönderilir. Denetim sonuçları ilgili şube tarafından değerlendirilerek Müdürlük onayına sunulur. Müdürlükçe denetlenen kurum/kuruluş yazılı olarak uyarılır.

(3) İdari para cezası: Denetim sonucunda ilgili mevzuatına göre idari para cezası verilmesi gereken hallerde, denetim tutanağı Müdürlüğün ilgili şubesine gönderilir. Denetim sonuçları ilgili şube tarafından değerlendirilerek idari para cezasının öngörülmesi halinde ilgili şube tarafından kurum/kuruluşun idari para cezasının tespiti için bir önceki aya ait brüt hizmet gelirini gösteren onaylı gelir tablosunu talep edilir. Müdürlükçe idari para cezası için Valilik onayına sunulur. Alınan Valilik onayı sonrası uygulanacak idari para cezası ilgili kurum/kuruluşa tebliğ edilir. İdari para cezası genel hükümlere göre tahsili için yetkili tahsil (vergi) dairesine bildirilir.

(4) Faaliyet durdurma cezası: Denetim sonucunda ilgili mevzuatına göre faaliyet durdurma cezası verilmesi gereken hallerde, denetim sonucu Müdürlüğün ilgili şubesine gönderilir. İlgili şube tarafından faaliyet durdurma müeyyidesinin öngörülmesi halinde ilgili mevzuatına göre acil durumlarda Valilik onayı ile gerekli işlem tesis edilerek Bakanlığa bildirilir. Faaliyet durdurma cezasının Bakanlık tarafından uygulanacağı hallerde, durum Bakanlığa bildirilir.

(5) Ruhsat iptali/ruhsatın geri alınması: Denetim sonucunda ruhsat iptalini/geri alınmasını gerektiren hallerin tespitinde, sağlık kurum ve kuruluşunu ruhsatlandıran şubeye bildirir. İlgili şube tarafından gerekli işlemler yürütülür.

(6) 2, 3, 4 ve 5 inci fıkralardaki idari müeyyideler uygulanmadan önce ilgili şube tarafından kurum/kuruluşun savunması alınır.

(7) İlgili şube tarafından, sağlık kurum ve kuruluşlarına uygulanacak/uygulanan müeyyideler <http://www.denetim.shgm.saglik.gov.tr> web adresine kayıt edilerek takibi yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yıllık Faaliyet Raporu

MADDE 21 - (1) Birim tarafından, yıllık denetim planına göre gerçekleştirilen denetimler sonucunda, EK-7’de yer alan formata uygun olarak il denetim faaliyet raporu düzenlenir.

(2) Raporda, denetimlerde karşılaşılan ve Bakanlığa bildirilmesi gereken hususlar ile mevzuatlarda değişiklik gerektiren teklif ve önerilere yer verilir.

(3) Düzenlenecek yıllık denetim faaliyet raporu elektronik ortamda bir sonraki yılın Ocak ayı sonuna kadar Bakanlığa gönderilir.

Denetimlerde uyulması gereken diğer hususlar

MADDE 22 - (1) Denetimler, denetlenen kurum ve kuruluşun iç işleyişine müdahale edilmeyecek ve hastaların hizmet alması aksatılmayacak şekilde yapılır.

(2) Denetimler Bakanlıkça yayımlanan mevzuata, politika ve düzenlemelere uygunluğun denetlenmesiyle sınırlı olmalıdır.

(3) Denetimler; objektiflik, ayırım gözetmeme ve gizlilik ilkeleri gözetilerek yürütülür.

(4) Ruhsata esas denetimler ile seviyelendirme ve tescil denetimi dışındaki denetimlerin, denetimi yapılacak kurum/kuruluşa önceden bildirilmeden (habersiz) yapılması esastır.

(5) İhbar ve şikayet üzerine yapılan olağandışı denetimler habersiz yapılır.

(6) Ruhsata esas denetim ile hizmete esas denetimler birlikte yapılabileceği gibi ayrı ayrı olarak da yapılabilir. Muayenehanelerde ise Ruhsata esas denetim ile hizmete esas denetimler birlikte yapılır ve denetim ekibinde teknik personel bulunma zorunluluğu aranmaz.

Geçici Madde 1- (1) 2014 yılında yapılan denetimler sonucu faaliyet durdurma müeyyidesi öngörülenlerden henüz uygulanmamış olanlar için lehe olan müeyyide uygulanır.

(2) Bu Yönergenin yayımı tarihinden sonra yapılacak rutin denetimler bu yönergeye göre yapılır.

(3) Bu Yönergenin yayımı tarihinden itibaren, 2014 yılı için sağlık kurum ve kuruluşlarının, seviyelendirme ve tescil ile ruhsata esas yönden denetim zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak müdürlükçe gerek görülmesi halinde yapılabilir.

(4) Sağlık kurum ve kuruluşları bu Yönergenin yayımı tarihinden sonra 2014 yılı için, en az bir defa hizmete esas yönden denetlenir.

Yürürlük

MADDE 23- (1) Bu Yönerge Bakan Onayı ile yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24- (1) Bu Yönerge hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.